

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA STAVEBNÍ

Katedra urbanismu a územního plánování

Drobné sakrální památky Máchova kraje

Diplomová práce

Autor práce: Štěpánka Fišerová

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.

2020 ČVUT v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: Fišerová Jméno: Štěpánka Osobní číslo: 439042
Zadávající katedra: K11127 Urbanismu a územního plánování
Studijní program: Stavební inženýrství
Studijní obor: Inženýrství životního prostředí

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce: Drobné sakrální památky Máchova kraje
Název diplomové práce anglicky: Small Sacral Architecture of Macha's Region

Pokyny pro vypracování:

Cílem DP je identifikace, zdokumentování a klasifikace drobné sakrální architektury na vymezeném území Máchova kraje, a to se zaměřením na krajinářské vyhodnocení drobných sakrálních objektů (zapojení do krajinného rámce, zeleň) a vazby těchto objektů na starou cestní síť a hranice pozemků. V řešeršní části bude zpracován širší kulturně-historický pohled na drobnou sakrální architekturu, především pak v kontextu vývoje a struktury naší krajiny, vypracována typologie a návrh kritérií hodnocení drobných sakrálních staveb (krajinný ráz, zapojení do krajiny, historický a duchovní význam místa atd.). K vypracování bude vedle terénních průzkumů a řešerše dostupné (především regionální) literatury čerpáno z dalších archivních pramenů, mapových či ikonografických, starých leteckých snímků, fotografií, pohlednic a podobně. V rámci konkrétní části bude provedena základní charakteristika řešeného území (přírodní a kulturní danosti). Závěry budou vedle textu zpracovány a prezentovány v rámci grafické přílohy zpracované ve formátu GIS.

Seznam doporučené literatury:

- HÁJEK, Pavel BUKAČOVÁ, Irena, Příběh drobných památek. Lomnice n. P.: Studio JB, 2001.
- HÁJEK, Pavel, Česká krajina a baroko. Praha: Malá Skála, 2003.
- HÁJEK, Pavel SÁDLO, Jiří, Česká barokní krajina: co to vlastně je? Dějiny a současnost XXVI, s. 45-49.
- KUPKA, Jiří, Krajiny kulturní a historické. Praha: ČVUT, 2010.
- KVĚT, Radan, Duše krajiny. Staré stezky v proměnách věků. Praha: Academia, 2003.
- regionální literatura
- sborníky z konferencí Člověk, stavba, územní plánování (<http://csup.fsv.cvut.cz>)
- sborníky z konferencí o krajinném rázu (www.krajinnyras.cz)
- sborníky z konferencí Tvář naší země krajina domova

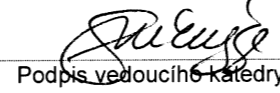
Jméno vedoucího diplomové práce: doc. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.

Datum zadání diplomové práce: 26.9.2019

Termín odevzdání diplomové práce: 5.1.2020

Údaj uveďte v souladu s datem v časovém plánu příslušného ak. roku

Podpis vedoucího práce

Podpis vedoucího katedry

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Beru na vědomí, že jsem povinen vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je nutné uvést v diplomové práci a při citování postupovat v souladu s metodickou příručkou ČVUT „Jak psát vysokoškolské závěrečné práce“ a metodickým pokynem ČVUT „O dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací“.

2. 10. 2019
Datum převzetí zadání

Podpis studenta(ky)

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce. Veškerá odborná literatura a zdroje informací, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury na konci práce.

V Praze dne 6. 1. 2020

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu mé diplomové práce doc. Ing. arch. ThLic. Jiřímu Kupkovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a čas, který mi věnoval při řešení mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat i mým rodičům, kteří mi umožnili studium na této škole a vždy mě plně podporovali.

Drobné sakrální památky Máchova kraje

Souhrn

Diplomová práce se zabývá evidencí drobných sakrálních památek na vymezeném území Máchova kraje. Evidence je založena na identifikaci, zdokumentování a klasifikaci drobných sakrálních objektů, a to se zaměřením zejména na krajinářské vyhodnocení těchto staveb.

Základním výstupem jsou evidenční listy k jednotlivým objektům, které jsou vypracované na základě sběru dat získaných z terénních průzkumů, dále z archivních map a podkladů a z odborné literatury. Dalšími výstupem je seznam evidovaných drobných sakrálních památek a mapy týkající se řešeného území a mapy týkající se drobných sakrálních památek v řešeném území.

Klíčová slova

Drobné sakrální památky, historická kulturní krajina, ikonografie, archivní mapy a podklady, památková péče, územně plánovací dokumentace, územně plánovací podklady, krajinný ráz, Máchův kraj, CHKO Kokořínsko – Máchův kraj

Small sacral monuments of Mácha's region

Summary

This diploma thesis is focused around evidence of small sacral monuments on specific part of Mácha's region. Evidence is based on identification, documentation and classification of small sacral objects, and with focus mostly on environmental evaluation of these buildings.

Basic outcome are registration sheets for each of the objects, which are made on data collection received from terrain research, next from archive maps and basis of professional literature. Another outcome is a list of registered small sacral monuments, map of said region and map of small sacral monuments in said region.

Key words

Small sacral monuments, historical culture environment, iconography, archive map and basis, monument care, region planning documentation, region planning basis, environmental recoil, Mácha's region, CHKO Kokořínsko – Mácha's region

Obsah

1 ÚVOD	6	4.4.6 Datování vzniku objektu.....	17
2 CÍL.....	6	4.4.7 Popis objektu.....	17
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	7	4.4.8 Stavebnětechnický stav	17
3.1 DROBNÉ SAKRÁLNÍ PAMÁTKY	7	4.4.9 Lokalizace objektu	17
3.2 TYPOLOGIE DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ	8	4.4.10 Popis umístění.....	17
3.2.1 Křížky.....	8	4.4.11 Význam objektu v krajině.....	17
3.2.2 Boží muka.....	9	4.4.12 Fotodokumentace	17
3.2.3 Kapličky	9	4.4.13 Poloha objektu na mapách	17
3.2.4 Zvoničky	10	4.5 POSTUP A PREZENTACE VÝSLEDKŮ	17
3.2.5 Sochařské památky	10	4.5.1 Postup při evidenci objektu.....	17
3.2.6 Reliéfy, obrazy a sošky	10	4.5.2 Kategorizace objektů	18
3.2.7 Křížová cesta.....	10	4.5.3 Mapové výstupy.....	18
3.3 OCHRANA PROSTŘEDNICTVÍM PAMÁTKOVÉ PÉČE.....	11	5 VÝSLEDKY	20
3.3.1 Ochrana v rámci památkové rezervace.....	11	5.1 VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	20
3.3.2 Ochrana v rámci památkové zóny.....	11	5.2 POPIS ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	21
3.3.3 Ochrana jednotlivých objektů	11	5.3 MAPA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	26
3.3.4 Ochrana v rámci ochranného pásma	11	5.4 MAPA ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ A NATURY 2000	26
3.4 PÉČE A VLASTNICTVÍ	12	5.5 MAPA POLOHY DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK	26
4 METODIKA.....	13	5.6 MAPA PAMÁTKOVÉ OCHRANY DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK.....	26
4.1 MAPOVÉ PODKLADY	13	5.7 MAPA STAVEBNĚTECHNICKÉHO STAVU DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK.....	26
4.1.1 Mapa stabilního katastru	13	5.8 MAPA KATEGORIZACE DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK	26
4.1.2 Katastrální mapa České republiky.....	13	5.9 EVIDENCE DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK	30
4.1.3 Ortofotoma České republiky.....	14	6 DISKUSE A ZÁVĚR	90
4.2 PÍSEMNÉ PODKLADY A ODBORNÁ LITERATURA.....	14	7 ZDROJE	91
4.2.1 Podklady poskytované Národním památkovým ústavem	14	7.1 LITERÁRNÍ ZDROJE	91
4.2.2 Podklady poskytované Vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě.....	14	7.2 INTERNETOVÉ ZDROJE	92
4.2.3 Další odborná literatura.....	14	7.3 LEGISLATIVNÍ MATERIÁLY	93
4.3 TERÉNNÍ PRŮZKUM.....	15	7.4 SEZNAM OBRÁZKŮ	93
4.3.1 Analýza objektu	15	7.5 SEZNAM TABULEK.....	93
4.3.2 Fotodokumentace	15	7.6 SEZNAM ZKRATEK.....	93
4.4 HODNOCENÍ DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ	15		
4.4.1 Administrativní začlenění	15		
4.4.2 Přesná poloha a vlastnictví	15		
4.4.3 Typ objektu	15		
4.4.4 Památková ochrana objektu.....	16		
4.4.5 Součást památkově chráněného území	16		

1 ÚVOD

V dávných dobách ještě před rozšířením křesťanství, kdy pohané uctívali kult přírody, byla považována za posvátnou celá krajina. Tedy vše, co bylo dílem samotné přírody. S příchodem křesťanství však došlo k zásadní změně, za posvátné bylo považováno jen to, co vzniklo lidskou rukou, kdy například z posvátného stromu se přenesla posvátnost na svatý obrázek, který byl na něm zavěšen, z kopce byla posvátnost přenesena na kapli, jež byla na jeho vrcholu postavena. A tak lidskou činností po dlouhá tisíciletí vznikla naše historická kulturní krajina tvořená lesy, háji, obdělávanými poli, upravenými cestami a křesťanskými symboly na nich.^{1 2}

Drobné sakrální památky jsou tak nedílnou součástí naší historické kulturní krajiny už od dob raného středověku. Jejich původní význam byl náboženský. Drobné sakrální památky měly sloužit zejména k upevnění moci církve a přimět tak pohany k víře v Boha. Byly stavěny podél starých poutních cest, na křižovatkách, na hranicích pozemků, ale také na návších, na návrších kopců, u studánek atd.

Drobné sakrální památky se staly symbolem víry v krajině, místem krátkých modliteb a rozjímání o Bohu a o lidské smrtelnosti. Na mnoha místech se dochovaly až do dnešních dnů, přestože již dnes neplní svou původní funkci. Staly se pouhou vzpomínkou v krajině na dobu dávno minulou, kdy ještě většina obyvatel byla věřící, a přesto si ponechaly svou důstojnost a zájem kolemjdoucích, na něž mohou objekty či místa spojená s drobnými sakrálními památkami, často působí tajemně, záhadně či dokonce je mohou přitahovat jakousi tajuplnou mocí, která z nich vyzařuje.

A je tak pouze na nás a na dalších generacích, zda tyto památky v naší krajině zachováme a budeme se k nim chovat s úctou a budeme jim věnovat potřebnou péči, kterou vyžadují a bez níž se neobejdou.

2 CÍL

Cílem diplomové práce je evidence drobných sakrálních památek na vymezeném území Máchova kraje. Evidence je založena na identifikaci, zdokumentování a klasifikaci drobných sakrálních objektů, a to se zaměřením zejména na jejich krajinářské vyhodnocení a na vazby těchto objektů na starou cestní síť a hranice pozemků.

Práce je vypracována na základě sběru dat k jednotlivým objektům drobné sakrální architektury, kdy data jsou získána na základě terénních průzkumů, dále z archivních map a podkladů a z odborné literatury.

Výstupem této práce je seznam drobných sakrálních objektů, pasporty k jednotlivým objektům či souborům v podobě evidenčních listů a mapy řešeného území např. mapa řešeného území, mapa zvláště chráněných území a Natury 2000, mapa polohy drobných sakrálních památek, mapa stavebnětechnického stavu drobných sakrálních památek a další.

Obr. 1 - Kalvárie v podobě tří dřevěných křížů; [zdroj: autor, 2019]

¹ KVĚT 2003

² ŠIMEŠKOVÁ 2009

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Tato kapitola poskytuje ucelený přehled současného poznání v pojednávané oblasti týkající se drobných sakrálních objektů. Zabývá se funkcí, významem a ikonografií drobných sakrálních památek, které jsou neodmyslitelnou součástí naší historické kulturní krajiny. Dále se zabývá jejich typologií a možnostmi jejich ochrany ať už prostřednictvím památkové péče či územního plánování a na závěr se věnuje problematice týkající se vlastnictví a péče spojenou s drobnými sakrálními památkami.

3.1 DROBNÉ SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Soubor drobné sakrální památky tvoří cestní kříže, boží muka, kapličky, křížové cesty, kalvárie, sochy, sousoší, ale nejen to. Patří sem také zvoničky, reliéfy, obrazy umístěné na stromech, na domech či skalních výklencích. Jedná se o objekty spojené s vírou nejčastěji s křesťanstvím. Tento druh objektů začal vznikat ve středověku a měl sloužit jako vizualizace víry a zároveň k jejímu upevnění.

Drobné sakrální památky navázaly na již existující pohanské kultury a rituály, které byly v krajině praktikovány a které uctívaly přírodu, stromy, studánky atd. Hlavní kultovní a magický význam pro pohany měla rozcestí a křížovky, čehož v 9. století využil Karel Veliký a nařídil, aby byly na rozcestích stavěny kříže jako symbol křesťanské víry. Dalším krokem, který měl přimět pohany obrátit se na křesťanskou víru bylo zavěšování svatých obrázků na vzrostlé stromy. Byla zavedena také různá procesí, kdy podél cest byla vystavěna boží muka a křížky za účelem krátké modlitby. Významný nárůst drobných sakrálních památek nastal v době protireformace, kdy byla snaha navrátit věřící zpět ke katolické víře. Díky tomu byla krajina v období baroka protkána kapličkami, kříži, božími muky atd., které jí vtiskly neopakovatelný ráz. Velký význam pro vytváření duchovní krajiny měla také poutní místa. Poutní areály byly stavěny na viditelných místech a souvislosti s nimi byly stavěny také kapličky, které vznikaly na místech tzv. poklon, tedy místech, ze kterých bylo možno poprvé spatřit posvátné místo.³

Obr. 2 - Drobné sakrální památky v krajině; [zdroj: autor, 2019]

Drobné sakrální objekty jsou tak nedílnou součástí naší historické kulturní krajiny, která byla formována lidskou činností při procesech osídlování, kultivace a jejího obhospodařování již po staletí.

Všeobecně je kulturní krajina považována za kulturní dědictví včetně všech dochovaných stop kulturního a historického vývoje, mezi které patří mimo jiné objekty, stavby či jejich soubory. Může se jednat o objekty památkově chráněné prohlášené za národní kulturní památky či kulturní památky, ale také o objekty nechráněné, které si zachovávají původní formu, detail, tradiční materiály a regionální charakter.^{4 5}

V souvislosti s drobnými sakrálními památkami v kraji se užívá také pojem sakrální krajina. Jedná se o duchovní krajinu, která je protkána drobnými sakrálními objekty, které se v krajině vyznačují svým naivním půvabem.³

Drobné sakrální památky jsou symbolem křesťanské víry. Jejich úkolem je připomínat Boží přítomnost. Byly umísťovány na významných místech, kterými byly krajinné dominanty, místa s tajuplným génielem loci či místa spjatá s nějakým zázrakem. Nejčastěji však byly umísťovány podél polních cest, na křížovkách, na kopcích, v centru obce, vznikaly na kostelních stezkách a cestách, které vedly k poutním místům a na trasách velikonočních jízd. Byla to místa, která byla využívána pro příležitostní modlitbu nebo jako místa oficiálních zastavení při procesích či jiných liturgických příležitostech. Drobné sakrální památky ale neměli vždy jen náboženský obsah, sloužily také k orientaci v krajině nebo jako místa k odpočinku na dlouhé cestě.^{6 7}

Výchozím materiálem bylo dřevo, které bylo všude dostupné a dobře opracovatelné. Používalo se pro výstavbu kapliček, zvoniček, křížů, ale i pro výrobu sošek a křížků umísťovaných do výklenkových kapliček. Později bylo dřevo nahrazeno kamenem, který se stal nejčastěji používaným materiálem pro výstavbu drobných sakrálních památek. Používal se na sokly, sloupy či pilíře, na které byly následně osazeny dřevěné či kovové kříže, kamenné sochy atd. Přímo do skal byly tesány reliéfy či výklenky. Z kamene vznikala i boží muka. Posléze byl kámen částečně nahrazen a začaly vznikat také zděné drobné sakrální objekty.⁸

Drobné sakrální objekty jsou často doplněny různými malbami, plastikami, reliéfy či soškami s náboženskou tematikou. Ústřední postavou křesťanské ikonografie je Ježíš Kristus, kdy vyobrazení utrpení Ježíše Krista se stalo pro svou existenciální dramatičnost ústředním námětem výtvarného umění, které je prostřednictvím obrazů, reliéfů, soch a sošek nedílnou součástí drobných sakrálních památek.

Kristova ikonografie je nejčastěji spjata s ikonografií Panny Marie, kdy nejčastějším spojením těchto ikonografií vznikají tyto témata jako např. Narození Krista, Ukřížování Krista, Svatá rodina, Kalvárie, Madona s dítětem, Pieta či Korunování Panny Marie.^{8 9}

Křesťanská ikonografie se také projevuje v sochařství, kde nejčastějším námětem bývá Ukřížování Ježíše Krista, Madona či Pieta. Dalšími sochařskými náměty bývají postavy světců a světic. Postavy svatých bývají zpodobňovány nejčastěji se svými atributy, podle kterých je možné je od sebe rozeznat. Nejčastěji zobrazovaným světce v sochařství se stal Jan Nepomucký.⁹

³ ŠIMEŠKOVÁ 2009

⁴ KUPKA 2014

⁵ KUPKA 2015

⁶ ROZEHNALOVÁ 1995

⁷ BELISOVÁ 2008

⁸ BUKAČOVÁ 2006

⁹ ČERVINKOVÁ 2008

Až do konce 19. století byla naše krajina utvářena zejména činností člověka, pro kterého byl typický zemědělský způsob života a víra v Boha. Díky tomu byla v minulosti vytvořena harmonická převážně zemědělská krajina protkána různými křesťanskými symboly v podobě drobných sakrálních památek. Bohužel zásadní změna nastala po druhé světové válce, kdy původně harmonická krajina, která byla u nás vytvářena po staletí našimi předky, byla nenávratně zničena kolektivizací. Stará cestní síť byla z důvodu scelování pozemků z velké části zničena a společně s ní i drobná znamení, která byla v lepším případě přemístěna nebo, a to je horší, nenávratně zničena či odcizena. Také vztah venkovských obyvatel k půdě se změnil od pevného pouta až k nezájmu hospodařit a žít zemědělským způsobem života. Stejně tak potřeba obyvatel v něco věřit se pomalu, ale jistě v průběhu 20. století vytrácela.^{10 11}

Další ránu pro drobné sakrální památky byl v období po válce odsun německých obyvatel z pohraničí a následné ničení jednak všeho německého, ale také všeho, co bylo spojeno dle komunistického režimu s náboženským tmářstvím. Po roce 1945 bylo vydáno několik oběžníků, které nařizovaly přepsat nebo zničit vše, co bylo v německém jazyce, což se týkalo i nápisů na drobných sakrálních památkách, které musely být přepsány nebo odstraněny, čímž často došlo k nenávratnému poškození těchto památek. Jedná se o období, kdy bylo zničeno nejvíce sakrálních památek. Tolik jich nebylo zničeno ani v minulosti v období husitských válek či josefínských reforem.^{12 13}

Dnes je vše jinak posvátnost se z naší krajiny pomalu a jistě nenávratně vytrácí. Drobné sakrální památky dávno ztratily původní funkci, kterou byla připomínka křesťanské víry v krajině. Ztratily ale také funkci orientačního bodu v krajině, kterou plnily po staletí a kterou na místo nich převzaly dopravní značky. Pro dnešní generaci tak ztratily úplně význam a jen málo kdo vnímá tu posvátnost místa, tu symboličnost, ten genius loci, který byl v minulosti neodmyslitelně spjatý s každou drobnou sakrální památkou.¹⁰

3.2 TYPOLOGIE DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ

Drobné sakrální památky se vyznačují svou slohovou a materiálovou různorodostí, lidskou tvořivostí a regionální odlišností. Jejich identifikace je často složitá, stejně tak jako přesné určení doby jejich vzniku, anebo dohledání autora památky, který je často neznámý. Málo kdy se totiž jednalo o známého mistra, nejčastěji šlo o obyčejného člověka bez jakýchkoliv odborných zkušeností, který vycházel pouze z vlastních zkušeností a sobě vlastní tvořivosti. Přesto drobné sakrální památky v krajině působí majestátně a honosně.¹¹

3.2.1 Kříž

Kříž byl již v době předkřesťanské hojně používaným a obsahově bohatým symbolem. Dvě ramena kříže měla znázorňovat protiklady nebe a zemi, prostor a čas, ale také měla symbolizovat čtyři světové strany. Symbolem křesťanství, který má připomínat utrpení Ježíše Krista spojené s jeho mučednickou smrtí v podobě ukřižování, se stal až ve 4. století.^{14 15 16}

První kříže byly dřevěné, jelikož dřevo bylo v té době dobře dostupné a snadno opracovatelné. První dřevěné kříže byly jednoduché. Vyrobené z dřevěných trámů. Později byly doplněné plechovým korpusem Krista a nad nímž byla umístěna tabulka s nápisem INRI, což v překladu z latiny znamená Ježíš Nazaretský, král židovský.¹⁶

Dřevěné kříže vznikaly už od raného středověku, zejména však v 17. století v období protireformace, kdy byly stavěny na veřejných místech, na návších nebo před obcí jako symbol toho, že v obci již proběhla rekatolizace a obyvatelé se po skončení třicetileté války vrátili opět ke katolické víře. Další vlna výstavby dřevěných křížů přišla až v 19. století po období napoleonských válek a po josefínských reformách. Dřevěné kříže měly ale jednu nevýhodu, časem se začaly rozpadat a musely být vyměněny za nové, které byly často kopii těch předchozích, proto byly později nahrazeny železnými kříži na kamenném soklu. V první polovině 19. století se pak objevují litinové kříže na podstavci a na dřívku zdobeném citáty z bible.^{11 17 18}

Obr. 3 - Litinový kříž umístěný na kamenném podstavci; [zdroj: autor, 2019]

Zvláštní skupinu kamenných křížů patřících mezi nejstarší u nás dochované drobné sakrální památky tvoří tzv. smírčí kříže, které byly stavěny v 15. až 17. století a sloužily jako mimosoudní vyrovnání mezi viníkem a rodinou pozůstalých. Jednalo se o hrubě opracované kameny ve tvaru kříže pořízované viníkem a vybudované na místě násilného činu či tragédie. Na kříži býval často vytesán také vražedný nástroj, vzácně pak letopočet, kdy k danému činu došlo. Dále do skupiny kamenných křížů patří také kříže hraniční, které byly umístovány na hranicích pozemků a sloužily tak k jejich vymezení.^{11 16 18 19}

¹⁰ KVĚT 2003

¹¹ ŠIMEŠKOVÁ 2009

¹² BELISOVÁ 2008

¹³ VALENČÍK 2006

¹⁴ RULÍŠEK 2006

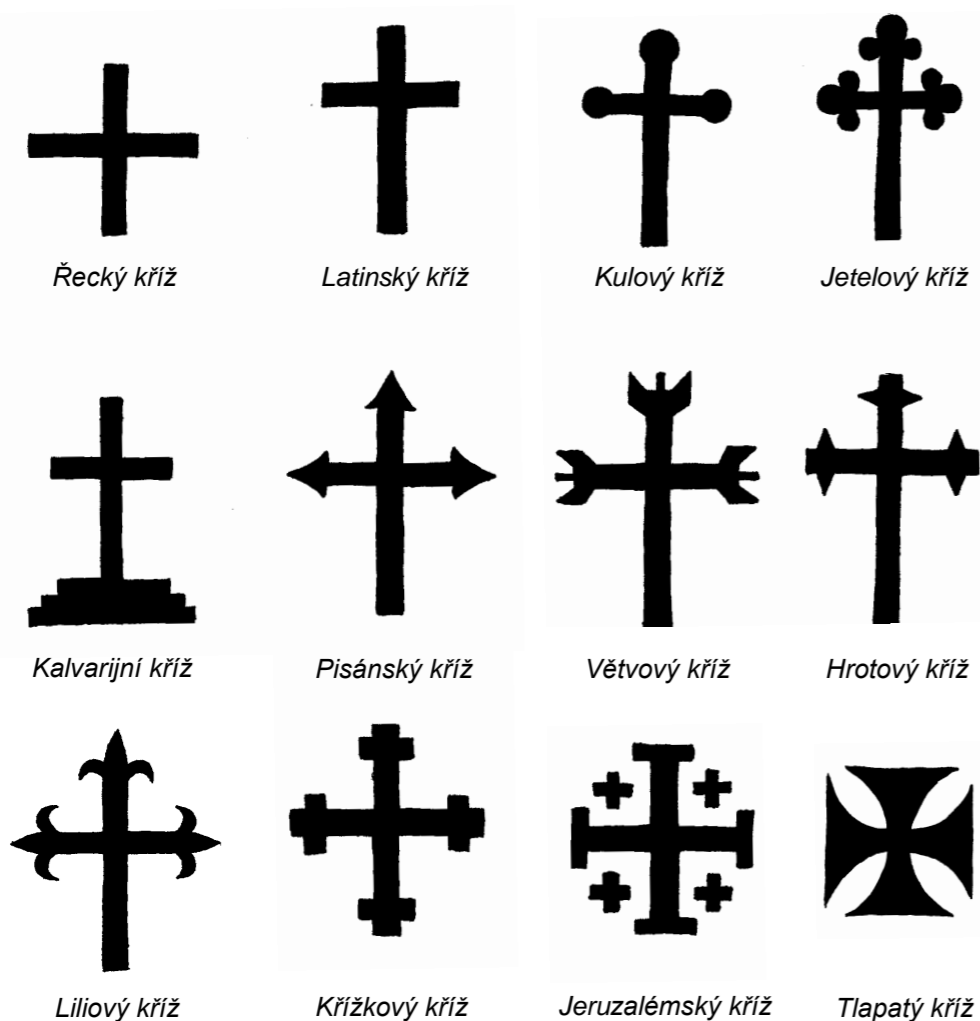
¹⁵ LURKER 2005

¹⁶ MAS Hlinecko, z.s. 2015

¹⁷ HÁJEK, BUKAČOVÁ 2006

¹⁸ JOHN, PÁTEK 2005

¹⁹ BĚLOHRADSKÝ 2013

Obr. 4 - Typy křížů; [zdroj: autor, 2019]

3.2.2 Boží muka

Boží muka, jak již jejich název napovídá, jsou upomínkou na utrpení Ježíše Krista, který byl připoután k antickému kamennému sloupu, u kterého byl bičován a mučen, proto měla původně boží muka podobu pouze jednoduchého sloupu symbolizujícího Kristovo utrpení. Později však začaly vznikat boží muka různých podob v závislosti na regionálních odlišnostech a době jejich vzniku. Obecně však mají boží muka společný základ, skládají se ze tří částí soklu, dřívku a vrcholové kaplice zakončené nejčastěji kovovým křížkem. Boží muka bývají doplněna reliéfy, dřevořezbami, obrazy namalovanými na plech nebo sklo či soškami umístěnými v nikách. Často bývají zdobeny také nápisy z Písma nebo krátkým napomenutím a výzvou ke kolemdoucimu, aby žil zbožným životem a nezapomínal na vlastní smrt. Nejčastější jsou na nich vyobrazeny scény z křížové cesty např. bičováný Kristus, Ukřižování, Pieta, Kristus padající pod tíhou kříže nebo Korunování trním. Někdy se vyskytují také reliéfy světců, kteří jsou patrony objednavatele. Z hlediska tvaru je lze rozdělit na sloupová a na pilířová boží muka, kdy specifickou skupinu tvoří tzv. trojboká boží muka, která jsou často zaměňována za výklenkové kapličky. Z hlediska materiálu je lze rozdělit na kamenná a zděná. Kamenná boží muka mají nejčastěji podobu gotickou, renesanční či barokní. Oproti tomu zděná boží muka mívají spíše barokní, klasicistní či empírovou podobu.^{20 21 22}

Boží muka byla vztyčována od 14. století do 19. století na upomínku různých událostí. Hlavní funkce však zůstává stejná, jedná se o místo pro krátkou modlitbu, proto byla stavěna podél cest, na návších, na okrajích obcí, ale také u městských bran atd. Některá boží muka však vznikla ze zcela jiného důvodu, byla připomínkou na období moru, hladu a bídy, kdy jejich smyslem bylo vyjádření víry a naděje, označovala též místo nějaké tragédie nebo místo, kde byly uloženy ostatky padlých vojáků.^{21 22 23}

Obr. 5 - Boží muka sloupková, boží muka pilířová a trojboká boží muka; [zdroj: autor, 2019]

3.2.3 Kapličky

Kapličky jsou drobné sakrální stavby určené k uctívání Boha, Panny Marie a světců. Kapličky rozlišujeme dvojího druhu výklenkové kapličky a kapličky s vnitřním prostorem. V případě výklenkových kapliček se jedná o hranolovité zděné objekty nejčastěji obdélného půdorysu, které mají jeden či více výklenků tzv. nik, ve které bývá umístěn obraz nebo socha světce. Kapličky s vnitřním prostorem bývají obvykle čtvercového půdorysu, ale mohou mít i kruhový či oválný půdorys a bývají zakončeny jehlancovou stříškou, v baroku pak cibulovou bání. Uvnitř bývá malý prostor pro jednu či více osob, ve kterém je umístěný malý oltář s obrazem nebo soška světce, kterému byl objekt zasvěcen.^{20 21}

Kapličky byly nejčastěji zřizovány na návších, kde plnily funkci kostela, ale nalezneme je také na významných místech, na vyvýšených místech, na kopcích, u pramenů, kde se mohli poutníci nejen pomodlit, ale také napít z pramene nebo studánky. Výklenkové kapličky byly stavěny nejčastěji venkovským obyvatelstvem. Zřizovány byly na okraji vsí, na polích a podél cest, kde sloužily ke krátké modlitbě při práci, k modlitbě za úrodu, uzdravení, narození dítěte, ale také k odpočinku a k rozjímání.^{20 21}

²⁰ HÁJEK 2006

²¹ ŠIMEŠKOVÁ 2009

²² BUKAČOVÁ 2006

²³ KUČA 1995

Obr. 6 - Výklenková kaplička umístění podél polní cesty; [zdroj: autor, 2019]

3.2.4 Zvoničky

Na rozdíl od zvonů, které stály samostatně, nejčastěji v blízkosti kostela, a měly jak sakrální, tak i profánní funkci, zvoničky přejímaly pouze funkci světskou a byly stavěny ve vsích, které neměly kostel. Nejčastěji se jednalo o zvony zavěšené v rozsoše stromu stojícího na návsi, později o tzv. vidláky, kdy se jednalo o rozsochu starého stromu opatřenou stříškou. Často se také objevovaly zvoničky v podobě jednoduchého dřevěného sloupku, na kterém byl zavěšen malý zvon krytý šindelovou stříškou. Zvonek byl také umisťován na kamenném či zděném pilíři nebo sloupu. V místech, kde nebyl v blízkém okolí žádný kostel, často zvoničky mívaly podobu zděné kapličky.^{23 24}

Oproti ostatním drobným sakrálním památkám jsou zvoničky novějšího původu. Nejstarší zvoničky pocházejí z 16. století. Jejich hromadnou výstavbu však vyvolal až tzv. ohňový patent, který v roce 1751 vydala Marie Terezie, a který měl zajistit, že v každé obci bude zvon, který by varoval obyvatele v případě požáru. Mimo to plnily i další funkce v životě venkovského obyvatelstva, ohlašovaly poledne a klekání, úmrtí a další významné události spojené s životem na venkově.^{21 23 24}

3.2.5 Sochařské památky

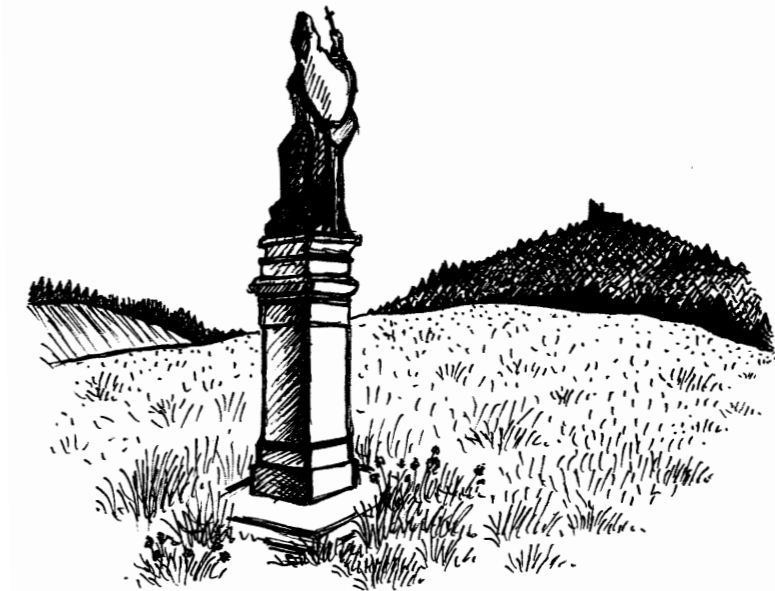
Sochařské umění v podobě soch a sousoší proniká do české krajiny až v období baroka v druhé polovině 17. století. Prvním morovým sloupem u nás byl Mariánský sloup v Praze na Staroměstském náměstí, který se stal vzorem pro další stavěné sloupy u nás. Morový sloup měl vždy podobu sloupu, na jehož vrcholu byla umístěna socha světce či Nejsvětější Trojice, nejčastěji se však setkáme se sochou Panny Marie. Sloup měl symbolizovat nebeskou sféru, v níž se světec nacházel.^{25 26}

Nejčastěji vyobrazovanou sochou světce se stal Jan Nepomucký, zejména v období kanonizace sv. Jana Nepomuckého, kdy vznikla celá řada svatojánských soch. Dalším projevem křesťanské ikonografie v krajině se stala v období baroka kalvárie, kdy se jednalo o skupinu soch, nejčastěji v podobě tří soch Ukřižovaný, Matka boží Bolestná a svatý Jan, umístěných na vyvýšeném místě. Někdy byla kalvárie tvořena pouze třemi kříži vztyčenými na vrcholu kopce, kdy pod Kristovým křížem bývá znázorněná lebka, podle legendy Adamova. Kalvárie je často součástí křížové cesty, kdy představuje závěr poslední cesty Ježíše Krista, jeho ukřižování. Objevují se ale i tzv. Olivetské hory, které zobrazují Ježíše Krista se spícími učedníky.^{25 27}

3.2.6 Reliéfy, obrazy a sošky

K nejstarším formám vyjádření víry v krajině patří, již od raného středověku, svaté obrázky umisťované na stromech. Obrázky byly zavěšovány na vzrostlé stromy, což mělo pohany přimět přestat uctívat stromy a lesní porost jako přírodní kult a zaměřit jejich pozornost ke křesťanskému objektu.²⁵

Dále do této kategorie patří také sakrální motivy v podobě reliéfů vytesaných do skal či skalní výklenky, ve kterých byly umisťovány obrazy s křesťanskými náměty nebo různé sošky svatých, Madony, Krista atd.²⁸

Obr. 7 - Socha světce umístěná ve volné krajině; [zdroj: autor, 2019]

3.2.7 Křížová cesta

Křížová cesta dokumentuje poslední cestu Ježíše Krista a skládá se z vyobrazení výjevů Kristova utrpení, které vrcholí jeho ukřižováním a uložením do hrobu. Původně se skládala ze sedmi zastavení, ale od 17. století je tvořena následujícími čtrnácti zastaveními: 1. Ježíš odsouzen k smrti, 2. Ježíš bere na ramena kříž, 3. Ježíš padá pod křížem, 4. Ježíš potkává svou matku, 5. Šimon Cyrenský pomáhá Ježíši nést kříž, 6. Veronika podává Ježíši roušku, 7. Ježíš padá pod křížem podruhé, 8. Ženy jeruzalémské pláč nad Ježíšem, 9. Ježíš padá pod křížem potřetí, 10. Ježíš zbaven roucha, 11. Ježíše přibíjejí na kříž, 12. Ježíš na kříži umírá, 13. Ježíše snímají z kříže a položili matce na klín, 14. Ježíše kladou do hrobu. Křížová cesta je nejčastěji tvořena zastaveními v podobě výklenkových kapliček umístěných podél cesty ke kostelu nebo kolem kostela. Jednotlivá zastavení křížové cesty mohou mít také podobu obrazů, reliéfů či samostatných soch umístěných v prostorách kostela.^{27 29}

²⁴ KUČA 2001

²⁵ ŠIMEŠKOVÁ 2009

²⁶ JOHN a PÁTEK 2005

²⁷ CHODURA 2001

²⁸ DITTRICH 2018

²⁹ RULÍŠEK 2006

3.3 OCHRANA PROSTŘEDNICTVÍM PAMÁTKOVÉ PÉČE

Drobné sakrální památky v podobě křížků, kapliček, božích muk, zvoniček a dalších objektů je potřeba chránit, jelikož se jedná o nedílnou součást naší historické kulturní krajiny, a proto se v této kapitole snažím poukázat na různé možnosti ochrany těchto objektů nejen z hlediska památkové péče, ale i například z pohledu územního plánování. V krajině totiž existuje velké množství drobných sakrálních objektů, které si zaslouží, aby bylo o ně pečováno s úctou.

Jedním ze způsobů, jak je možné drobné sakrální objekty chránit je prostřednictvím památkové péče, kdy drobné sakrální objekty spadají do kategorie nemovitých kulturních památek, které lze prohlásit buď za nemovité kulturní památky nebo za nemovité národní kulturní památky.³⁰

V případě většího počtu objektů, lze drobné sakrální památky chránit v rámci památkové rezervace, památkové zóny nebo jako součást ochranného pásma památkové rezervace či památkové zóny.³¹

3.3.1 Ochrana v rámci památkové rezervace

„Území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů, může vláda České republiky nařízením prohlásit jako celek za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany. Tyto podmínky se mohou v potřebném rozsahu vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.“ (dle § 5 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči)

Památková rezervace se prohlašuje nařízením vlády České republiky a její vymezení v rámci územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů je povinné.³² Památkové rezervace se dělí na městské, vesnické, archeologické a ostatní. Právě charakter hodnotných staveb udává charakter celému území. Ochrana se tak nevztahuje pouze na památkově chráněné objekty, ale i na ostatní objekty nacházející se na území rezervace.^{33 34 35}

3.3.2 Ochrana v rámci památkové zóny

„Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání krajským úřadem prohlásit opatřením obecné povahy za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany.“ (dle § 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči)

Prohlášení památkové zóny prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky. Stejně jako u rezervací je nezbytné vyznačit památkovou zónu v územně plánovací dokumentaci a v územně plánovacích podkladech. Památkové zóny se dělí na městské, vesnické a krajinné.³⁵

Předmětem ochrany krajinné památkové zóny jsou části krajinných celků a historických prostředí, které vykazují významné kulturní hodnoty. Jedná se o část kulturní krajiny zahrnující sídla, architektonické soubory, památkově chráněné objekty, vodní toky, komunikace atd.^{36 37 38 39}

Městská či vesnická památková zóna se vyhláší na území sídla nebo jeho části. Jedná se o území s historickými a kulturními hodnotami, které má zachované historické vazby nemovitostí a prostorů a u nějž je zachován historický charakter sídla včetně dochovaných kulturních památek.^{40 34}

3.3.3 Ochrana jednotlivých objektů

„Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.“ (dle § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči)

Jednotlivé objekty lze chránit také samostatně prostřednictvím památkové péče jako národní kulturní památky či jako kulturní památky. V případě národních kulturních památek se jedná o kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa. Prohlášení národních kulturních památek má na starost vláda České republiky, která vydává nařízení o prohlášení památek za národní kulturní památky a zároveň stanovuje podmínky jejich ochrany. Kulturní památky prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky.³⁵

3.3.4 Ochrana v rámci ochranného pásma

„Vyžaduje-li to ochrana nemovité kulturní památky nebo jejího prostředí, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností (...) územní rozhodnutí o ochranném pásmu (...). Obecní úřad obce s rozšířenou působností může v ochranném pásmu omezit nebo zakázat určitou činnost nebo učinit jiná vhodná opatření na základě závazného stanoviska dotčeného orgánu. Je-li nezbytné k vytvoření ochranného pásma získat některé pozemky nebo stavby, popřípadě provést jejich odstranění a nedojde-li k dohodě s vlastníkem, lze pozemky a stavby vyvlastnit. Lze také nařídit nezbytné úpravy stavby, jiného zařízení nebo pozemku. Jde-li o ochranu nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny nebo jejich prostředí, vymezí obdobně obecní úřad obce s rozšířenou působností ochranné pásmo (...).“ (dle § 17 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči)

Památkové ochranné pásmo je nepřímá forma ochrany chráněné památky či sídla, která chrání především vnější obraz okolí chráněného území včetně vegetace a objektů, které se v ochranném pásmu nacházejí a které dotváří osobitost daného místa. Jedná se o nejmírnější druh ochrany v rámci památkové péče. Tento typ ochrany slouží zejména k regulaci určitých činností v okolí kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón.^{33 34}

³⁰ ČERNÁ 2001

³¹ Vyhláška č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón

³² Nařízení vlády č. 127/1995 Sb. - o prohlášení částí vybraných měst a obcí za památkové rezervace

³³ KUČA, KUČOVÁ 2000

³⁴ KUČA, KUČOVÁ 2015

³⁵ Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

³⁶ Vyhláška č. 208/1996 Sb., o prohlášení vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, v platném vyhlásky č. 158/2002 Sb.

³⁷ Vyhláška č. 413/2004 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím v obcích za památkové zóny

³⁸ KUČA 2013

³⁹ KUČOVÁ 2014

⁴⁰ Vyhláška č. 476/1992 Sb., o prohlášení historických jader vybraných měst za památkové zóny, v platném znění vyhlásky č. 251/1995 Sb.

3.4 PÉČE A VLASTNICTVÍ

„Vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. (...) Povinnost pečovat o zachování kulturní památky, udržovat kulturní památku v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením má také ten, kdo kulturní památku užívá nebo ji má u sebe; povinnost nést náklady spojené s touto péčí o kulturní památku má však jen tehdy, jestliže to vyplývá z právního vztahu mezi ním a vlastníkem kulturní památky. (...) Vlastník, který kulturní památku převádí na jiného, někomu přenechá k dočasnému užívání nebo předá k provedení její obnovy, nebo k jinému účelu, je povinen toho, na koho ji převádí nebo komu ji přenechá nebo předá, uvědomit, že je kulturní památkou.“ (dle § 9 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči)

Drobné sakrální památky, které jsou chráněné jako nemovité kulturní památky nebo jako nemovité národní kulturní památky, musejí být opravovány odborníky v podobě restaurátorů nebo zkušených osob, které mají s opravou tohoto typu památek dlouhodobé zkušenosti, a to z toho důvodu, aby nebyly památky poškozeny neodborným zásahem při opravě či údržbě a neztratily tak svou hodnotu. Práce související s údržbou či opravou drobné sakrální památky hradí na své náklady vlastník objektu.⁴¹

Samotná péče a údržba o drobné sakrální památky není ve skutečnosti tak jednoduchá, a to ani u objektů, které jsou památkově chráněny podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Hlavním problémem je otázka vlastnictví. V praxi se o drobné sakrální objekty často starají na místo skutečných vlastníků dobrovolníci nebo obce, a to nejčastěji z toho důvodu, že skutečný vlastník objektu není znám.

Zřizovatelé drobných sakrálních památek byli tzv. fundátoři, nejčastěji se jednalo o obyčejné lidi z řad chudiny, ale i o statkáře, představitele církve či šlechty. Vlastnictví těchto objektů bylo dědičné, čímž byla zajištěna povinná péče o tyto památky a s tím související i jejich pravidelná údržba. Bohužel situace se změnila po roce 1945 po odsunu německých obyvatel, kdy byly vydávány oběžníky s pokyny k náhradě všech nápisů, které byly v jiném jazyce než v češtině. To se týkalo i nápisů na drobných sakrálních památkách, které musely být přepsány nebo odstraněny, čímž často došlo k nenávratnému poškození těchto památek. Také vztah novousedlíků k těmto památkám byl téměř nulový, neznali místní historii a pohraniční krajina byla pro ně cizí. To vše vedlo k tomu, že mnohé památky byly poškozeny nebo zcela zničeny. A co je nejdůležitější ztratily často své vlastníky, kteří by se o ně starali. Situace se zlepšila až v 90. letech 20. století, kdy opět začal růst zájem o drobné sakrální památky a o jejich záchranu. Bohužel vzrostl také zájem o tyto památky jako o dobře prodejné zboží, kdy byla řada z nich za účelem prodeje odcizena.^{42 43}

Dnes to v praxi funguje tak, že za vlastníka objektu je považován vlastník pozemku, na němž je stavba umístěna, přestože správně dle platné legislativy drobný sakrální objekt není součástí pozemku. Pokud se však vlastník pozemku k objektu nehlásí je nutné pátrat ve vlastnických vztazích uvedených v katastru nemovitostí před první polovinou 20. století, kdy objekt byl součástí pozemku a pokusit se nalézt dědice původního majitele objektu. Nepodaří-li se však vlastníka dohledat je objekt prohlášen za věc opuštěnou a majitelem se stává obec, na jejímž katastru se objekt nachází. V případě, že objekt vlastníka má, ale ten se o něj nezajímá, je možné tento objekt odkoupit. Nelze totiž opravovat památku bez souhlasu jejího vlastníka, takže je nutné se s vlastníkem na opravě památky domluvit nebo v případě, že se vlastník nechce podílet na opravě či údržbě objektu, jej od něj odkoupit.⁴³

Financování oprav, údržby či obnovy hradí tedy vždy vlastník objektu buď prostřednictvím vlastních finančních zdrojů nebo například prostřednictvím veřejné sbírky. V případě památkově chráněných objektů lze zažádat o státní dotace na opravu památky. Drobná sakrální památka tak může

být v soukromém vlastnictví, ve vlastnictví obce nebo ve vlastnictví nějakého spolku či sdružení zabývajících se ochranou těchto objektů.^{41 44}

⁴¹ Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

⁴² BELISOVÁ 2008

⁴³ BELISOVÁ 2006

⁴⁴ ČERNÁ 2001

4 METODIKA

V této kapitole se zabývám samotným metodickým postupem evidence drobných sakrálních památek v řešeném území Máchův kraj. Popisuji zde použité mapové podklady a jejich zdroje, dále postup při terénních průzkumech, a nakonec i samotnou metodiku, ve které uvádím vlastní typologii jednotlivých sakrálních objektů, hodnocení drobných sakrálních objektů a způsob prezentace výstupů.

Při tvorbě metodiky jsem se inspirovala *Metodikou dokumentace drobných památek* od Petra Hrubého, Evy Altové a Antonína Kadlece (2015), *Metodikou klasifikace staveb podle památkové hodnoty* od Karla a Věry Kučových (2015), dizertační práci Barbory Matákové na téma *Drobné sakrální objekty v krajině Horní Nitry* a metodikou *Krajinný ráz, identifikace a hodnocení* od Ivana Vorla a Jiřího Kupky (2011).

Cílem *Metodiky dokumentace drobných památek*, která vznikla jako výstup projektu *Dokumentace, digitalizace a prezentace ohroženého kulturního dědictví v příhraniční oblasti severozápadních Čech*, je popsat základní principy dokumentace drobných památek. Tato metodika vychází z toho, že na rozdíl od běžných památek jako jsou hrady, zámky, domy, kostely atd., kde dokumentaci zpracovává odborník, tak u dokumentace drobných památek to může být kdokoliv. Z tohoto důvodu se autoři této metodiky snaží poskytnout zpracovatelům, kteří se budou zabývat dokumentací drobných památek co nejvíce informací týkajících se typologie drobných památek, potřebných písemných a mapových podkladů, metod dokumentace, postupů při dokumentaci a podobě výstupů, které jsou pro evidenci drobných památek klíčové.⁴⁵

Další metodikou, kterou jsem se inspirovala byla *Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty*, která si klade za cíl reagovat na potřebu sjednocovat pohled na památkovou hodnotu staveb a dalších nemovitostí v území ve vztahu k památkové péči a územnímu plánování. Předmětem této metodiky je formulovat co nejobektivněji klasifikaci staveb a dalších nemovitostí podle jejich památkové hodnoty, dále stanovit hodnocení z hlediska jejich významu v regionálním či celostátním měřítku, kdy samotná klasifikace přímo navazuje na pojmosloví zavedené v soustavě územně analytických podkladů, které se řídí ještě podle stavebního zákona před jeho aktualizací v roce 2018.⁴⁶

Jako třetí podklad jsem použila pro vytvoření vlastní metodiky disertační práci Barbory Matákové, ve které se zabývá například krajinou ve vztahu k drobným sakrálním objektům, jejich významem a funkcí, jejich ochranou a metodickým postupem kategorizace a hodnocení drobných sakrálních objektů.⁴⁷

Pro hodnocení drobných sakrálních památek z pohledu jejich významu v krajině jsem pak použila publikaci *Krajinný ráz, identifikace a hodnocení*, která se mimo jiné zabývá metodickým postupem hodnocení krajinného rázu, kdy samotné hodnocení je založeno na identifikaci a klasifikaci znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu. Při hodnocení krajinného rázu se identifikují dva typy znaků, a to znaky přírodní charakteristiky a znaky kulturní a historické charakteristiky, kdy mě v rámci diplomové práce zajímají právě ty kulturní a historické hodnoty.⁴⁸

Předmětem *Metodiky evidence drobných sakrálních památek* je tedy nalezení drobných sakrálních objektů v řešeném území a jejich objektivní hodnocení v rámci evidenčních listů. Evidenční listy k jednotlivým drobným sakrálním památkám jsou vypracovány na základě sběru dat, kdy základními zdroji dat pro získání potřebných informací o objektech jsou tedy písemné prameny, obrazové prameny a kartografické prameny.⁴⁹

4.1 MAPOVÉ PODKLADY

Při evidenci drobných sakrálních objektů jsou použity dva druhy mapových podkladů. Jedním z nich jsou archivní mapy stabilního katastru a druhým jsou katastrální mapy doplněné o ortofoto.

Tyto mapy poskytují důležité informace o stavu daného území v první polovině 19. století (mapa stabilního katastru) a v současnosti (katastrální mapa podložená ortofotem). Díky nim je možné porovnat přibližné umístění objektů drobné sakrální architektury v minulosti a dnes.

4.1.1 Mapa stabilního katastru

Mapy stabilního katastru jsou výsledkem mapování na území rakouského státu, které bylo poprvé vyhotoveno na přesných geodetických základech. Samotné mapování probíhalo v Čechách v letech 1826–1843 a na Moravě a ve Slezsku v letech 1824–1836. Mapy byly prováděny v jednotném měřítku 1:2 880 a byly výsledkem geometrického zaměření, které bylo na tu dobu velmi přesné. Mapy byly vyhotovovány pro jednotlivá území katastrálních obcí a zobrazovaly veškeré pozemky včetně staveb na nich umístěných. Jednotlivé mapy stabilního katastru byly kresleny ručně a reprodukovány tiskem z kamene, kdy jeden z otisků, tzv. císařský otisk, byl povinně archivován. Mapy byly jedním ze základních podkladů sloužících pro účely stabilního katastru, který byl založen za účelem spravedlivého vyměření pozemkové daně v celém rakouském státě.^{50 51}

4.1.2 Katastrální mapa České republiky

Katastrální mapa je mapové dílo velkého měřítko vedené ve dvou podobách buď jako mapa analogová nebo jako mapa digitální, která je v současnosti vedena již na více než polovině území České republiky. Digitální mapy jsou zpravidla zpracovávány v souřadném systému S-JTSK ve vztahném měřítku 1:1 000 a jsou často využívány jako stěžejní mapové podklady různých informačních systémů a aplikací vztahujících se k území. Analogové katastrální mapy jsou vedeny v různých měřítkách a kladech mapových listů, které se pravidelně skenují a jsou dostupné ve formě rastrových souborů v souvislém zobrazení v souřadném systému S-JTSK.^{51 52}

Katastrální mapa obecně obsahuje polohopis a popis. Polohopis obsahuje zobrazení státních hranic, hranic katastrálních území, hranic pozemků atd. Kdežto popis podává informace o území, obsahuje místní a pomístní názvosloví, označení parcel parcelními čísly a mapovými značkami atd.⁵¹

⁴⁵ HRUBÝ, ALTOVÁ, KADLEC 2015

⁴⁶ KUČA, KUČOVÁ 2015

⁴⁷ MATÁKOVÁ 2011

⁴⁸ VOREL, KUČA 2011

⁴⁹ CHODĚJOVSKÁ, SEMOTANOVÁ, ŠÍMŮNEK 2015

⁵⁰ HUML 2001

⁵¹ HUML 2005

⁵² ČÚZK 2019

Obr. 8 - Mapa stabilního katastru;
[zdroj: oldmaps.geolab.cz, 2019]

Obr. 9 - Katastrální mapa podložena ortofotem;
[zdroj: ČÚZK, 2019]

4.1.3 Ortofotoma České republiky

Ortofotomapa je kartografické dílo, které vzniká prostřednictvím leteckého snímání zemského povrchu. Odráží skutečný stav zemského povrchu v době pořízení leteckého snímku. V současnosti se snímání zemského povrchu provádí pomocí digitálních kamer. Výsledkem je překreslený fotografický obraz zemského povrchu, který je barevně vyrovnaný, zdánlivě bežešvý a zachovává si náležitosti mapy (měřítko, souřadnicový systém a směrovou orientaci).^{53 54}

Státní ortofoto České republiky se zpracovává v měřítku 1:5 000 a skládá se z periodicky aktualizované sady barevných snímků. Používá se například jako základní datová vrstva geografických informačních systémů, mapových portálů a webových aplikací. Slouží také jako podkladová vrstva služby ČÚZK pro nahlížení do katastru nemovitostí. Tvorbu ortofota ČR má od roku 2003 na starosti Zeměměřický úřad společně s Vojenským geografickým a hydrometeorologickým úřadem.^{53 54}

4.2 PÍSEMNÉ PODKLADY A ODBORNÁ LITERATURA

Při evidenci drobných sakrálních památek jsou použity veškeré dostupné dokumenty z archivu Vlastivědného muzea a galerie Česká Lípa, z webových stránek NPÚ <https://pamatkovykatalog.cz/>, z webových stránek <https://www.drobne-pamatky.cz/>, a z odborné literatury, která se zabývá drobnými sakrálními památkami.

4.2.1 Podklady poskytované Národním památkovým ústavem

Jedná se o příspěvkovou organizaci Ministerstva kultury ČR, která se zabývá řadou odborných úkolů týkajících se státní památkové péče.^{55 56}

„Odborná organizace státní památkové péče je organizace pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně-politických záměrů a ideově metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče.“ (dle § 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči)

Jedním z úkolů NPÚ je vést podrobnou evidenci kulturních památek, a to jak nemovitých, tak movitých. Tato evidence je přístupná volně na webových stránkách <https://pamatkovykatalog.cz/> v podobě památkového katalogu, ale každé pracoviště na základě dotazu poskytne další potřebné informace, které nejsou volně přístupné na internetu a jsou uloženy v archivech jednotlivých pracovišť NPÚ. Národní památkový ústav se dále zabývá shromažďováním informací o památkových objektech, o jejich historii, užívání, přestavbách atd., na jejichž základě památkáři stanoví, v čem je hodnota památkových objektů, co je na nich nejcennější a jejich způsob ochrany. Další významnou činností NPÚ je posuzování úprav, projektů na přestavbu, plánů a stavebních záměrů.⁵⁵

4.2.2 Podklady poskytované vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě

Součástí vlastivědného muzea a galerie v České Lípě je také památkový archiv, který je přístupný nejen odborníkům, ale i badatelům z řad veřejnosti. Archiv se zabývá dokumentací v rámci evidence drobných památek na území okresu Česká Lípa, kdy na samotné dokumentaci se podílejí nejen pracovníci muzea, ale také externí pracovníci.⁵⁷

V rámci činnosti památkového archivu byly v 60. let 20. století vytvořeny dva státní seznamy památek. Jedním ze seznamů byl státní seznam nemovitých památkových objektů okresu Česká Lípa schválený školskou a kulturní komisí ONV dne 25. května 1964, který zahrnoval tři skupiny objektů, v jedné skupině hrady, zříceniny hradů a zámků, ve druhé lidové usedlosti (obytná stavení, staré školy, zemědělské usedlosti atd.) a ve třetí skupině kultovní stavby (farní budovy, hřbitovy, kostely, kaple, kapličky, boží muka, kříže a morové sloupy). Druhý byl státní seznam movitých kulturních památek okresu Česká Lípa schválený školskou a kulturní komisí ONV dne 8. července 1965, který zahrnoval církevní památky (sochy, plastiky, reliéfy, oltáře, varhany, zvony atd.) a náhroby.⁵⁷

4.2.3 Další odborná literatura

Informace o jednotlivých drobných sakrálních památkách lze nalézt i v odborné literatuře, která vznikla např. jako výstup činnosti nějakého spolku či sdružení nebo jako dílo odborníka zabývajícího se danou problematikou.

Památkami nacházejícími se na území okresu Česká Lípa se tak zabývá např. Michal Valenčík ve své knize *Ohrožené památky*. Jedná se o encyklopedii, která se zabývá zničenými památkami Čech, Moravy a Slezska. Popisuje památky zaniklé, ale i ty poškozené, které jsou dnes v dezolátním stavu. Zabývá se nejen památkově chráněnými stavbami, ale snaží se poukázat i na stav objektů, které nejsou památkově chráněny, a přesto by stály také za záchranu.⁵⁸

Danou problematikou se zabývá také občanské sdružení vzniklé v roce 2002 na Českolipsku s názvem Drobné památky severních Čech, jehož cílem je dokumentace drobných sakrálních památek, jejich oprava a údržba. Spolek zachránil a opravil již více jak dvě stě drobných památek, nejen v Libereckém kraji, ale i v Ústeckém a Středočeském kraji.

⁵³ ČÚZK 2010

⁵⁴ HRDLIČKA a spol. s.r.o. 2013

⁵⁵ NPÚ 2015

⁵⁶ Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

⁵⁷ SLABÝ 2006

⁵⁸ VALENČÍK 2006

Spolek Drobné památky severních Čech vydává pravidelně vlastní almanach, ve kterém mimo jiné uvádí seznam opravených drobných památek v daném roce společně s jejich podrobným popisem. Spolek má také vlastní webové stránky <https://www.drobne-pamatky.cz/>, na kterých uvádí informace o spolku a drobných památkách, které byly spolkem opraveny.⁵⁹

4.3 TERÉNNÍ PRŮZKUM

Terénní průzkum je založen na dvou základních krocích, a to na podrobném prozkoumání objektů a na pořízení fotodokumentace jednotlivých objektů a jejich okolí. Výhodou terénních průzkumů týkajících se drobných sakrálních objektů je, že nejsou nijak omezeny roční dobou, lze je tedy provést téměř kdykoliv během roku.

4.3.1 Prozkoumání objektu

Každý objekt drobné sakrální architektury je nutné v rámci terénního průzkumu důkladně prozkoumat. Sleduje se technický stav objektu i jeho umístění v prostoru, provádí se také průzkum nejbližšího okolí stavby.

Výstupem terénního šetření je písemný záznam ke všem objektům drobné sakrální architektury nacházejících se v řešeném území. Případně mohou být v rámci průzkumu pořízeny také různé náčrty např. samotných objektů či jejich lokalizace a umístění v prostoru. Veškeré podklady získané na základě terénního šetření jsou následně použity při zpracovávání jednotlivých evidenčních listů.

Podkladová data z terénních průzkumů je nutné řádně označit pro snadnější identifikaci při následném zpracování těchto dat. Identifikační údaje by měli obsahovat číslo záznamu, které by mělo být shodné s číslem evidenčního listu daného objektu, datum pořízení záznamu terénního průzkumu, typ objektu a nakonec místo, kde se objekt či soubor objektů nachází.

4.3.2 Fotodokumentace

Samotný popis stavu objektu a jeho okolí na základě terénního šetření není dostačující, proto je nutné v rámci terénních průzkumů pořídit i fotodokumentaci, která dokumentuje aktuální stav a má větší vypovídající schopnost nežli například náčrty.

Fotodokumentace jednotlivých objektů musí obsahovat detailní záběry na jednotlivé objekty, poté fotografii celého objektu ideálně ze všech stran a na závěr pohled na objekt či soubor objektů a jeho širší okolí.

Jednotlivé fotografie je nutné stejně jako terénní průzkumy řádně označit kvůli přehlednosti podkladových dat a jejich snadné identifikaci při jejich následném zpracování. Měly by obsahovat číslo objektu, které by se mělo shodovat s číslem evidenčního listu daného objektu, datum pořízení fotodokumentace k danému objektu, typ objektu a stručný popis toho co daná fotografie zobrazuje.

4.4 HODNOCENÍ DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ

Hodnocení jednotlivých drobných sakrálních památek je založeno zejména na terénních průzkumech a je doplněno informacemi z různých písemných, archivních podkladů a odborné literatury. Výsledky hodnocení jsou pak zaznamenány do evidenčních listů, ve kterých je nejprve popsána poloha objektu nebo souboru objektů, poté následuje popis samotného objektu nebo souboru objektů a jejich začlenění v rámci širšího okolí. Evidenční listy jsou doplněny fotografiemi jednotlivých

objektů, mapami stabilního katastru a katastrálními mapami podloženými ortofotem. Na základě hodnocení v rámci evidenčních listů jsou pak jednotlivé stavby či soubory vyhodnoceny z hlediska jejich celkové kvality, která se určuje na základě bodového ohodnocení.

4.4.1 Administrativní začlenění

Administrativní začlenění obsahuje údaje, o tom, v jakém kraji, okrese se daná drobná sakrální památka nachází, v jaké obci či blízkosti jaké obce se objekt či soubor objektů nalézá a na jakém leží katastrálním území.

4.4.2 Přesná poloha a vlastnictví

Přesná poloha objektu je určena pomocí GPS souřadnic místa, na kterém se objekt nachází. V případě, že se jedná o soubor objektů, tak jsou použity GPS souřadnice místa či objektu ležícího ve středu souboru. GPS souřadnice jsou v evidenčním listu použity jednak pro přesnou lokalizaci objektu v rámci řešeného území a zároveň umožňují jednoduché následné dohledání evidovaných objektů.

Dalším údajem, který zpřesňuje polohu objektu je číslo parcely, na které se objekt přímo nachází nebo v případě souboru objektů jsou uvedeny parcelní čísla všech parcel, na kterých stojí nějaký objekt ze souboru.

Pro případ, že by byly v budoucnu evidenční listy použity např. při zjišťování stavebnětechnického stavu objektů pro případnou rekonstrukci jsou v evidenčních listech evidování vlastníci či správci těchto objektů.

4.4.3 Typ objektu

V evidenčním listu je nutné stanovit typ objektu dle typologie drobných sakrálních památek, která byla v rámci této metodiky pro evidenci objektů drobné sakrální památky definována.

Drobné sakrální památky jsou rozděleny do sedmi základních kategorií. Dělí se tedy na křížky, boží muka, kapličky, zvoníčky, sochařské památky, reliéfy, obrazy a sošky a na soubory jednotlivých typů sakrálních staveb (např.: křížové cesty). Jednotlivé kategorie se následně dělí na podkategorie, podle toho, na čem je daný objekt umístěn, z jakých částí se skládá nebo z jakého materiálu byl vyroben.

Křížky

Tato kategorie zahrnuje veškeré typy křížů a dělí je na následující čtyři podkategorie podle materiálu, ze kterého jsou vyrobeny nebo ze kterých jsou vyrobeny sokly, na nichž jsou umístěny kříže kovové.

Dřevěný kříž

Křížek na kamenném soklu

Křížek na zděném soklu

Kamenný smírčí kříž

⁵⁹ SPOLEK DROBNÉ PAMÁTKY SEVERNÍCH ČECH 2019

Boží muka

Tato kategorie dělí boží muka na pět podkategorií pouze podle materiálu, ze kterého jsou vyrobeny a podle jejich tvaru. Nezahrnuje dělení podle slohové formy z důvodu složitosti zařazení některých objektů k určitému slohu.

Kamenná pilířová boží muka

Kamenná sloupová boží muka

Zděná pilířová boží muka

Zděná sloupová boží muka

Zděná trojboká boží muka

Kapličky

Tato kategorie zahrnuje pouze drobné kapličky, nikoliv kaple a kostely. Kapličky jsou rozděleny pouze do dvou podkategorií dle jejich prostorového uspořádání tedy podle toho, zda mají výklenek, nebo mají vnitřní prostor.

Výklenková kaplička

Kaplička s vnitřním prostorem

Zvoničky

Do této kategorie patří pouze malé zvoničky nikoliv zvonice, které jsou samostatnými objekty stojícími nejčastěji v blízkosti kostela. Zvoničky jsou rozděleny na sedm podkategorií podle materiálu a podle typu konstrukce, na niž je umístěn zvon, kdy do podkategorie dřevěné zvoničky patří nejen zvony upevněné na dřevěné konstrukci, ale také zvony zavěšené na stromech.

Dřevěná zvonička

Kamenná pilířová zvonička

Kamenná sloupová zvonička

Zděná pilířová zvonička

Zděná sloupová zvonička

Zděná zvonička

Výklenková kaplička se zvoničkou

Kaplička s vnitřním prostorem se zvoničkou

Sochařské památky

Tato kategorie zahrnuje pouze samostatně stojící sochy a sousoší, které jsou rozděleny do šesti podkategorií podle toho, zda jsou umístěny na podstavci, sloupu či pilíři.

Socha na podstavci

Sousoší na podstavci

Socha na sloupu

Sousoší na sloupu

Socha na pilíři

Sousoší na pilíři

Reliéfy, obrazy a sošky

Tato kategorie zahrnuje reliéfy, obrazy a sošky s náboženskou tematikou a dělí je do následujících podkategorií podle toho, kde jsou umístěny či upevněny.

Obraz umístěný na stromě

Obraz umístěný na dřevěném sloupu

Skalní výklenek s obrazem, soškou či křížkem

Reliéf ve skále

Soubory

Kategorie soubory může zahrnovat všechny předchozí typy drobných sakrálních památek, rozdíl je v tom, že objekty se nevyskytují samostatně ale v souboru, kdy nejčastější skupinu objektů tvoří kalvárie a křížové cesty.

Křížová cesta

Kalvárie

4.4.4 Památková ochrana objektu

Důležitou součástí hodnocení je zjištění, zda dané objekty či soubory objektů jsou památkově chráněny dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Objekty či soubory objektů můžeme tak rozdělit do několika kategorií:

památkově nechráněno / národní kulturní památka / kulturní památka

4.4.5 Součást památkově chráněného území

Nezávisle na tom, jestli je objekt či soubor objektů památkově chráněn se dále hodnotí, zda objekt leží na území, které je památkově chráněno dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Objekt nebo soubor objektů se tak může nacházet na území:

památkové rezervace (městské / vesnické / archeologické) / památkové zóny (městské / vesnické / krajinné) / ochranného pásma (národní kulturní památky / kulturní památky / památkové rezervace / památkové zóny) / památkově nechráněné území

4.4.6 Datování vzniku objektu

Je-li známo, tak se uvádí přesné datum vzniku objektu či souboru objektů, popřípadě se uvede alespoň přibližné datování vzniku. Pokud datum vzniku není známo vůbec, uvádí se v evidenčním listu, že datum vzniku je *neznámo*.

4.4.7 Popis objektu

Popis objektu zahrnuje vznik a historii objektu na základě dostupných pramenů, popis architektury objektu a popis materiálů, ze kterých byl objekt nebo soubor objektů vytvořen.

4.4.8 Stavebnětechnický stav

Stavebnětechnický stav objektu nebo souboru objektů je popsán na základě aktuálního terénního průzkumu nebo v případě opravy stavby drobné sakrální architektury na základě provedené rekonstrukce. V evidenčním listu se tak technický stav dělí na následující kategorie:

dobrý (nepoškozený) / vyhovující (bez vážných poruch) / narušený (vážně narušený či v dezolátním stavu) / zaniklý

4.4.9 Lokalizace objektu

V rámci lokalizace objektu je popisováno umístění jednotlivých objektů či souboru objektů z hlediska toho, zda se nachází ve volné krajině, nebo na území nějaké obce. Na základě toho jsou definovány tyto kategorie:

extravilán / intravilán / rozhraní extravilánu a intravilánu

4.4.10 Popis umístění

Nedílnou součástí hodnocení je popis umístění a začlenění objektu či souboru objektů v prostoru. Umístění drobných sakrálních památek je různé, mohou se nacházet ve volné krajině (podél cesty, na rozcestí, na vrcholu kopce, v poli, v lese atd.), nebo v intravilánu obce (na náměstí, na návsi, u kostela, u hřbitova atd.), mohou být samostatně stojící, nebo součástí nějakého kompozičního celku, mohou tvořit v krajině výraznou dominantu nebo být součástí panoramatu, mohou být umístěny v blízkosti památného stromu, nebo v jejich okolí se může nacházet stromořadí, alej atd.

4.4.11 Význam objektu v krajině

V rámci hodnocení objektu je také důležité stanovit význam objektů či souboru objektů v krajině. Tato charakteristika úzce souvisí s umístěním drobných sakrálních objektů v rámci zástavby či volné krajiny, protože právě na základě umístění a působení v krajině lze určit jaký význam má objekt v krajině.

Na základě znalosti toho, kde se dané objekty nacházejí se objekty rozdělují dle projevu v krajině na dvě základní skupiny. Na objekty významné, které se v rámci širšího okolí v krajině vizuálně projevují a na objekty nevýznamné, které v rámci širšího okolí působí nevýrazně a vizuálně

se neprojevují. Mezi objekty významné v krajině patří drobné sakrální stavby nacházející se například na kopci, na louce, v poli, na rozcestí, uprostřed návsi atd. Naopak mezi nevýznamné objekty patří ty drobné sakrální památky nacházející se například v lese, památky zarostlé v houští či zastrčené v rohu návsi atd.

významný prvek / nevýznamný prvek

Dále se objekty rozdělují podle toho, jaký mají významu v krajinném rázu, kdy významem se v tomto případě myslí podíl kulturních a historických hodnot v podobě drobných sakrálních památek v celkovém výrazu krajiny. Dle významu v krajinném rázu rozdělujeme drobné sakrální objekty do tří kategorií na objekty se zásadním významem, které rozhodujícím způsobem ovlivňují charakter krajiny v daném místě. Dále na objekty mající spoluurčující význam, které společně s dalšími prvky utváří charakter krajiny v daném místě a na objekty mající pouze doplňující význam, kdy se jedná o objekty, které sami o sobě neovlivňují charakter krajiny, ale pouze ho doplňují.

zásadní / spoluurčující / doplňující

4.4.12 Fotodokumentace

Pro větší názornost je popis objektů a popis jejich umístění doplněn fotografiemi, které detailně zachycují nejen samotné drobné sakrální památky, ale i jejich umístění v rámci širšího okolí. Díky fotodokumentaci je možné zdokumentovat popisovaný objekt, jeho stavebnětechnický stav a jeho polohu v prostoru přílehlého okolí.

4.4.13 Poloha objektu na mapách

Pro větší vypovídající schopnost jsou evidenční listy doplněny o výřezy z mapy stabilního katastru a z katastrální mapy podložené ortofotem. Tyto mapy umožňují porovnat umístění jednotlivých objektů v minulosti (v první polovině 19. století) a v současnosti. Dále mohou pomoci při identifikaci již zaniklých objektů v krajině.

4.5 POSTUP A PREZENTACE VÝSLEDKŮ

Základním výstupem je celkový seznam objektů obsahující mimo jiné jejich kategorizaci a evidenční listy, které se zpracovávají pro každý objekt samostatně. Pro evidenci všech typů objektů je používán jednotný evidenční list, tak aby byla zajištěna objektivita a uniformnost záznamu. Dalším výstupem jsou mapy, které znázorňují všechny objekty v řešeném území a jejich výsledné charakteristiky vyplývající z evidenčních listů.

4.5.1 Postup při evidenci objektu

Nejprve jsem si zjistila z webových stránek ČÚZK <https://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/Informace-o-katastralnich-uzemich.aspx> základní informace o administrativním začlenění jednotlivých objektů, kdy u každého jsem uvedla kraj, okres, obec a katastrální území.

Dále jsem upřesnila polohu objektu pomocí GPS souřadnic a pomocí čísel parcel, na kterých se objekty nachází. Doplnila jsem také vlastníky těchto pozemků, na kterých se dané objekty drobné sakrální architektury nacházejí. Tyto informace jsem zjistila pomocí mapového serveru Marushka <http://sgi-nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka>.

Následně jsem určila typ objektu dle typologie drobných sakrálních objektů, kterou jsem v rámci této metodiky definovala. Poté jsem zjistila z webových stránek NPÚ <https://pamatkovykatalog.cz/>, zda je objekt či soubor objektů památkově chráněn a jestli se nenachází na památkově chráněném území.

Informace, které byly potřebné pro popis objektu a zjištění data vzniku jsem získala z webových stránek NPÚ <https://pamatkovykatalog.cz/>, dále z archivních dat Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě týkajících se evidence drobných sakrálních objektů na území okresu Česká Lípa a odborné literatury. Informace o technickém stavu, lokalizaci a umístění objektu v prostoru jsem získala z vlastních terénních průzkumů, v rámci nichž jsem pořídila i potřebnou fotodokumentaci.

Pro zjištění, zdali je objekt umístěn na stále stejném místě, nebo nebyl-li v minulosti přemístěn či úplně zanikl, jsem použila dva mapové podklady, mapu stabilního katastru a katastrální mapu podloženou ortofotem. Mapy stabilního katastru je možné nalézt na webových stránkách <http://archivnimapy.cuzk.cz/>. Katastrální mapy podložené ortofotem je pak možné nalézt na webových stránkách ČÚZK <http://nahliznidokn.cuzk.cz/>.

Jedním z výstupů mé činnosti jsou tak evidenční listy ke všem objektům nacházejících se v řešeném území, kdy každý evidenční list je opatřen unikátním evidenčním číslem v horním rohu, jménem zpracovatele a datem vypracování evidenčního listu v dolním pravém rohu. Dle evidenčního čísla je tak možné jednotlivé evidenční listy objektů drobné sakrální architektury snadno evidovat v archivu, jelikož při aktualizaci evidenčních listů zůstává jejich evidenční číslo zachováno.

4.5.2 Kategorizace objektů

Na závěr jsou na základě stanovených kritérií hodnocení drobných sakrálních památek v rámci evidenčních listů jednotlivé objekty či soubory zařazeny do jedné ze tří kategorií určující jejich kvalitu. Kategorie jsou sestaveny na základě hodnocení významu objektů v krajině, na jejich stavebnětechnickém stavu a na tom, zda jsou památkově chráněny.

Kategorie 1

Zahrnuje zejména objekty, které jsou často památkově chráněny, ale nemusí to být podmínkou. Drobné sakrální památky patřící do této kategorie jsou nejčastěji v dobrém nebo vyhovujícím stavebnětechnickém stavu. V krajině mají zásadní význam, popřípadě spoluurčující. Z hlediska projevu v krajině se jedná o objekty či soubory objektů, které jsou v rámci širšího okolí vizuálně výrazné. Jedná se tak o kvalitní a významné objekty.

Kategorie 2

Zahrnuje zejména objekty, které nejsou příliš významné v krajině. Mají spoluurčující nebo pouze doplňující význam z hlediska krajinového rázu. Jejich stavebnětechnický stav nebývá příliš dobrý, ale mohou být i výjimky, které jsou v dobrém stavebnětechnickém stavu. Nejčastěji se jedná o památky, které jsou zanedbané a v rámci širšího okolí se příliš neprojevují. Celkově je jejich kvalita průměrná.

Kategorie 3

Zahrnuje objekty, které nejsou ve většině případů památkově chráněny, jsou ve špatném někdy až havarijním stavebnětechnickém stavu. Do této kategorie patří také objekty, které již úplně zanikly, nebo z nich zbyly jen trosky. V krajině nemají příliš zásadní význam. V krajině mají pouze doplňující význam a z hlediska projevu se jedná o objekty nevýznamné. Jedná se tedy o objekty, které nejsou ničím výjimečné.

4.5.3 Mapové výstupy

Na základě evidenčních listů byly následně vytvořeny souhrnné mapy, které znázorňují umístění objektů v rámci řešeného území, typ objektů, druh ochrany jednotlivých objektů a současný stavebnětechnický stav všech objektů nacházejících se v řešeném území.

První mapa znázorňuje řešené území. Druhá zobrazuje formy ochrany přírody a krajiny v rámci řešeného území. Třetí mapa zachycuje to, kde se jednotlivé drobné sakrální památky nacházejí, kdy jednotlivé objekty jsou na mapě vyznačeny prostřednictvím evidenčního čísla, pod kterým jsou v rámci evidenčních listů evidovány. Ze čtvrté mapy lze vyčíst, zda jsou objekty památkově chráněny podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Pátá mapa zachycuje stavebnětechnický stav jednotlivých objektů a poslední mapa představuje výsledný výstup, kdy jednotlivé objekty jsou zařazeny na základě předem daných kritérií do určitých kategorií.

EVIDENČNÍ LIST drobného sakrálního objektu (zde uveden název)	EVIDENČNÍ ČÍSLO
--	------------------------

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území

2 Přesná poloha a vlastnictví	zde bude umístěn výřez základní topografické mapy s vyznačenou polohou objektu či souboru objektů
Vlastník / správce	
Souřadnice GPS	
Parcela číslo	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu

7 Popis objektu

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu

10 Popis umístění

11 Význam v krajině

Zpracovala	Datum

12 Fotodokumentace

zde bude umístěna fotodokumentace obsahující snímky objektu či souboru objektů v detailu a v rámci širšího okolí

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

5 VÝSLEDKY

V první polovině této kapitoly se zabývám vymezením řešeného území Máchův kraj, které je všeobecně známé jako oblast v okolí Máchova jezera, ale doposud nebylo přesněji vymezeno. V druhé polovině se pak zabývám charakteristikou vymezeného území.

5.1 VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Oblast Máchův kraj je známá turistická oblast nacházející se na Dokesku, přesto v žádné odborné literatuře nenajdeme přesné vymezení této oblasti. Podrobnější popis oblasti je možné nalézt pouze na webových stránkách <http://www.machuvkraj.cz/>, na které je území Máchova kraje vymezeno následovně:

„Máchův kraj se nachází v jihozápadní části Libereckého kraje, svým jižním okrajem, kterým je Kokořínsko, zasahuje do Středočeského kraje. Na východě sahá až k Českému Dubu, pak podél toku Jizery přes Mnichovo Hradiště, Bakov nad Jizerou, Mladou Boleslav až ke Krnsku. Jižní hranicí je Kokořínsko, jihozápadní hranici tvoří říčka Liběchovka od Liběchova do Zakšína. Západ je ohraničen Úštěkem a Verneřicemi. Severní hranice vede údolím řeky Ploučnice až k Osečné.“

V tomto případě se pouze jedná o obecné vymezení Máchova kraje jako turistického regionu, který si vymezila pro své potřeby nově vzniklá agentura cestovního ruchu Máchův kraj – destinační management, z. s.⁶⁰

Jediným územím doposud vymezeným jako Máchův kraj tak zůstává oblast, která je součástí CHKO Kokořínsko-Máchův kraj. Jedná se o území, které bylo vymezeno zejména za účelem ochrany přírody a jako jediné je vymezeno také na mapách.

Na základě těchto zjištění, jsem se rozhodla vymezit zcela nové území s názvem Máchův kraj, které by bylo vymezeno podle nejznámější osoby, která je s tímto místem nepopíratelně spjatá a po které je i toto území pojmenováno. Řeč je o Karlu Hynku Máchovi, nejvýznamnějším představiteli českého romantismu.

Karel Hynek Mácha byl český básník, prozaik, ale nejen to, byl i vášnivým cestovatelem a o svých cestách si vedl podrobný deník. Jeho srdeční záležitostí se stala krajina v okolí Máchova jezera, která ho inspirovala k napsání svého nejznámějšího díla Máj, jehož děj se odehrává právě v okolí Velkého rybníka dnes známého jako Máchovo jezero, dále v Doksech, tehdejším Hirschbergu, a v okolí Dubé. Poprvé tento kraj navštívil při své Krkonošské pouti, kterou podnikl se svým přítelem Eduardem Hindlem v roce 1836. Místní tajuplná krajina ho natolik okouzila, že se sem později ještě několikrát vrátil.^{61 62 63 64}

Při psaní této básně se nechal Mácha inspirovat právě zdejší romantickou krajinou plnou borových lesů, divokých a tajuplných roklí, pískovcových skal a zřícenin kdysi pyšných hradů Jestřebí, Starý Berštejn a Bezděz. Jeho další inspirací se staly místní pověsti, příběhy a historie.⁶¹

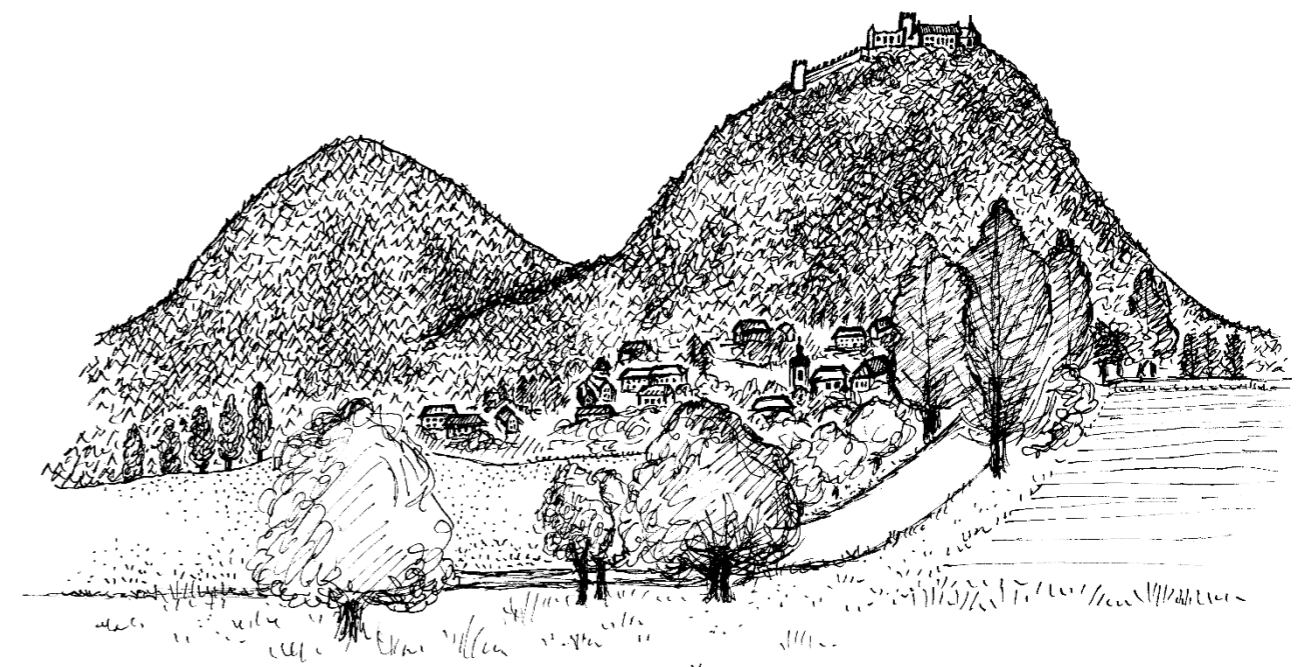
Jedním z motivů užitých v ději básně Máj byla otcovražda, která byla inspirována skutečným příběhem, který se odehrál poblíž města Dubá v roce 1774, kdy Hynek Schiffner zabil svého otce, bohatého měšťana, který bránil synovi v sňatku s chudou dívkou. Tento příběh dokládá spis v pamětní knize na dubské faře.⁶¹

Další reálnou předlohou pro postavu Viléma se mohl stát loupežník Václav Kumz z Vísky pod Bezdězem. Z chlapce týraného vlastním otcem se stal zloděj, pytlák a násilník, který se nakonec stal vůdcem obávané lupičské tlupy v celých severních Čechách. Nakonec byl v roce 1798 chycen a

dlouhá léta vězněn, ale na rozdíl od hlavní postavy Viléma nebyl nikdy popraven a zemřel na svobodě v rodné Vísce.⁶¹

Předlohou samotné popravě v Máji, kde je odsouzený Vilém lámán v kole a jeho uťatá hlava nabodnuta na kůl, se tak stal zcela jiný příběh, a to příběh rytíře Jakuba Pancíře, který sídlil na hrádce Klučku nacházejícím se na jižním okraji dnešního Máchova jezera. Tento rytíř se v době po husitských válkách dal na loupežení, a to se mu stalo osudným. Byl lapen a popraven na Šibeničnickém vrchu, který se nachází na jižním okraji Doks nedaleko východního okraje Čepelského rybníka.⁶¹

Vymezení řešeného území jsem tedy založila jednak na prozkoumání starých map, které zachycují území Dokeska v době života Karla Hynka Máchy. Dále na oblíbených místech Karla Hynka Máchy, která navštívil při svém putování po severních Čechách a popsal ve svých zápiscích z cest a také na místech, kterými se inspiroval při psaní básně Máj.⁶⁵

Obr. 10 - Dominanta Máchova kraje hrad Bezděz; [zdroj: autor, 2018]

⁶⁰ MÁCHŮV KRAJ

⁶¹ ČÁKA 2006

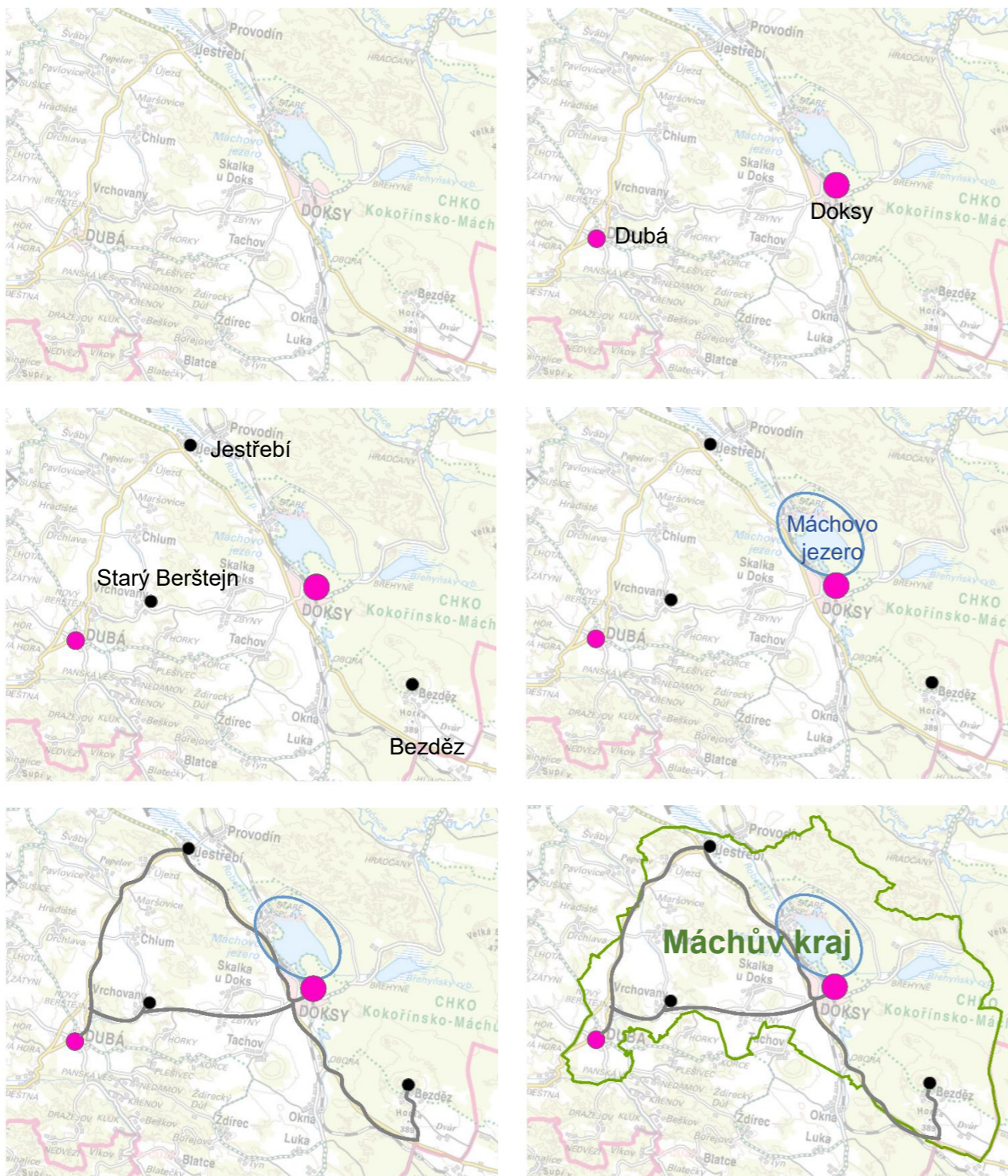
⁶² PANÁČEK 1990

⁶³ ŠPŮREK 2010

⁶⁴ IVANOV 2010

⁶⁵ mapa SVĚT ZAŠLÝ 2010

Nejprve jsem si pro vymezení území Máchův kraj stanovila základní body v podobě Máchova jezera, dvou sídel Doks a Dubé a zřícenin hradů Bezděz, Starý Berštejn a Jestřebí. Poté jsem tyto body mezi sebou propojila cestní sítí, kdy jsem volila pouze hlavní stezky vybrané na základě historické cestní sítě, kterou jsem vyčetla ze starých map, a které mohl při svých cestách používat i Karel Hynek Mácha. Na závěr jsem celé území ohraničila hranicí vedoucí převážně po hranicích katastrálních území obcí, na kterých se nachází hlavní klíčové body vymežovaného území. (viz. Obrázek 11)

Obr. 11 - Postup vymezení řešeného území Máchův kraj; [zdroj: autor, 2019]

5.2 POPIS ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Řešená oblast Máchův kraj o rozloze cca 118 km² se nachází v Libereckém kraji v jižní části okresu Česká Lípa a spadá pod správu ORP Česká Lípa. (viz. Obrázek 12)

Obr. 12 - Mapa Libereckého kraje; [zdroj: autor, 2019]

Převážnou část území pokrývají borové lesy, které se vyskytují zejména na skalnatých podkladech. Dále se zde na svazích, na dnech roklí a na rašelinných půdách vyskytuje smrk. Z listnatých dřevin je nejvíce zastoupen buk lesní, který se vyskytuje zejména na vyvělinách. Značnou ochrannou hodnotu mají na Dokesku boreokontinentální bory, které se nejčastěji nacházejí na rovinatých nebo mírně svažitéch plochách. Vyznačují se vyšší příměsí listnatých stromů, zejména dubu zimního a letního. Poměrně hojně se tu také vyskytují podmáčené lesy, především rašelinné bory, ve kterých převažuje borovice lesní s příměsí břízy pýřité. Okolí vodních ploch a vodních toků lemují podmáčené biotopy, zejména druhově rozmanité mokré louky, rašeliniště a mokřady.⁶⁶

Z hlediska geomorfologického členění je tato oblast součástí České tabule, konkrétně její části nazývané Dokeská pahorkatina. Dokeská pahorkatina je tvořena strukturálně denudačními plošinami křemenných pískovců, které prořezává hustá síť často suchých kaňonovitých údolí a roklí. Obraz krajiny dokreslují neovulkanické suky a útvary vzniklé zvětráváním a odnosem pískovců. Hlavní dominantou krajinného rázu je geomorfologicky ojedinělý útvar sestávající se ze dvou vulkanických kup Malý a Velký Bezděz. Krajinný ráz dále dotváří četné vodní plochy, z nichž nejrozsáhlejší je Velký rybník dnes známý jako Máchovo jezero. Nejvyšším bodem Dokeské pahorkatiny je zhlcový vrch Velký Bezděz sahající do výšky 603,5 m n. m., na jehož vrcholu se tyčí zřícenina gotického hradu Bezděz, která je jedinou nemovitou národní kulturní památkou na území Máchova kraje.^{67 68}

⁶⁶ AOPK ČR 2013

⁶⁷ BÍNA 2012

⁶⁸ DEMEK 2006

Kromě zříceniny hradu Bezděz na území Máchova kraje nalezneme i další významné dominanty v podobě zřícenin hradů Jestřebí a Starý Berštejn a zámku Nový Berštejn a Doksy.

Máchův kraj je tak geomorfologicky jedinečným územím tvořeným plochými pánvemi s rybníky a rašeliništi, přirozeně meandrujícími toky řek a potoků, pískovcových skal, skalních měst a kaňonovitých údolí. Charakteristický ráz harmonicky utvářené krajiny dotváří hodnotná mozaika mimolesní zeleně v podobě rozlehlých ploch polí, luk a pastvin doplněna o řadu dochovaných kulturních a historických památek včetně souborů staveb lidové architektury. Jedná se tedy o území mimořádně zajímavé jednak z hlediska kulturně historického tak i z hlediska přírodně krajinářského.^{69 70 71}

Zachování ojedinele neporušené struktury vesnického osídlení a dochování značného množství historické vesnické zástavby v této oblasti je způsobeno do značné míry nízkým stupněm industrializace a převládající orientací na zemědělství. K záchraně velkého množství opuštěných venkovských staveb, kterých zde bylo spousta zejména po poválečném odsunu Němců z pohraničí po roce 1948, přispěl také fenomén druhé poloviny 20. století, tzv. chalupaření, kdy chalupáři kupovali objekty zejména za účelem rekreace.^{71 72}

Počátky osídlení této oblasti jsou spojeny se středověkou kolonizací ve 13. a 14. století.⁷³ Významným zdrojem příjmů pro místní obyvatele bylo již od středověku rybníkářství, které tomuto kraji vtisklo neopakovatelnou podobu. První a také největší rybník v té době nazývaný Velký rybník, dnešní Máchovo jezero, zde nechal vystavět v roce 1366 Karel IV., ostatní rybníky vznikly až o něco později. Další významnou hospodářskou činností mající vliv na prosperitu této oblasti bylo chmelařství, které mělo nesmazatelný vliv na tvárnost zdejší lidové architektury, kdy byly budovány patrové domy s vysokými krovy na sušení chmele.⁷⁴

Typickou zástavbou tohoto regionu jsou patrové roubené domy se sedlovou střechou zděnými kamennými hospodářskými částmi a s podstávkou s ozdobně vyřezávanými trámy. Pouze výjimečně se v této lokalitě nachází patrové domy s hrázděným patrem. Dále se zde nachází velké patrové klasicistní a postklasicistní domy s bohatou štukovou výzdobou, klenutými interiéry a někdy i arkádovými lodžii na vstupní straně. Zajímavostí této oblasti jsou hospodářské objekty (sklepy, skladovací prostory, chlěvy aj.) případně obytné prostory tesané do pískovcového skalního podloží.^{75 76}

Obr. 13 - Lidová architektura; [zdroj: podle Pešty, 2018]

Kromě jednotlivých památkově chráněných staveb lidové a sakrální architektury nalezneme na území Máchova kraje také jednu městskou památkovou zónu, kterou je městečko Dubá nacházející se na jihovýchodě řešeného území. Město Dubá bylo založeno kolem roku 1300. Dnešní podoba města Dubá však pochází až z poloviny 19. století, jelikož město v historii často trpělo požáry. K nejvýznamnějším kulturním památkám městské památkové zóny patří barokní kostel Nalezení sv. Kříže pocházející z druhé poloviny 18. století, sousoší Nejsvětější Trojice z roku 1726 a další barokní sochy z 18. století, dále empírová budova radnice z roku 1851, sušárna chmele z roku 1889 a více jak dvacet domů a chalup.⁷⁶

V severní části Máchova kraje zasahuje na řešené území také jedna krajinná památková zóna Zahrádecko, ve které se prolínají různé kategorie historické kulturní krajiny, které činí tuto oblast jedinečnou a cennou. Jedná se o krajinu asociativní, která je spjata s básníkem Karlem Hynkem Máchou jeho životem a tvorbou. Dále o krajinu výjimečnou díky zdejšími rybníčními soustavám. Zahrádecko má ale také význam jako organicky vyvinutá kulturní krajina. Krajinná památková rezervace Zahrádecko zahrnuje zámek Vřísek s oborou, zámek v Zahrádkách s parkem a kompoziční spojení v krajině, která jsou dotvářena různými krajinářskými prvky, alejemi stromů, systémem vodotečí a soustavami rybníků včetně jejich dochovaných technických vodohospodářských zařízení.^{77 78}

Na území Máchova kraje se z hlediska ochrany přírody a krajiny nachází několik zvláště chráněných území, jedno velkoplošné chráněné území CHKO Kokořínsko-Máchův kraj a šest maloplošných chráněných území, která zahrnují tři NPR Břehyně-Pecopala, Novozámecký rybník, Velký a Malý Bezděz, dále dvě NPP Jestřebské slatiny, Swamp a jednu PR Mokřady horní Liběchovky.^{79 80}

Chráněná krajinná oblast Kokořínsko-Máchův kraj se skládá ze dvou nespojitých územních celků, z části Kokořínsko a z části Máchův kraj. Původní území Kokořínsko bylo vyhlášeno v roce 1976 s pozdějším rozšířením hranice v oblasti Dolanského rybníka u Stvolínka. Část Máchův kraj ležící na Dokesku byla připojena k původnímu území Kokořínsko až v roce 2014. V lokalitě se nachází 163 zvláště chráněných druhů živočichů a téměř sto zvláště chráněných druhů rostlin.^{79 80}

Jedním z nejvýznamnějších chráněných území v řešeném území je NPR Břehyně-Popelov ležící na území obcí Doksy a Ralsko. Rezervace je bohatá na spousta vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů. Je jedním z nevyznamnějších hnízdišť ptáků v této oblasti, mezi nejvzácnější patří orel mořský, jeřáb popelavý a bukač velký vyskytující se ve zdejších mokřadech. V okolí rybníku se vyskytuje vydra říční, mlok skvrnitý, skokan štíhlý či zmije obecná. Že se jedná o kvalitní přírodní prostředí, dosvědčuje také fakt, že ve zdejších lesích se znovu usadil vlk obecný. Na území rezervace roste mnoho cenných rostlin například leknín bělostný, prstnatec pleťový, rojovník bahenní a mnohé další druhy.^{79 80}

⁶⁹ AOPK ČR 2010

⁷⁰ SÝKOROVÁ 2015

⁷¹ brožurka Lidové stavby libereckého kraje 2014

⁷² SÝKORA 1998

⁷³ PEŠTA 2011

⁷⁴ turistický průvodce Českolipsko a Máchův kraj 2005

⁷⁵ PEŠTA 2014

⁷⁶ AULOVÁ 2002

⁷⁷ NPÚ 2015

⁷⁸ KUČA 2015

⁷⁹ AOPK ČR 2019

⁸⁰ AOPK ČR 2013

Okolí Novozámeckého rybníka, mezi obcemi Jestřebí a Zahrádky, je významnou ornitologickou lokalitou s hojným výskytem vodních a mokřadních druhů ptáků. Tato oblast je vyhlášenou NPR Novozámecký rybník a je součástí EVL Jestřebsko-Dokesko. Hnízdí zde např. bukač velký, jeřáb popelavý, sykořice vousatá nebo moudivláček lužní. Dále je domovem orla mořského, vydry říční, ropuchy krátkonohé či blatnice skvrnité. Převládá zde nelesní vegetace v podobě společenstev rákosin, vodních společenstev, ostřicových luk a rašelinných luk, na kterých se vyskytuje více jak 50 druhů vzácných a ohrožených rostlin jako je např. ostřice dvoudomá, kaprad' hřebenitá, prstnatec pleťový či vrba plazivá.^{81 82}

Na území obce Bezděz se na vrcholech kopců Velkého a Malého Bezdězu rozprostírá NPR Velký a Malý Bezděz, na jejímž území se nachází EVL Velký a Malý Bezděz. Předmětem ochrany jsou zde přirozené lesní porosty, které jsou tvořeny suťovými lesy, společenstvy skalní stepy, dubohabřinami a bučinami, které se staly domovem populace tesaříka alpského či tesaříka jilmového. Z ptáků lze zde spatřit ostříže lesního, sokola stěhovavého nebo dudka chocholatého. Vzácností vrcholových skal je např. hvozdík sivý, česnek tuhý, strdivka sedmihradská či třtina pestrá. V bučinách se pro změnu nachází lilie zlatohlavá a medovník meduňkolistý.^{81 82}

V okolí Robečského potoka mezi Jestřebím a Starými Splavy se rozprostírá oblast slatinných luk a mokřadů vyhlášená za NPP Jestřebské slatiny. Tato oblast je výjimečná především výskytem tzv. endemických druhů rostlin jako je orchidej prstnatec český a masožravá tučnice česká. Dalšími vzácnými druhy jsou popelivka sibiřská nebo orchidej hlízovec Loeselův. Žije zde také mnoha vzácných druhů živočichů například zmije obecná, užovka obojková, skokan skřehotavý a jeřáb popelavý.^{81 82}

Unikátní lokalitou nacházející se v severní a východní zátoce Máchova Jezera je NPP Swamp, název této lokality pochází z anglického slova swamp česky bažiny. Jedná se o dvě oddělená území propojená v rámci ochranného pásma a zahrnující tak celé území Máchova jezera. K nejvýznamnějším a kriticky ohroženým druhům rostlin v této lokalitě patří hrotnosemenka hnědá, hrotnosemenka bílá, rosnatka okrouhlostá či klikva bahenní, k ohroženým živočišným druhům pak bukač velký, moták pochop, bekasina otavní či ledňáček říční.^{81 82}

Jižně od města Dubá se nachází PR Mokřady horní Liběchovky zahrnující meandrující tok potoka Liběchovky, prameniště, mokřadní olšiny, ostřicové mokřady a mokřadní louky. Předmětem ochrany je zde celá řada vzácných druhů rostlin a živočichů, z rostlin je to například kruštík bahenní, upolín nejvyšší, přeslička největší nebo prstnatec májový a z živočichů například hrachovka říční, hrachovka čárkovaná, vrkoč bažinný, oblovka velká či pavouci Hygrolycosa rubrofasciata a Mysmenella jobi.^{81 82}

Na území Máchův kraj se rozkládá jediná ptačí oblast ze soustavy NATURA 2000, jedná se o PO Českolipsko-Dokeské pískovce a mokřady (CZ0511007). Předmětem ochrany je zde jeřáb popelavý, lelek lesní, skřivan lesní, slavík modráček a moták pochop. Dále se v oblasti Dokeska nachází šest evropsky významných lokalit ze soustavy NATURA 2000, mezi které patří Malý a Velký Bezděz (CZ0514243), Slatinné vrchy (CZ0513255), Poselský a Mariánský rybník (CZ0514699), Kokořínsko (CZ0214013), Jestřebsko-Dokesko (CZ0514042) a Doksy-zámek (CZ0513659). V lokalitě Malý a Velký Bezděz je předmětem ochrany tesařík alpský a netopýr velkouchý. V lokalitě Slatinné vrchy se vykytuje pouze jeden chráněný živočišný druh, a to tesařík alpský. Předmětem ochrany v lokalitě Poselského a Mariánského rybníka je vážka jasnoskvrnná a vrkoč bažinný. V lokalitě Kokořínsko se vyskytují chráněné druhy rostlin střevíčník pantoflíček a vláskatec tajemný, z živočišných druhů to jsou pak piskoř pruhovaný, sekavec, vrkoč bažinný a vrkoč útlý. V lokalitě Jestřebsko-Dokesko jsou předmětem ochrany vzácné druhy rostlin a živočichů, z rostlin je zde chráněn hlízovec Loeselův, koniklec otevřený, popelivka sibiřská, srpnatka fermežová, vláskatec tajemný a z živočichů páchník hnědý, tesařík alpský, vážka jasnoskvrnná a vrkoč bažinný. V lokalitě Doksy je předmětem ochrany pouze netopýr velký.^{83 84}

Ochranu přírody a krajiny má v Libereckém kraji na starosti regionální pracoviště správy CHKO Kokořínsko-Máchův kraj. Památkovou péči má na starosti NPÚ, ÚOP v Liberci, které zajišťuje poskytování odborné a metodické pomoci vlastníkům a správcům památek v Libereckém kraji a zajišťuje úkoly státní památkové péče v Libereckém kraji v plném rozsahu daném zákonem. Další organizační jednotkou, která pečuje o zpřístupněné kulturní památky NPÚ v Libereckém kraji je NPÚ, ÚPS na Sychrově.^{81 85} V rámci řešené oblasti působí v okrese Česká Lípa i několik dobrovolnických spolků, které se zajímají o ochranu drobných sakrálních památek a z vlastní iniciativy se snaží o tyto památky pečovat. K hlavním činnostem těchto spolků patří oprava, údržba a v některých případech i obnova památek. Mezi spolky, které se zasloužily o záchranu či opravu drobných sakrálních památek na území Máchova kraje patří občanské sdružení Drobné památky severních Čech.⁸⁶

⁸¹ AOPK ČR 2019

⁸² SÝKOROVÁ 2015

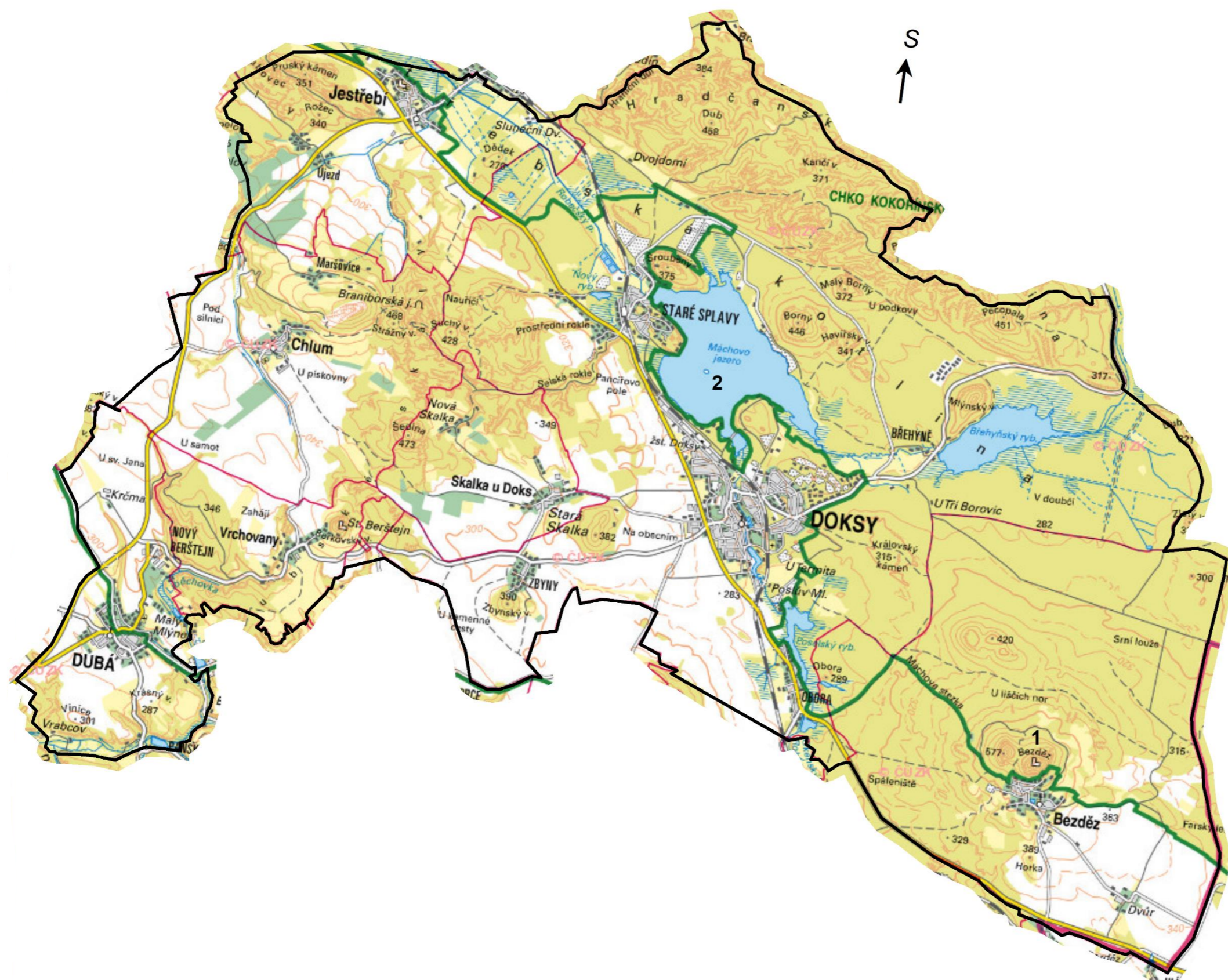
⁸³ brožurka AOPK ČR 2016

⁸⁴ AOPK 2006

⁸⁵ NPÚ 2015

⁸⁶ SLABÝ 2006

5.3 MAPA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

VYSVĚTLIVKY

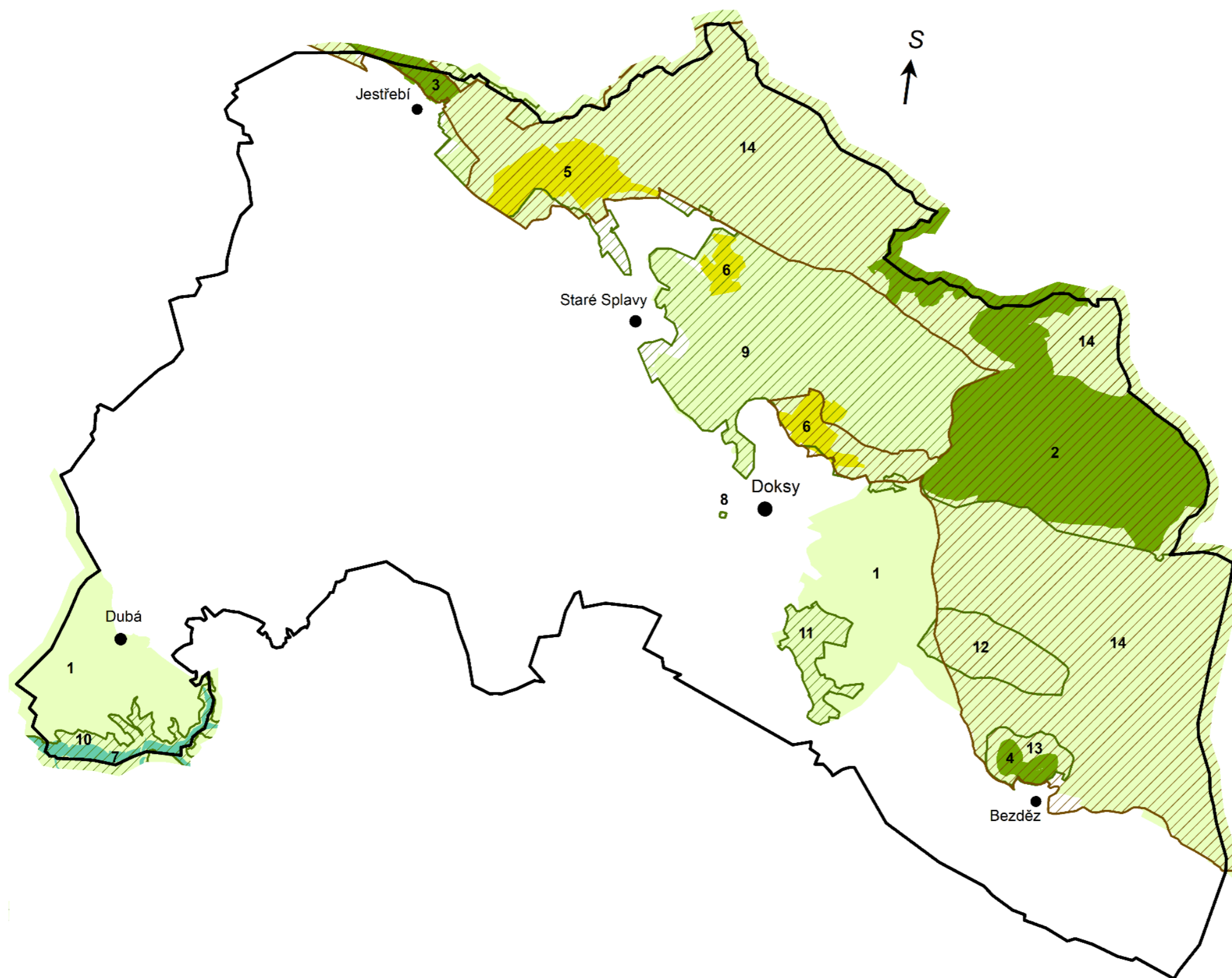
- hranice řešeného území
- hranice katastrálního území
- železnice
- silnice I. třídy
- silnice II., III. třídy
- zpevněná cesta
- polní, lesní cesta
- stálý vodní tok
- občasná tok
- podzemní tok
- vodní plocha
- bažina, močál
- les
- louka, pastvina
- orná a ostatní půda

1
Nejvyšší vrchol v řešeném území Máchův kraj je vrch Velký Bezděz sahající do výšky 604 m. n. m. a na jehož vrcholu se tyčí zřícenina gotického hradu Bezděz.

2
Největší rybník v řešeném území Máchův kraj je Velký rybník dnes nazývaný Máchovo jezero. Rybník má rozlohu 278 ha a leží na severovýchodě Máchova kraje.

Zpracovala: Štěpánka Fišerová
Datum: září 2019
Zdrojová data: ČÚZK
Měřítko mapy: 1 : 60 000

5.4 MAPA ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ A NATURY 2000

VYSVĚTLIVKY

- řešené území
- ptačí oblasti
- evropsky významné lokality
- chráněná krajinná oblast (CHKO)
- národní přírodní rezervace (NPR)
- národní přírodní památka (NPP)
- přírodní rezervace (PR)

Velkoplošná zvláště chráněná území

- 1 CHKO Kokořínsko - Máchův kraj

Maloplošná zvláště chráněná území

- 2 NPR Břehyně - Pecopala
- 3 NPR Novozámecký rybník
- 4 NPR Velký a Malý Bezděz
- 5 NPP Jestřebské slatiny
- 6 NPP Swamp
- 7 PR Mokřady horní Liběchovky

Evropsky významné lokality

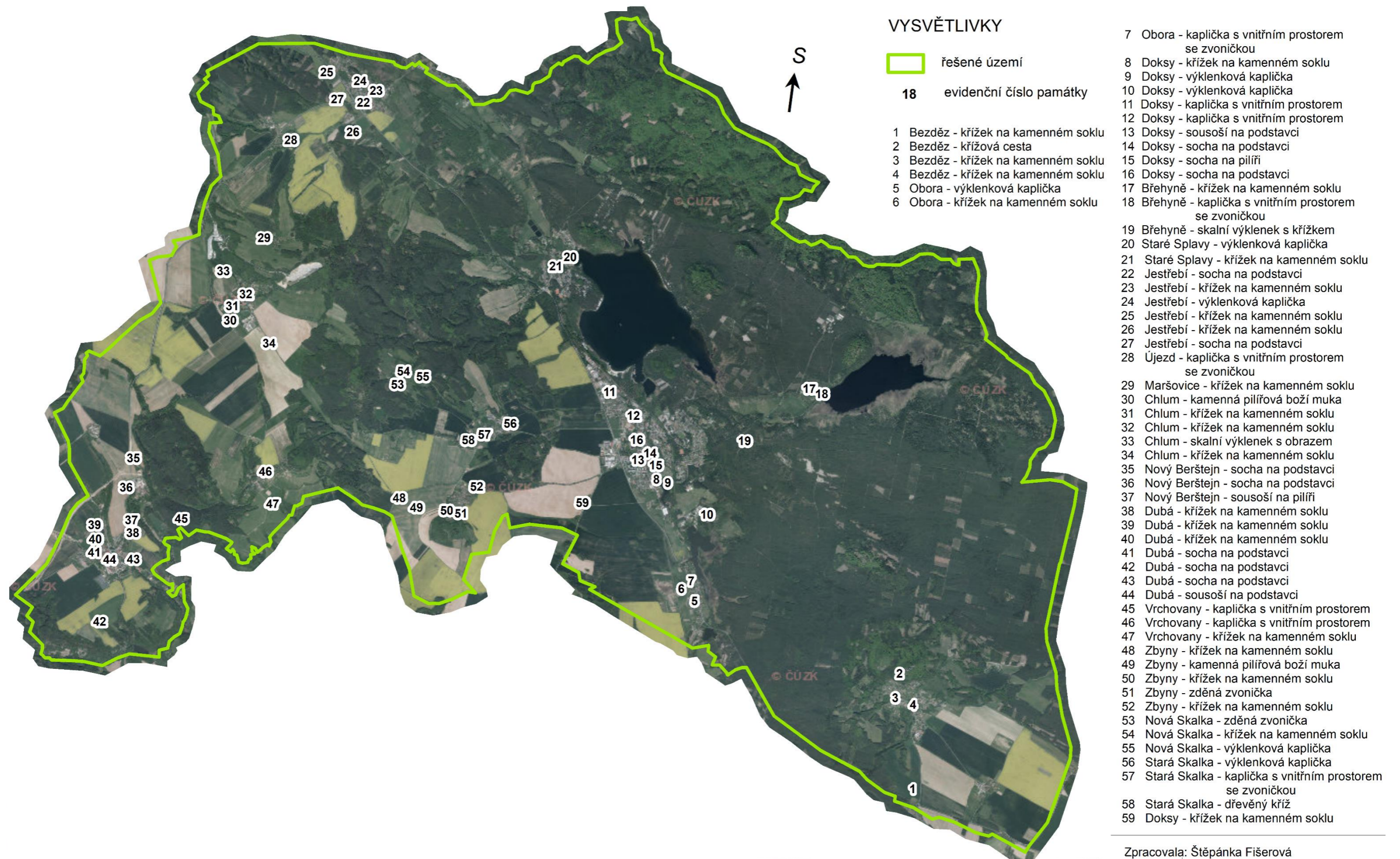
- 8 Doksy - zámek
- 9 Jestřebsko - Dokesko
- 10 Kokořínsko
- 11 Poselský a Mariánský rybník
- 12 Slatinné vrchy
- 13 Velký a Malý Bezděz

Ptačí oblasti

- 14 Českolipsko - Dokeské pískovce a mokřady

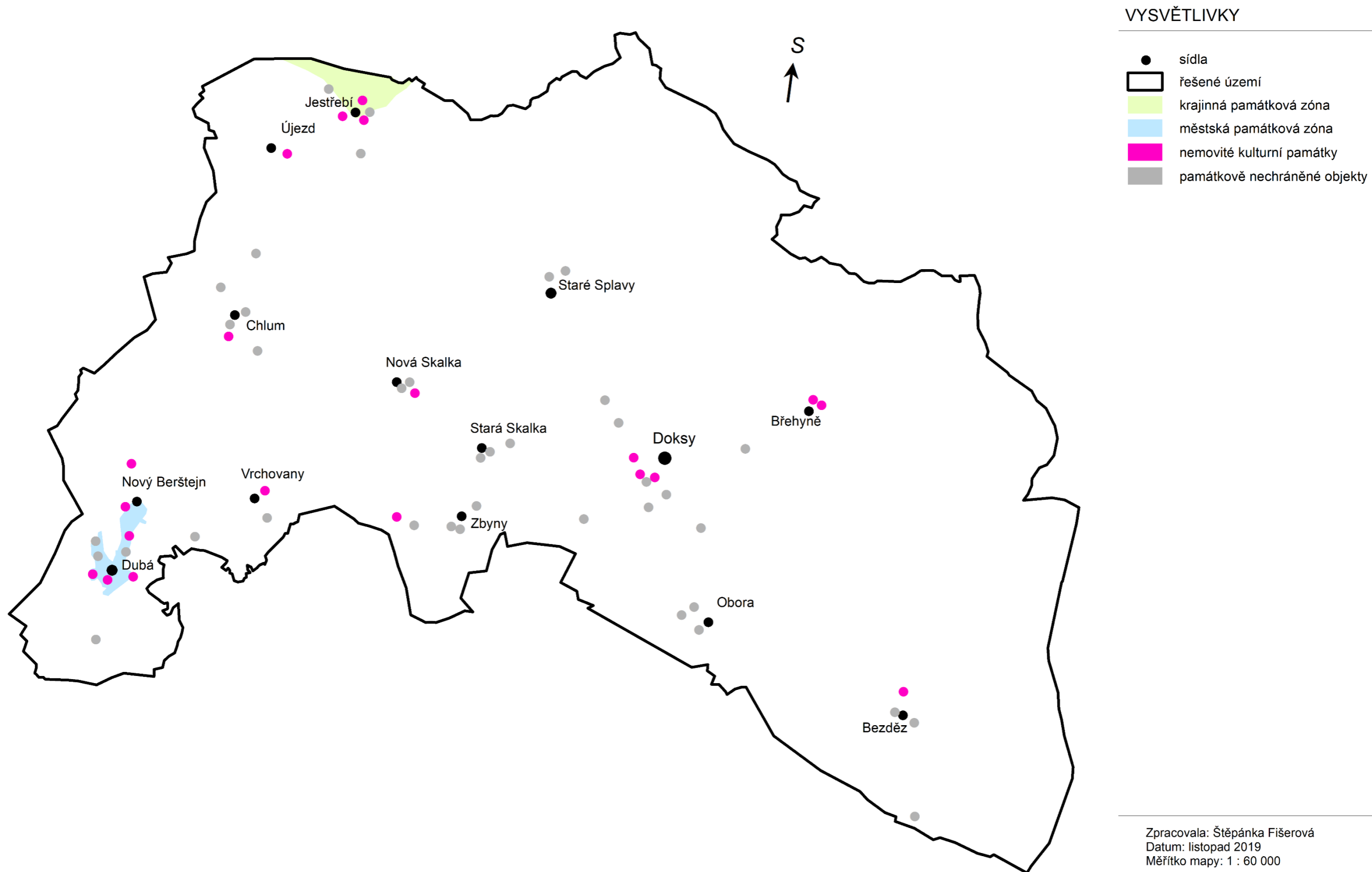
Zpracovala: Štěpánka Fišerová
 Datum: září 2019
 Zdrojová data: ČÚZK, AOPK ČR
 Měřítko mapy: 1 : 60 000

5.5 MAPA POLOHY DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK

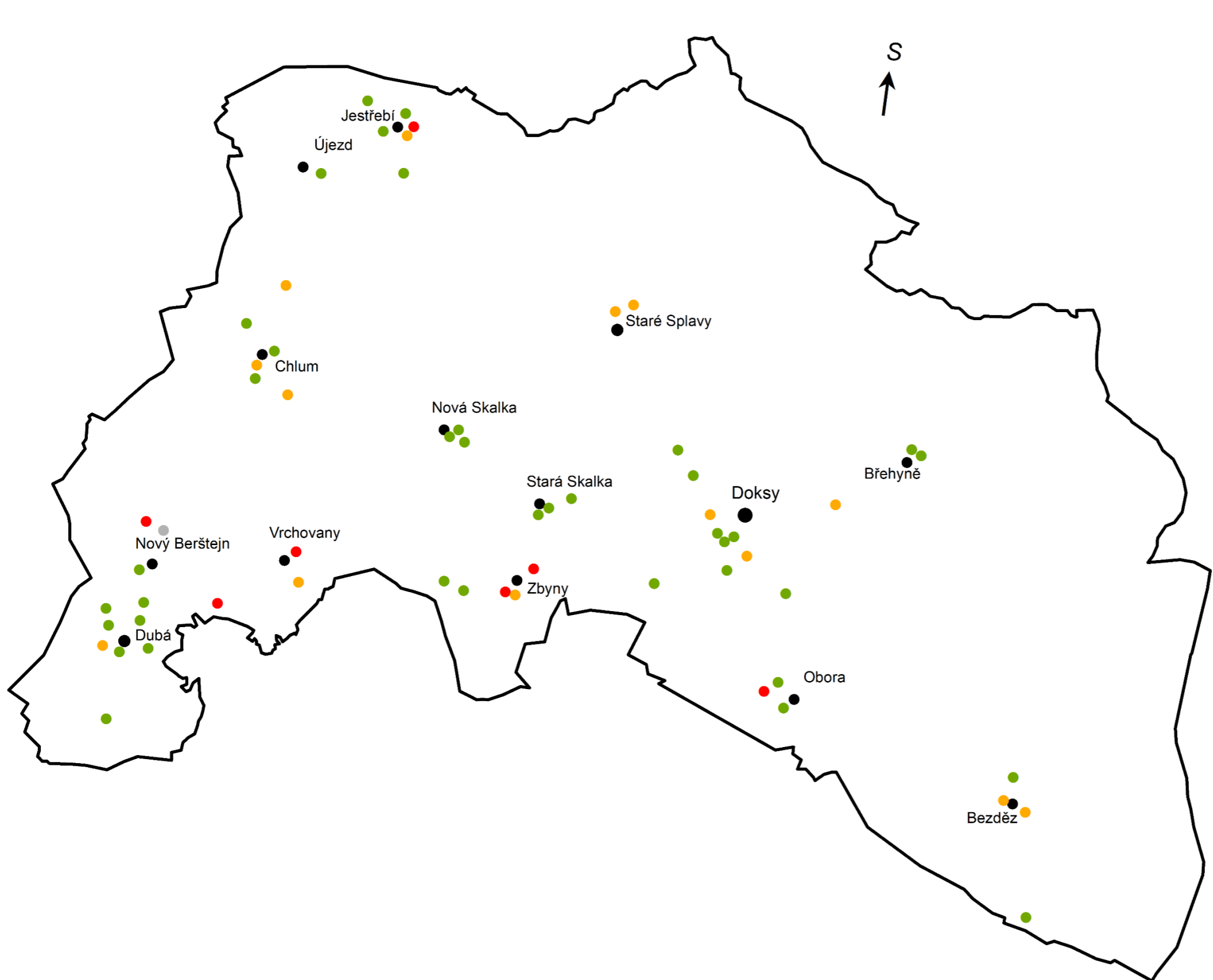

Zpracovala: Štěpánka Fišerová
 Datum: listopad 2019
 Zdrojová data: ČÚZK
 Měřítko mapy: 1 : 60 000

5.6 MAPA PAMÁTKOVÉ OCHRANY DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK

5.7 MAPA STAVEBNĚTECHNICKÉHO STAVU DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK

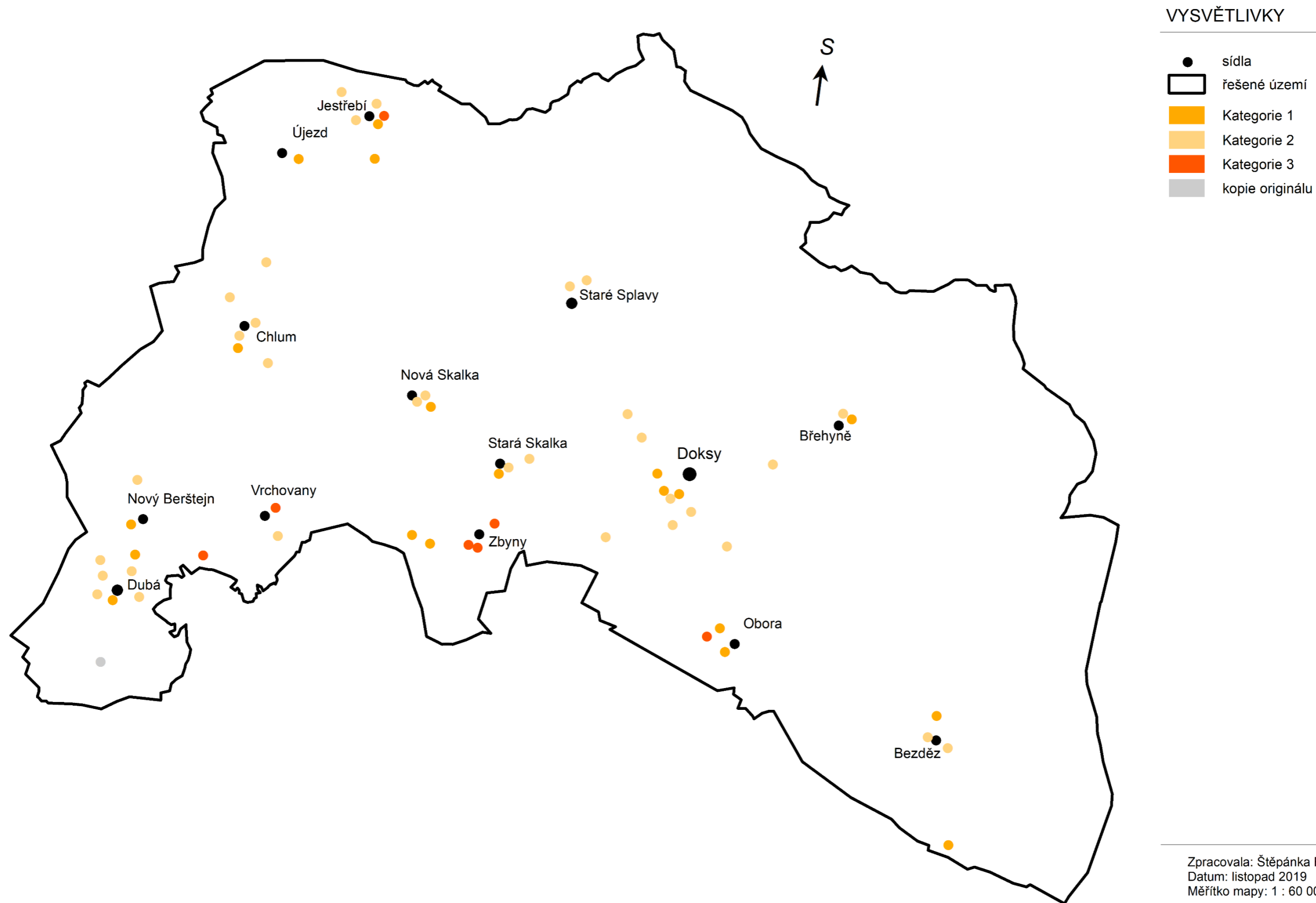

VYSVĚTLIVKY

- sídla
- ▭ řešené území
- dobrý
- vyhovující
- narušený
- zaniklý

Zpracovala: Štěpánka Fišerová
Datum: listopad 2019
Měřítko mapy: 1 : 60 000

5.8 MAPA KATEGORIZACE DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK

Zpracovala: Štěpánka Fišerová
Datum: listopad 2019
Měřítko mapy: 1 : 60 000

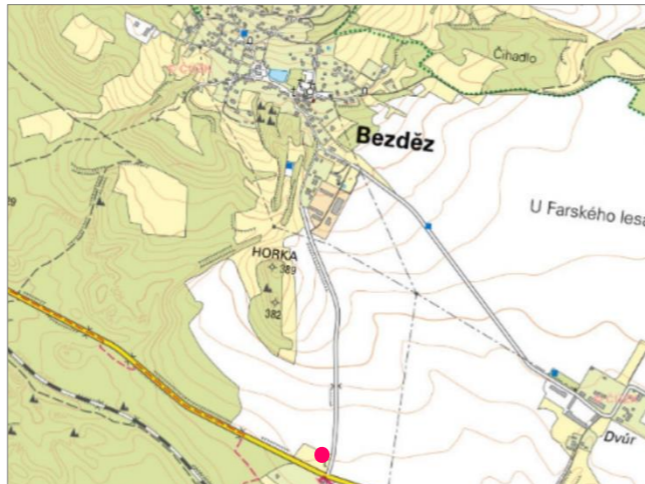
5.9 EVIDENCE DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK

Evid. číslo	Název památky	Obec	Katastrální území	Typ objektu (dle kategorie)	Kategorie
1	Křížek u křižovatky	Bezděz	Bezděz	křížek na kamen. soklu	
2	Kapličky na kopci	Bezděz	Bezděz	křížová cesta	
3	Křížek ve vsi	Bezděz	Bezděz	křížek na kamen. soklu	
4	Křížek pod farou	Bezděz	Bezděz	křížek na kamen. soklu	
5	Kaplička na návsi	Doksy	Obora v Podbezdězí	výklenková kaplička	
6	Křížek u polní cesty	Doksy	Obora v Podbezdězí	křížek na kamen. soklu	
7	Kaplička se zvoničkou na návsi	Doksy	Obora v Podbezdězí	kaplička s vnitř. prost. se zvoničkou	
8	Křížek u domu č.p. 1	Doksy	Doksy u Máchova jezera	křížek na kamen. soklu	
9	Kaplička u památné lípy	Doksy	Doksy u Máchova jezera	výklenková kaplička	
10	Kaplička v lese	Doksy	Doksy u Máchova jezera	výklenková kaplička	
11	Kaplička u hraběcí čekárny	Doksy	Doksy u Máchova jezera	kaplička s vnitř. prost.	
12	Kaplička v zatáčce	Doksy	Doksy u Máchova jezera	kaplička s vnitř. prost.	
13	Sousoší na náměstí	Doksy	Doksy u Máchova jezera	sousoší na podstavci	
14	Socha u kostela	Doksy	Doksy u Máchova jezera	socha na podstavci	
15	Socha u křižovatky	Doksy	Doksy u Máchova jezera	socha na pilíři	
16	Socha na křižovatce	Doksy	Doksy u Máchova jezera	socha na podstavci	
17	Křížek u kapličky	Doksy	Doksy u Máchova jezera	křížek na kamen. soklu	
18	Kaplička se zvoničkou na návsi	Doksy	Doksy u Máchova jezera	kaplička s vnitř. prost. se zvoničkou	
19	Skalní výklenek u silnice	Doksy	Doksy u Máchova jezera	skal. výklenek s křížkem	
20	Kaplička u hráze	Doksy	Doksy u Máchova jezera	výklenková kaplička	
21	Křížek na návsi	Doksy	Doksy u Máchova jezera	křížek na kamen. soklu	
22	Socha u kostela	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy	socha na podstavci	
23	Křížek u silnice v obci	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy	křížek na kamen. soklu	
24	Kaplička na návsi	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy	výklenková kaplička	
25	Křížek u silnice	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy	křížek na kamen. soklu	
26	Křížek u polní cesty	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy	křížek na kamen. soklu	
27	Socha za křižovatkou	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy	socha na podstavci	
28	Kaplička se zvoničkou na návsi	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy	kaplička s vnitř. prost. se zvoničkou	
29	Křížek na křižovatce polních cest	Chlum	Maršovice u Dubé	křížek na kamen. soklu	

Evid. číslo	Název památky	Obec	Katastrální území	Typ objektu (dle kategorie)	Kategorie
30	Boží muka u hřbitova	Chlum	Chlum u Dubé	kamenná pilířová boží muka	
31	Křížek u domu č.p. 20	Chlum	Chlum u Dubé	křížek na kamen. soklu	
32	Křížek v zatáčce	Chlum	Chlum u Dubé	křížek na kamen. soklu	
33	Skalní výklenek v lese	Chlum	Chlum u Dubé	skal. výklenek s obrazem	
34	Křížek v poli	Chlum	Chlum u Dubé	křížek na kamen. soklu	
35	Socha u silnice	Dubá	Dubá	socha na podstavci	
36	Socha nad zámkem	Dubá	Dubá	socha na podstavci	
37	Sousoší pod zámkem	Dubá	Dubá	sousoší na pilíři	
38	Křížek v zatáčce	Dubá	Dubá	křížek na kamen. soklu	
39	Křížek u polní cesty	Dubá	Dubá	křížek na kamen. soklu	
40	Křížek u domu č.p. 94	Dubá	Dubá	křížek na kamen. soklu	
41	Socha u kostela	Dubá	Dubá	socha na podstavci	
42	Socha v polích	Dubá	Dubá	socha na podstavci	pouze kopie originálu
43	Socha u pramene	Dubá	Dubá	socha na podstavci	
44	Sousoší na náměstí	Dubá	Dubá	sousoší na podstavci	
45	Kaplička v lese	Vrchovany	Vrchovany	kaplička s vnitř. prost.	
46	Kaplička u odbočky	Vrchovany	Vrchovany	kaplička s vnitř. prost.	
47	Křížek pod kaštaný	Vrchovany	Vrchovany	křížek na kamen. soklu	
48	Křížek u cesty	Doksy	Zbyny	křížek na kamen. soklu	
49	Boží muka v poli	Doksy	Zbyny	kamenná pilířová boží muka	
50	Křížek u domu č.p. 2	Doksy	Zbyny	křížek na kamen. soklu	
51	Zvonička ve vsi	Doksy	Zbyny	zděná zvonička	
52	Křížek u vsi	Doksy	Zbyny	křížek na kamen. soklu	
53	Zvonička u cesty ve vsi	Skalka u Doks	Skalka u Doks	zděná zvonička	
54	Křížek u zvoničky	Skalka u Doks	Skalka u Doks	křížek na kamen. soklu	
55	Kaplička u polní cesty	Skalka u Doks	Skalka u Doks	výklenková kaplička	
56	Kaplička před vsí	Skalka u Doks	Skalka u Doks	výklenková kaplička	
57	Kaplička se zvoničkou na návsi	Skalka u Doks	Skalka u Doks	kaplička s vnitř. prost. se zvoničkou	
58	Kříž před kapličkou	Skalka u Doks	Skalka u Doks	dřevěný kříž	
59	Křížek u silnice	Doksy	Doksy u Máchova jezera	křížek na kamen. soklu	

EVIDENČNÍ LIST křížek u křižovatky	EVIDENČNÍ ČÍSLO	1
------------------------------------	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Bezděz	Bezděz

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Liberecký kraj	
Souřadnice GPS	
N 50°31.25925', E 14°43.56892'	
Parcela číslo	
1163/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	součást ochranného pásma národní kulturní památky hradu Bezděz

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	rok vzniku 1868

7 Popis objektu

Na kamenném fundamentu stojí dvoustupňový podstavec obdélníkového půdorysu. Dolní stupeň je nižší, horní vyšší a užší stupeň je nahoře římsovitý. Na jeho přední straně se nachází mělký výklenek s vykrojenými rohy a na jeho zadní straně je vyrytý letopočet 1868. Sokl má na přední straně půlkruhovitě zaklenutou niku s vystouplou římsou dole. Hlavice má pět stupňů zmenšujících se směrem vzhůru a do vrcholu osazen kovovým křížem s korpusem Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění

Křížek je umístěn severně od hlavní silnice z Doks do Bělé pod Bezdězem na levé straně odbočky podél silnice III/25915 vedoucí do obce Bezděz. Původně stál přímo u křižovatky, ale v minulosti byl přemístěn na jiné místo cca o 100 m severněji.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

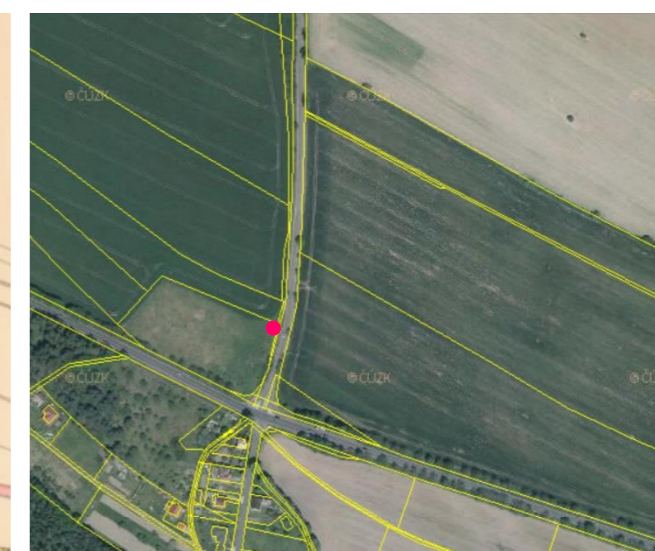
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

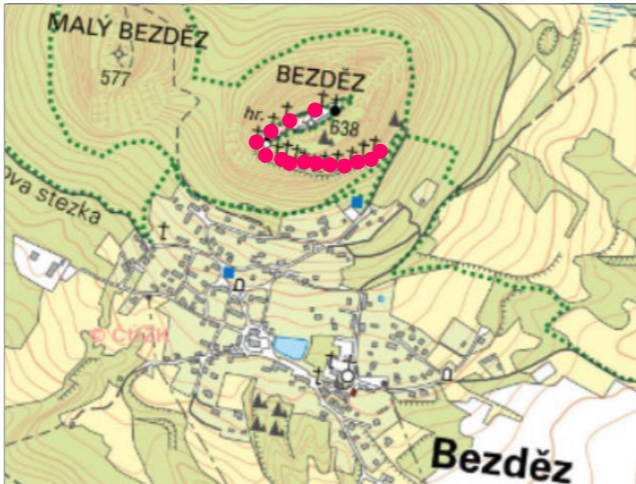
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kapličky na kopci	EVIDENČNÍ ČÍSLO	2
----------------------------------	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Bezděz	Bezděz

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°32.28755', E 14°43.24003'	
Parcela číslo	
1/1, 1078/13, 1078/14, 1078/15, 1078/16, 1078/17, 1078/18, 1078/19, 1078/20, 1078/21, 1078/22, 1078/23, 1078/24	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽOVÁ CESTA	součást ochranného pásma národní kulturní památky hradu Bezděz

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	první polovina 19. století

7 Popis objektu

Křížová cesta je tvořena 15 kapličkami. Jedná se o drobné, zděné, omítané stavby se sedlovou stříškou, které mají v průčelí půlkruhově uzavřenou nicu, pilastry s hlavicemi nesoucí jednoduchou římsu, nad níž je umístěn trojúhelníkový štít. V minulosti byly ve výklencích 14 kapliček umístěny dřevořezy a v poslední kapličce stojící u hradní brány byla umístěna soška Madonky.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	extravilán

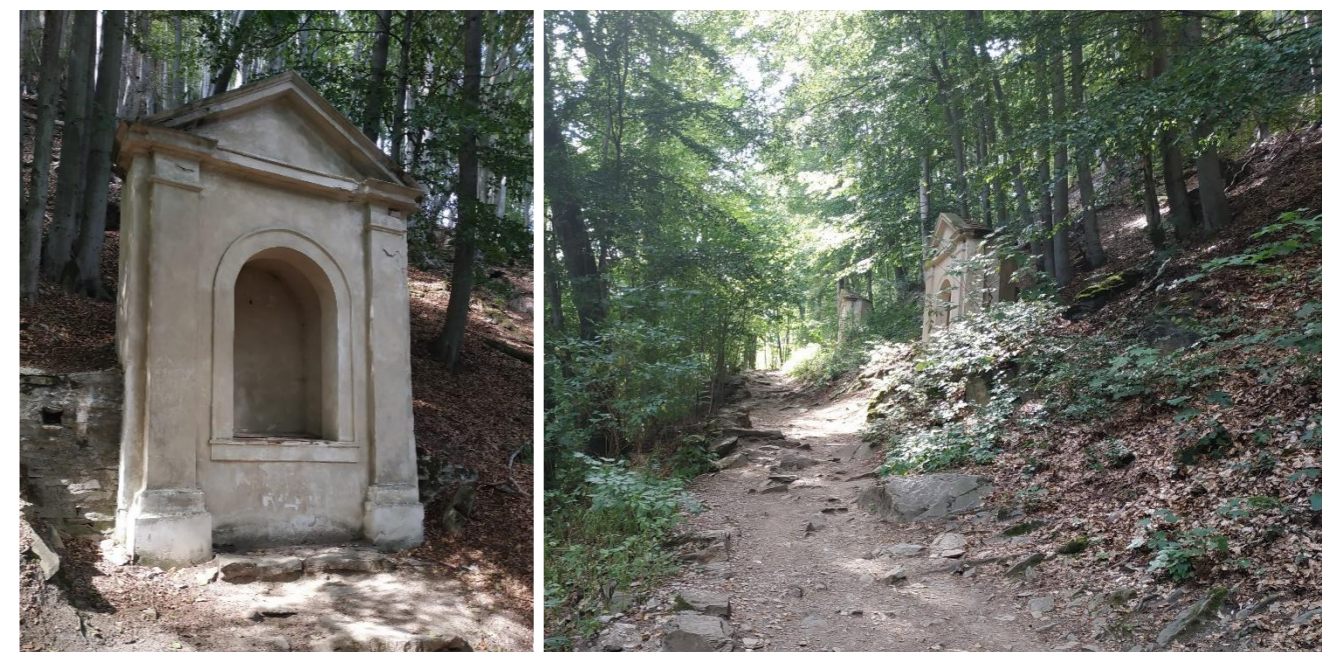
10 Popis umístění

Kapličky jsou rozmístěny na zalesněném jižním úbočí kopce Velký Bezděz po pravé straně cesty vedoucí k hradu Bezděz.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek ve vsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	3
------------------------------	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Bezděz	Bezděz

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Bezděz	
Souřadnice GPS	
N 50°32.14060', E 14°43.08712'	
Parcela číslo	
1095/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	součást ochranného pásma národní kulturní památky hradu Bezděz

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na kamenném podstavci je na jednostupňové římsě osazen jednoduchý sokl čtvercového půdorysu, ve kterém je osazen kříž s pozlaceným korpusem Krista a se zlatě olemovaným štítkem, na kterém je nápis I.N.R.I.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází na veřejném prostranství v severozápadní části obce Bezděz mezi vzrostlými stromy.

11 Význam v krajině	
významný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

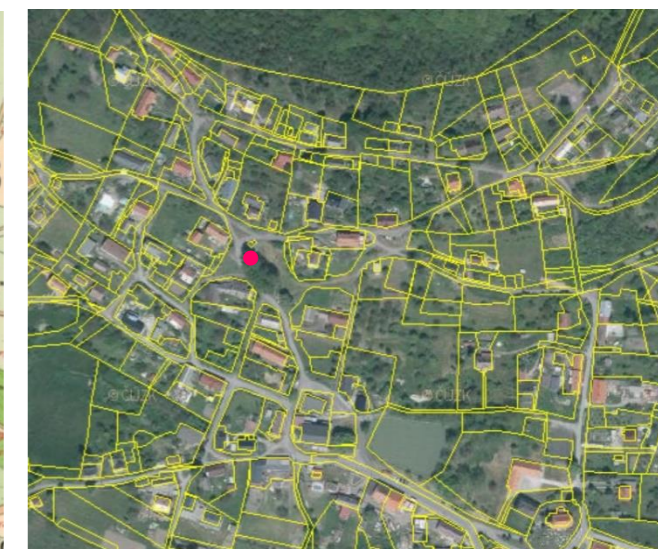
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek pod farou	EVIDENČNÍ ČÍSLO	4
---------------------------------	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Bezděz	Bezděz

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Bezděz	
Souřadnice GPS	
N 50°32.02867', E 14°43.28305'	
Parcela číslo	
1095/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	součást ochranného pásma národní kulturní památky hradu Bezděz

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na kamenném fundamente stojí podstavec obdélníkového půdorysu. Sokl začíná vyšší římsou a zakončen je úzkou římsou, na které je hlavice, v níž je osazen kovový kříž s korpusem Ježíše Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází v jižní části obce Bezděz v zatáčce pod místním farou a kostelem sv. Jiljí.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička na návsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	5
----------------------------------	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Obora v Podbezdězí

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°32.70943', E 14°40.28070'	
Parcela číslo	
666/21	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jednoduchá zděná, omítnutá výklenková kaplička se sedlovou stříškou. V průčelí se nachází půlkruhově uzavřená nica, v níž je umístěn svatý obrázek a je opatřena kovovou mříží. Pilastry s hlavicemi nesoucí jednoduchou římsu, nad níž je umístěn trojúhelníkový štít, ve kterém je zavěšen křížek s korpusem Ježíše Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází v jižní části obce Obora uprostřed návsi mezi vzrostlými stromy.

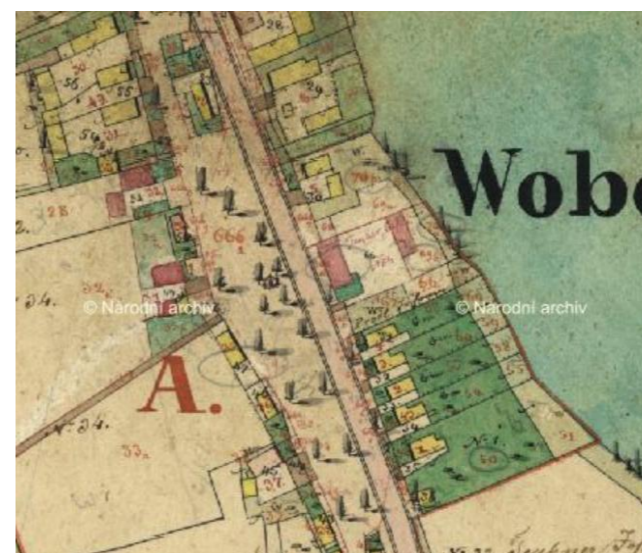
11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u polní cesty	EVIDENČNÍ ČÍSLO	6
-------------------------------------	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Obora v Podbezdězí

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°32.78992', E 14°40.05765'	
Parcela číslo	
440/4	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu

Na kamenném fundamentu stojí podstavec obdélníkového půdorysu, v jehož přední části se nachází nečitelný nápis. Sokl vpředu s mělkou nikou zakončený stříškou, na které byl původně umístěn kříž.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
narušený	rozhraní extravilánu a intravilánu

10 Popis umístění

Křížek se nachází zarostlý v houští rostoucím podél polní cesty, která se táhne podél západního okraje obce Obora.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička se zvoničkou na návsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	7
---	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Obora v Podbezdězí

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°32.81323', E 14°40.21215'	
Parcela číslo	
666/22	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM SE ZVONIČKOU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Zděná omítnutá stavba obdélníkového půdorysu s podezdívkou z pískovcových bloků a bez okenních otvorů. Sedlová střecha krytá taškami. Vpředu jednoduché dvoukřídlé dřevěné dveře. Na střeše věžička se zvonem se stříškou krytou dřevěnými šindelemi.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička je obklopena vzrostlými stromy a nachází se na návsi v severní části obce Obora v blízkosti silnice I/38.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

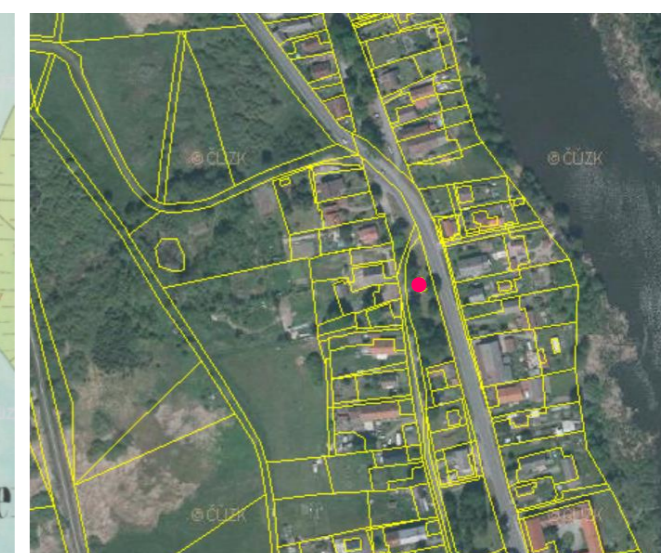
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u domu č.p. 1	EVIDENČNÍ ČÍSLO	8
-------------------------------------	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Dědek Pavel a Dědek Petr	
Souřadnice GPS	
N 50°33.57600', E 14°39.55055'	
Parcela číslo	
1458	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu

Na kamenném stupni je osazen podstavec obdélníkového půdorysu a na něm omítnutý sokl vpředu s nikou chráněnou kovovou mříží, v níž je umístěna soška Madony. Na stříšce je osazen litinový kříž s pozlaceným korpusem Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění

Křížek leží na soukromém pozemku u domu č.p. 1 v obci Doksy.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	21. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička u památné lípy	EVIDENČNÍ ČÍSLO	9
--	-----------------	---

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.66463', E 14°39.75922'	
Parcela číslo	
1442/4	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jednoduchá zděná, omítnutá výklenková kaplička. V přední části s půlkruhově uzavřeným výklenkem, v němž je umístěn jednoduchý dřevěný kříž a který je opatřen kovovou mříží. Pilastry s hlavicemi nesoucí jednoduchou římsu, nad níž je umístěn trojúhelníkový štít.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička vrostlá do památného stromu lípy srdčité stojí u můstku přes železniční trať při cestě vedoucí k místnímu hřbitovu na jižním okraji města Doks.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	25. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

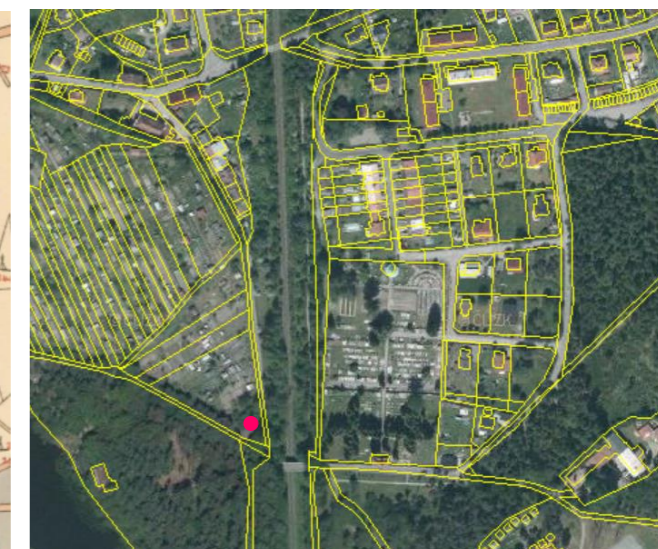
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

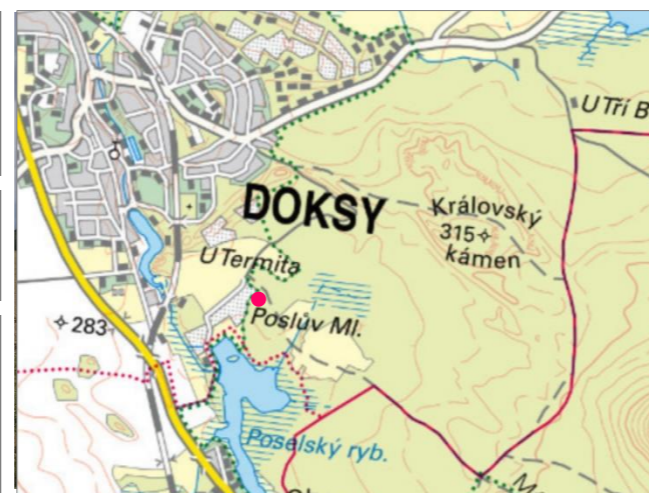

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička v lese	EVIDENČNÍ ČÍSLO	10
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.46507', E 14°40.22915'	
Parcela číslo	
4134	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu

Jednoduchá zděná, omítnutá výklenková kaplička. V přední části s půlkruhově uzavřeným prostorným výklenkem vyzdobeným nástěnnou malbou Madony s dítětem a opatřeným kovovou mříží. Pomyslné pilastry nesou jednoduchou římsu, nad níž je umístěn trojúhelníkový štít. Sedlová stříška je kryta taškami.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

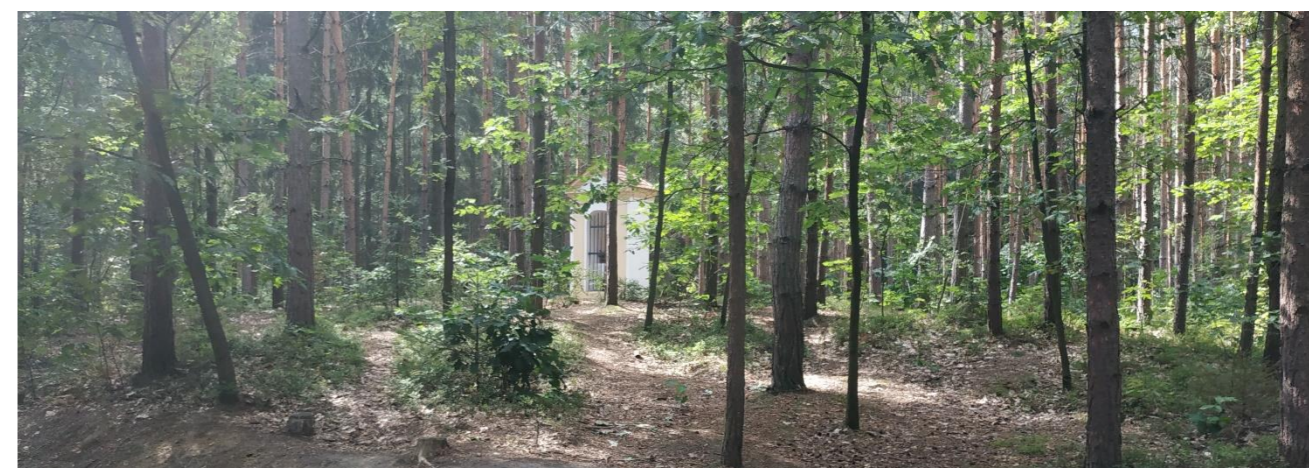
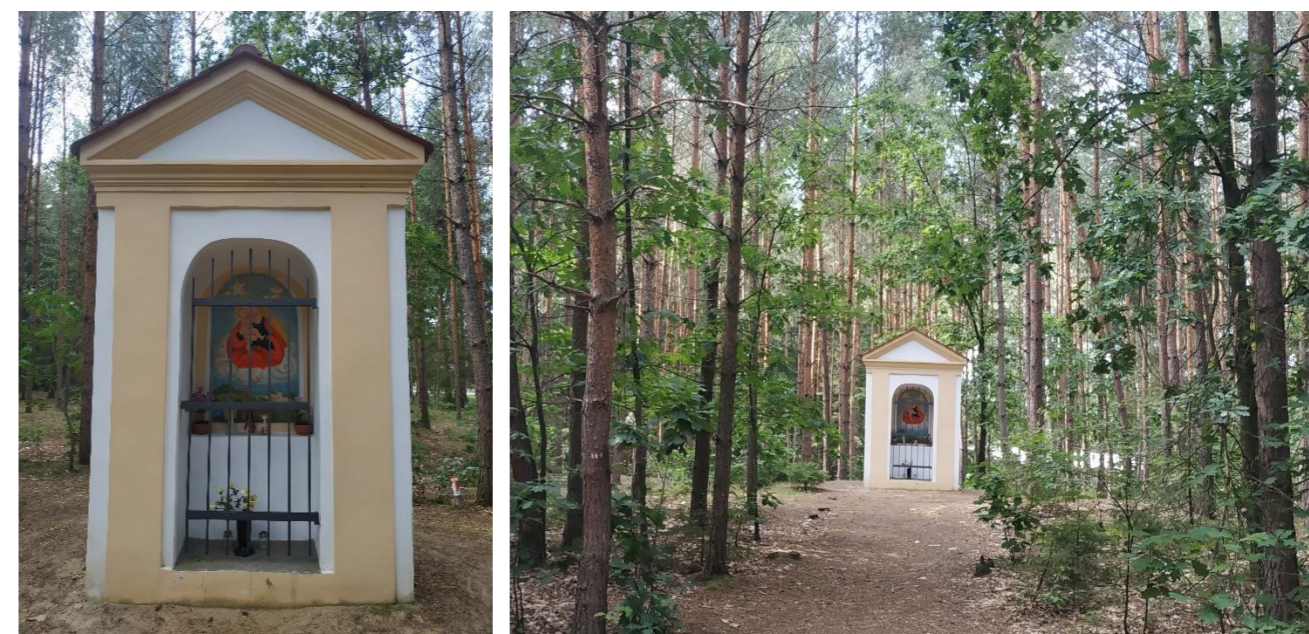
10 Popis umístění

Kaplička se nachází v lese severně od Poselského rybníka u Máchovy stezky, která vede mezi obcemi Bezděz a Doksy.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	25. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

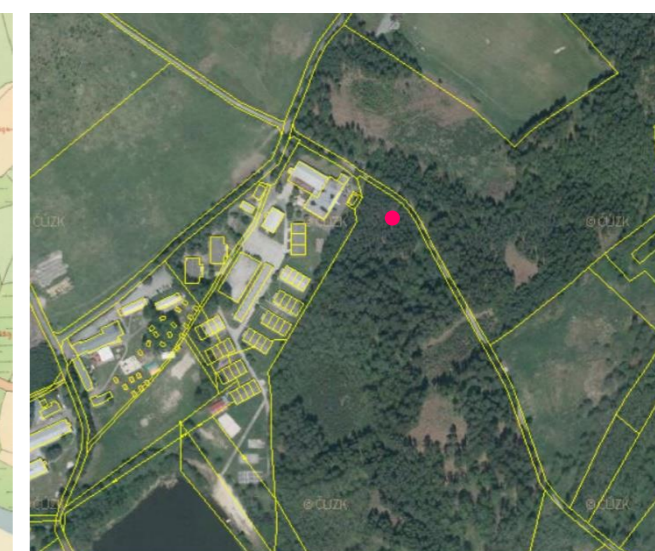
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička u hraběcí čekárny	EVIDENČNÍ ČÍSLO	11
---	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°34.39653', E 14°38.77045'	
Parcela číslo	
739/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jednoduchá zděná, omítnutá kaplička s vnitřním prostorem. V zadní části půlkruhová základna. V přední části s půlkruhově uzavřeným prostorem opatřeným kovovou mříží. Pomyslné pilastry nesou jednoduchou římsu, nad níž je umístěn trojúhelníkový štít. Střecha kapličky je kryta taškami.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází v rohu veřejného prostranství mezi dvěma vzrostlými stromy před historickou budovou vlakové stanice tzv. hraběcí čekárny Doksy, která se nachází na severním okraji města Doksy a na jižním okraji Máchova jezera.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	25. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička v zatáčce	EVIDENČNÍ ČÍSLO	12
-----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní zařazení			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°34.22200', E 14°39.04765'	
Parcela číslo	
581/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jednoduchá barokní zděná, omítnutá kaplička s vnitřním prostorem. V zadní části půlkruhová základna. V přední části dveřní otvor s dvoukřídlými dřevěnými dveřmi zakončený půlkruhovým okénkem. Střeška kapličky je kryta taškami.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází v Doksech v Jiráskově čtvrti ve vilové zástavbě na křížení dvou ulic Wolkerovi a Žižkovi na vrcholu svahu zarostlého stromy a keři nad ulicí Valdštejnská.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	25. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST sousoší na náměstí	EVIDENČNÍ ČÍSLO	13
-----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.84823', E 14°39.33693'	
Parcela číslo	
18	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOUSOŠÍ NA PODSTAVCI	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1723

7 Popis objektu

Mariánské sousoší pochází z roku 1723. Základ tvoří mohutný podstavec na pěti schodišťových stupních. Na vrcholu tohoto podstavce jsou v rozích umístěny čtyři sochy světců sv. Jana Křtitele, sv. Mikuláše Tolentinského, sv. Floriána a sv. Jana Nepomuckého, uprostřed se nachází pilíř, na jehož vrcholu je umístěna socha Panny Marie.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

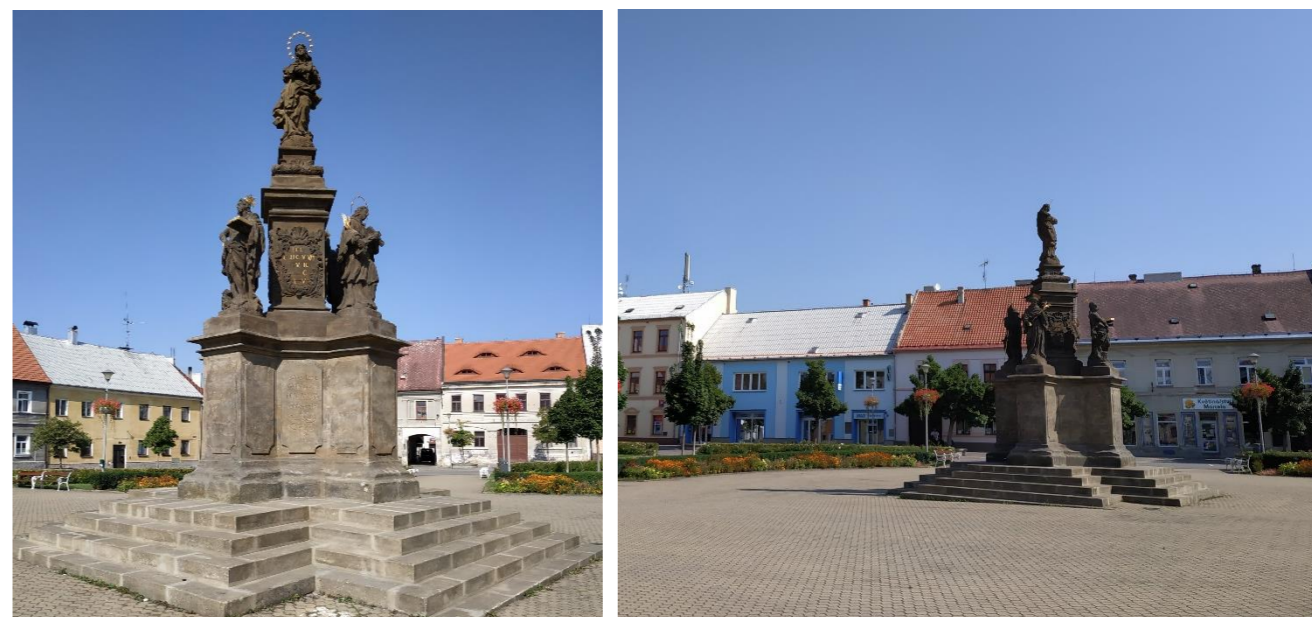
10 Popis umístění

Sousoší se nachází v Doksech uprostřed náměstí Republiky.

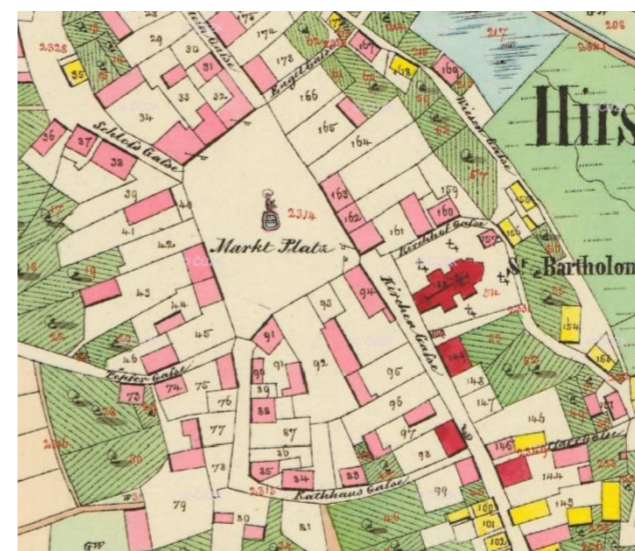
11 Význam v krajině	
významný prvek	zásadní

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	25. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

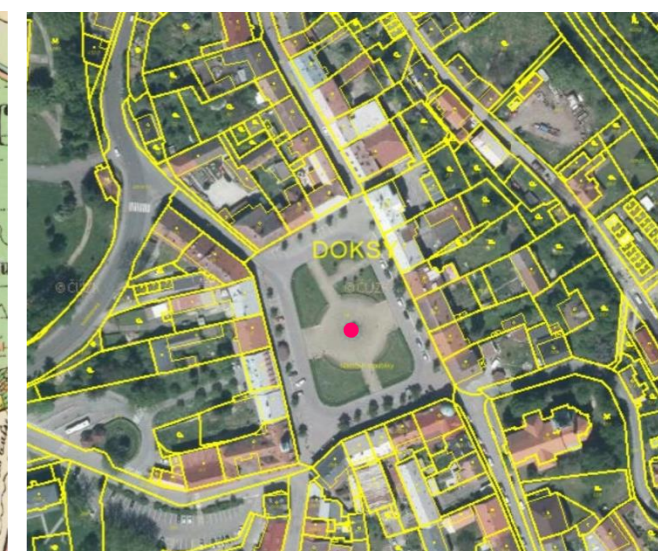
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha u kostela	EVIDENČNÍ ČÍSLO	14
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
římskokatolická farnost – děkanství Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.83320', E 14°39.40082'	
Parcela číslo	
127	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na kamenném podstavci čtvercového půdorysu se nachází sokl zdobený ze všech stran reliéfy, na němž je umístěna římsovitá hlavice se sochou Piety.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Socha Piety byla v minulosti přemístěna z Novin pod Ralskem a nově byla umístěna v severní části pozemku kostela sv. Bartoloměje a Nanebevzetí Panny Marie v Doksech.

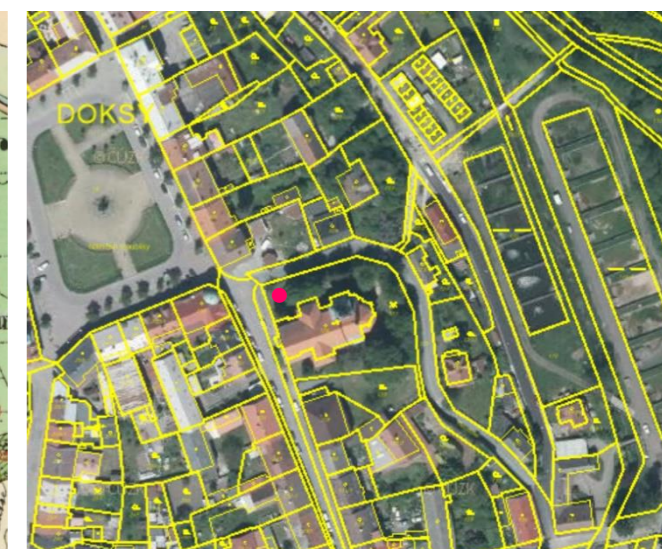
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	25. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha u křižovatky	EVIDENČNÍ ČÍSLO	15
-----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.77982', E 14°39.49960'	
Parcela číslo	
153	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PILÍŘI	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1771

7 Popis objektu
Barokní socha sv. Jana Nepomuckého od Kobera Joannese byla zničena v 60. letech 20. století. Od 70. let 20. století do roku 2016 byl vysoký pozdně barokní sokl datovaný do roku 1771 osazen litinovou plastikou z Horního Prysku, následně ji nahradil výdusek dle modelu z Libořic. Vysoký hranolový podstavec se skládá z profilované patky, štíhlé střední části a značně předstupující římsy. Plochy stěn střední části podstavce jsou zvýrazněny vystupujícími zrcadly s nápisem. Ve svahu pod sochou s podstavcem se nalézá pískovcový kámen trojúhelního tvaru opatřený na čelní stěně obdélnou destičkou s letopočtem 1839.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází v Luční ulici na zatravněném svahu pod ohradní zdí děkanské zahrady v Doksech.

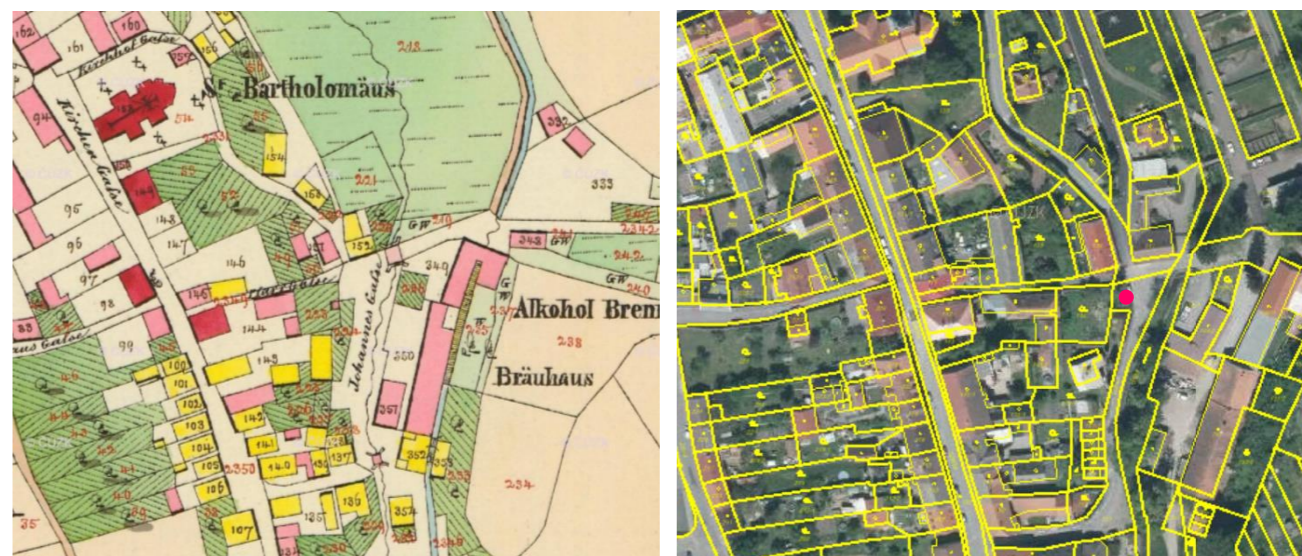
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	29. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha na křižovatce	EVIDENČNÍ ČÍSLO	16
------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.97200', E 14°39.25755'	
Parcela číslo	
446	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1740

7 Popis objektu
Sochu nechal v polích nedaleko Dubé údajně zříditi roku 1740 Josef Ungermann. Proslula především tím, že nedaleko od ní se odehrála vražda, jejíž motiv posloužil K. H. Máchovi při tvorbě Máje. Pískovcová socha sv. Prokopa spočívá na betonovém fundamentu, na kterém je osazen hranolový podstavec s patkou a masivní profilovanou římsou. Střední část podstavce je zdobena reliéfy postav českých zemských patronů sv. Jana Nepomuckého, sv. Vojtěcha a sv. Václava. Vrcholová socha sv. Prokopa spočívá na nástavci s konkávně projmutými stěnami.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Socha sv. Prokopa se v současné době nalézá na křižovatce před budovou bývalého špitálu čp. 150 v Doksech. Původně stála v polích u Dubé, kde se nyní nachází její kopie zhotovená v roce 1988 V. Snížkem.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	29. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u kapličky	EVIDENČNÍ ČÍSLO	17
----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°34.55747', E 14°41.55117'	
Parcela číslo	
2885/7	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1779

7 Popis objektu
Kříž patří k opodál stojící kapličce. Na hranolovitém podstavci s mělkými výklenky a nahoře zužující se římsou se nachází sokl, který má ze všech stran stejně jako podstavec mělké výklenky s rámem. Na soklu je umístěna hlavice s do stran vysazenými římsami v horní části se zužujícím se stupněm s malou římsou, na němž je osazen kovaný kříž s korpusem Ježíše Krista. Sokl i podstavec jsou nabíleny barvou, výklenky jsou žluté.

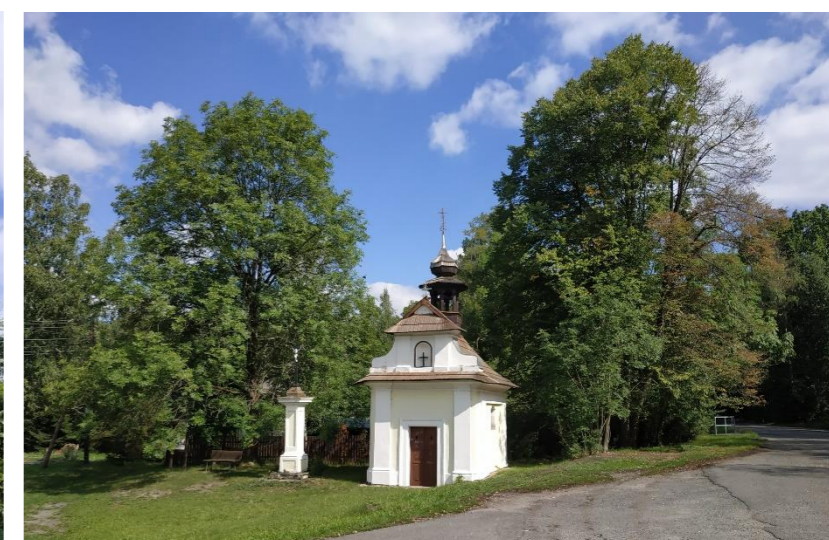
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází vedle kapličky na návsi obce Břehyně v blízkosti Břehyňského rybníka u silnice II/270 vedoucí mezi Doksy a Hradčany.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	29. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

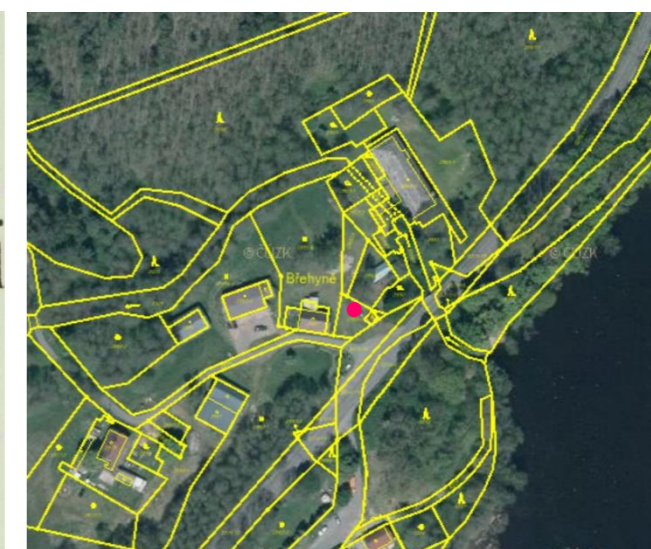
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička se zvoníčkou na návsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	18
---	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°34.55542', E 14°41.56082'	
Parcela číslo	
2885/7	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM SE ZVONIČKOU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1779

7 Popis objektu
Zděná barokní kapele pochází z r. 1779. Drobná obdélná jednoprostorová stavba kryta sedlovou šindelovou střechou, která je na východní straně zakončena zvoníčkou s cibulovitou vížkou, na západní straně je osazen kovový latinský kříž. Průčelí kostela zdůrazněno mohutným trojúhelníkovitým tympanonem. Vstup do kaple orámován pravoúhlým ostěním. Uprostřed štítu umístěna hluboká nika, ve které byla původně umístěna soška světce, ta byla nahrazena dřevěným latinským křížem. Ve štítě nika z obou stran rámována pilastry. Na bočních stranách kasulová okna. Fasáda žlutá, členící fasádní prvky bílé. Dveře původní, dvoukřídlé, kazetové s vejčitými otvory. Interiér vybaven dvěma řadami dřevěných lavic. Oltář nahrazen obrazem Ježíše a Panny Marie.

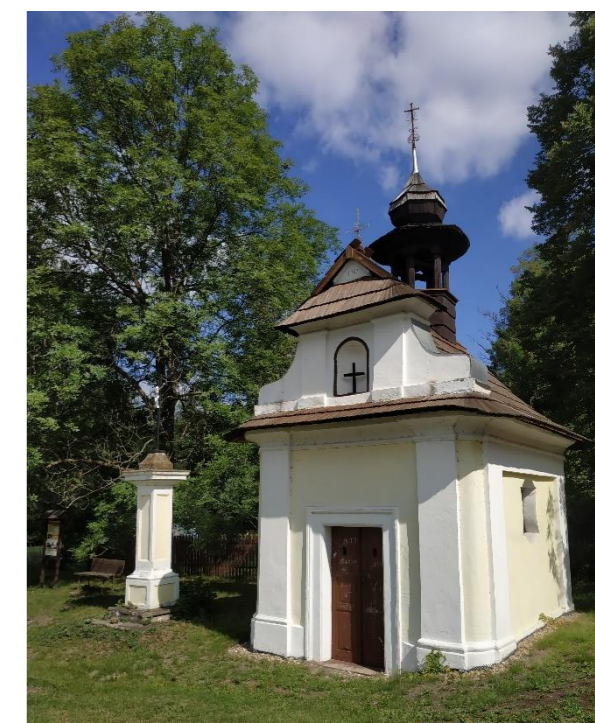
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází na návsi obce Břehyně v blízkosti Břehyňského rybníka u silnice II/270 vedoucí mezi Doksy a Hradčany.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	29. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST skalní výklenek u silnice	EVIDENČNÍ ČÍSLO	19
--	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°34.09810', E 14°40.50142'	
Parcela číslo	
4207	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SKALNÍ VÝKLENEK S KŘÍŽKEM	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Půlkruhovitě klenutý výklenek ve skále a v něm umístěný kovový křížek s nápisem I.N.R.I. a s korpusem Ježíše Krista. Na úpatí kříže je klečící modlíci se postava. Pod křížem je umístěna destička.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	extravilán

10 Popis umístění
Skalní výklenek se nachází v lese po pravé straně silnice II/270 vedoucí mezi Doksy a Brehyní.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	29. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička u hráze	EVIDENČNÍ ČÍSLO	20
---------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°35.43623', E 14°38.01847'	
Parcela číslo	
2542	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jednoduchá zděná, omítnutá výklenková kaplička. V zadní části půlkruhová základna. V přední části s půlkruhově uzavřeným hluboký výklenek, v němž je umístěn obraz sv. Václava. Výklenek je opatřen kovovou mříží. Pilastry s hlavicemi nesou jednoduchou římsu, nad níž je umístěn trojúhelníkový štít. Střecha kapličky je kryta taškami.

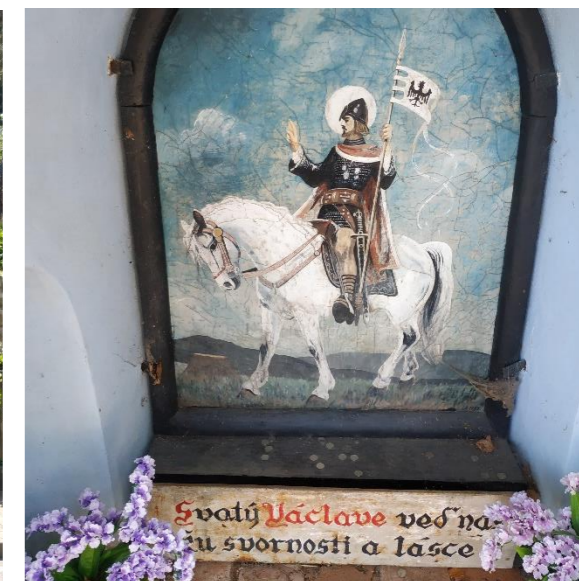
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází pod hrází rybníka zvaného Máchové jezero po pravé straně ulice Dalibora z Myšlína.

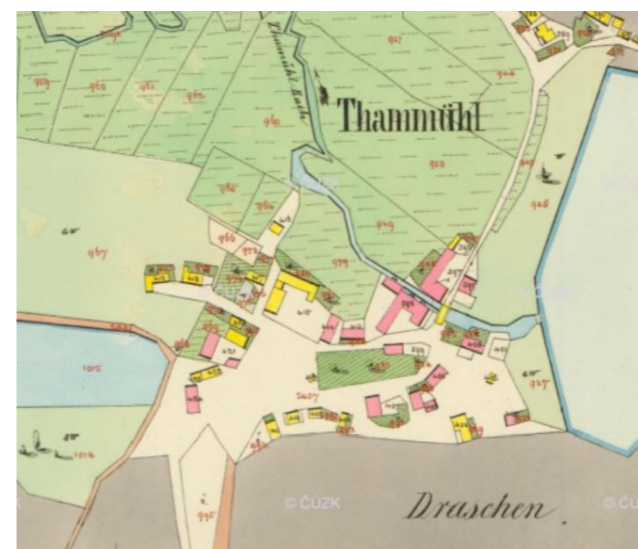
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	30. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

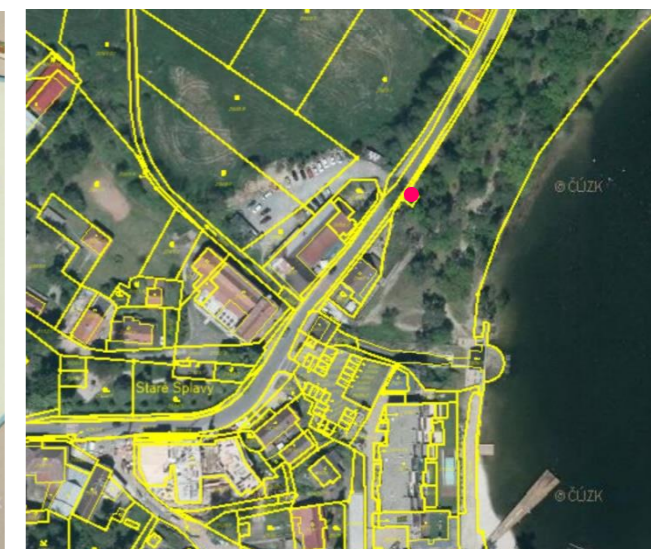
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek na návsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	21
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°35.37195', E 14°37.85193'	
Parcela číslo	
2105/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na jednostupňovém podstavci obdélníkového půdorysu je sokl na v přední části s reliéfem. Na podstavci je umístěna hlavice na třístupňové rozšiřující se římse a v ní je osazen kovový kříž s korpusem Ježíše Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází na původní návsi v obci Staré Splavy.

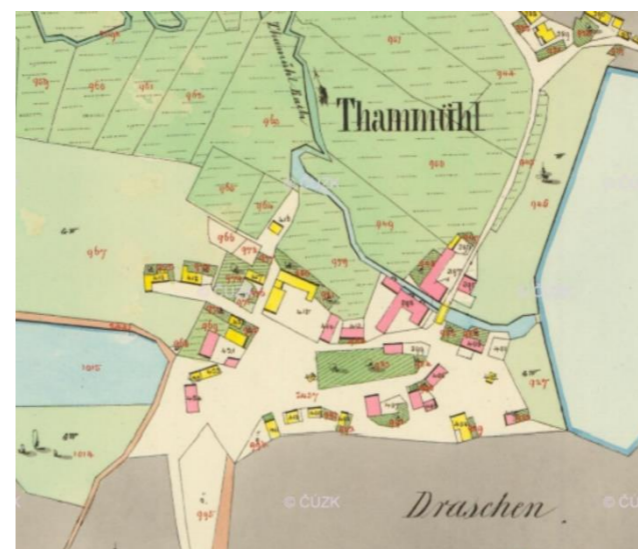
11 Význam v krajině	
významný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	30. 10. 2019
-------------------	-------------------	--------------	--------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha u kostela	EVIDENČNÍ ČÍSLO	22
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Jestřebí	
Souřadnice GPS	
N 50°36.49663', E 14°34.99923'	
Parcela číslo	
295	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1819

7 Popis objektu

Pískovcová socha sv. Antonína Paduánského pochází z r. 1819. Fundament statue obklopují dvoustupňové schodnice z pískovcových kvádrů. Vlastní podstavec tvoří dvakrát odstupněný hranol ukončený masivní římsou. Ve spodní části podstavce se na čelní stěně se nachází vpadlé zrcadlo s letopočtem vzniku. Stěny podstavce jsou vyzdobeny čtveřicí reliéfů světců, čelní stěnu zdobí reliéf Archanděla Michaela, vlevo reliéf sv. Floriána, vpravo sv. Josefa s Ježíškem a zadní stěnu dotváří reliéf sv. Vojtěcha. Podstavec uzavírá masivní bohatě profilovaná římsa. Na podstavci ještě spočívá menší hranolový, který nese sochu světce.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

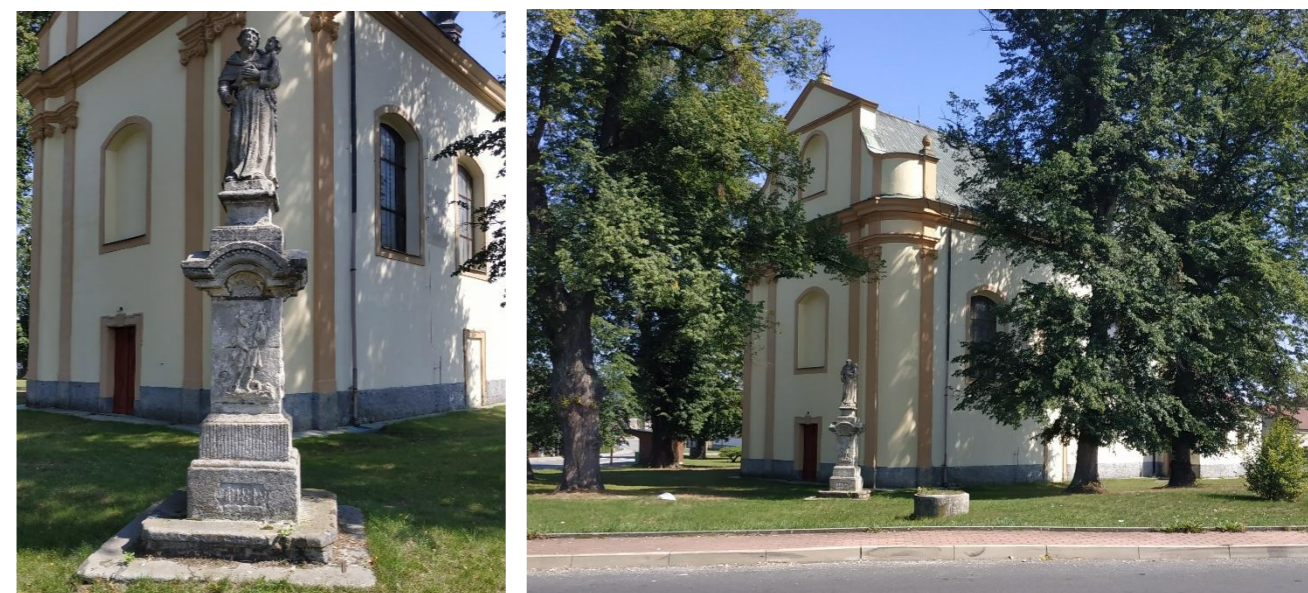
10 Popis umístění

Socha sv. Antonína Paduánského se nachází u barokního kostela sv. Ondřeje v obci Jestřebí.

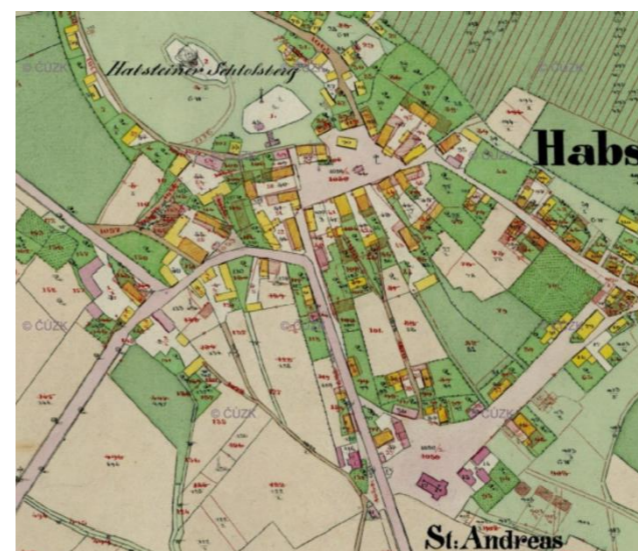
11 Význam v krajině	
významný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	2. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u silnice v obci	EVIDENČNÍ ČÍSLO	23
---	------------------------	-----------

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Jestřebí	
Souřadnice GPS	
N 50°36.57073', E 14°35.14440'	
Parcela číslo	
601/9	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	součást krajinné památkové zóny Zahrádecko

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	první polovina 19. století

7 Popis objektu
Kamenný sokl je štíhlý, hlavice široká a nízká s římsami, kterou původně završoval ještě kamenný stupeň s litinovým křížem s pozlaceným korpusem Spasitele, ten byl bohužel v minulosti i s křížem odcizen. Dnes je na hlavici osazen kovaný kříž s malovaným korpusem Krista a s nápisem I.N.R.I. Na přední straně nízkého podstavce je rytý rám s nápisem: ERRICHTET VON JOSEPH BREIER A 1825 8. SEPT. Kříž nechal zřídit místní obchodník Joseph Breier.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
narušený	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází na příjezdové cestě k domům s č.p. 72 a č.p. 104 po levé straně silnice III/26832 vedoucí z Jestřebí do Provodína.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	2. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička na návsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	24
----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Jestřebí	
Souřadnice GPS	
N 50°36.65920', E 14°34.92513'	
Parcela číslo	
133/2	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA	součást krajinné památkové zóny Zahrádecko

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1793

7 Popis objektu
Výklenková kaplička je zděná, omítnutá a lemovaná svazkovými pilastry na nárožích a s trojúhelníkovým štítem, sedlovou střechou krytou taškami. Původně byla střecha kryta doškami a byl na ni umístěn kovaný křížek. V přední části prostorná nika, v níž je umístěn dřevěný kříž.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička stojí nedaleko místního hřbitova na návsi mezi vzrostlými stromy v obci Jestřebí.

11 Význam v krajině	
významný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	2. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

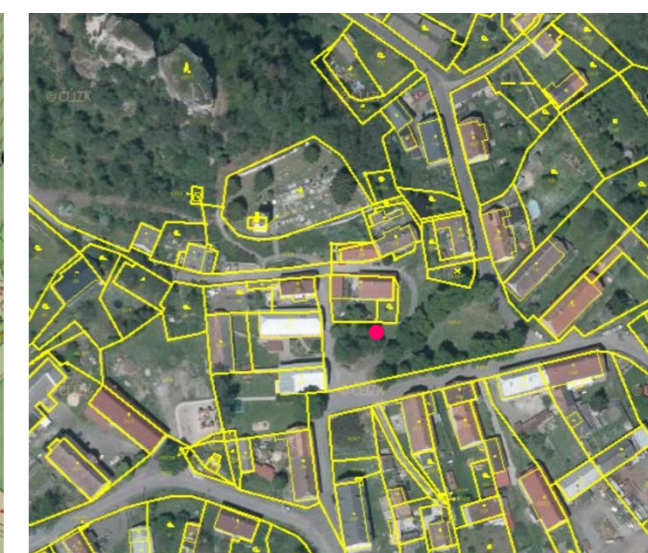
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u silnice	EVIDENČNÍ ČÍSLO	25
---------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°36.72745', E 14°34.52215'	
Parcela číslo	
735/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na jednostupňovém kamenném fundamente je jednostupňový podstavec zakončený dvoustupňovou římsou. Sokl v přední části s nikou, na němž je umístěna masivní hlavice s kovovým křížem.

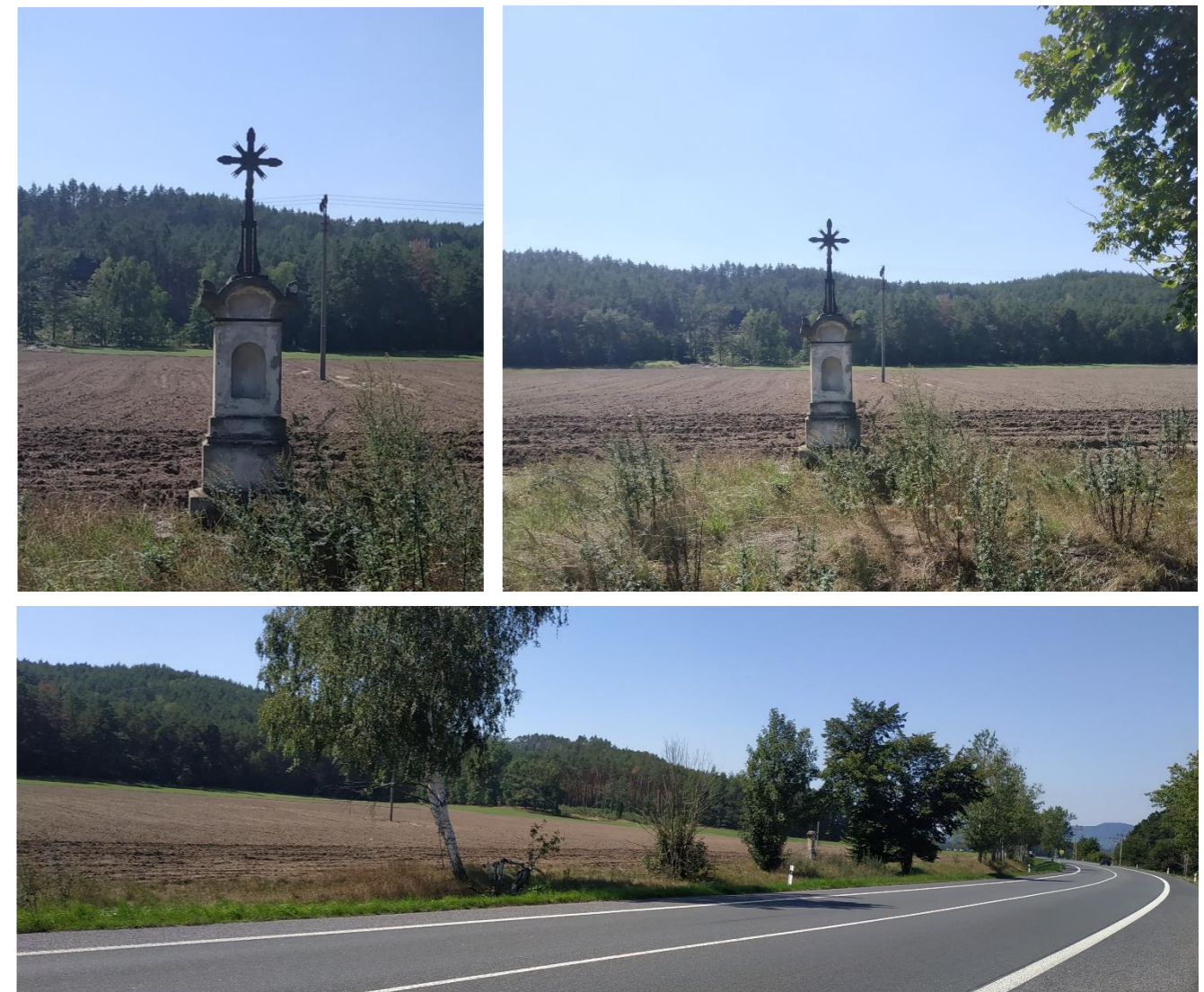
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	extravilán

10 Popis umístění
Křížek stojí po pravé straně silnice I/9 vedoucí z Jestřebí do České Lípy na východním okraji obce.

11 Význam v krajině	
významný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	2. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek v poli	EVIDENČNÍ ČÍSLO	26
------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Jestřebí	
Souřadnice GPS	
N 50°36.27763', E 14°34.93607'	
Parcela číslo	
737/2	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	1834

7 Popis objektu

Původně zde stával do roku 1834 dřevěný kříž ten byl později nahrazen litinovým křížem s pozlaceným korpusem Spasitele. Nový kříž nechal zřídit místní obchodník Joseph Breier. Dnes na fundamentu stojí podstavec čtvercového půdorysu a na něm je umístěn sokl s rytým nápisem na přední straně. Hlavice je římsovitá a osazena kovovým křížem, který byl v minulosti poničen a musel být nahrazen křížem novým.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění

Křížek stojí u polní cesty vedoucí z Jestřebí na Maršovický vrch mezi poli.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	2. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

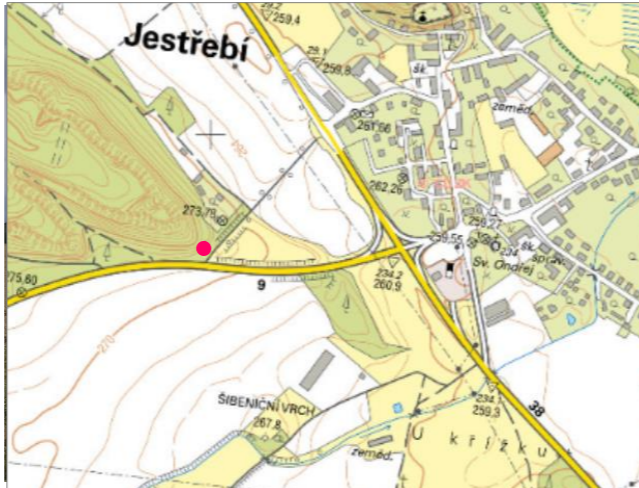

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha za křižovatkou	EVIDENČNÍ ČÍSLO	27
-------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Jestřebí	
Souřadnice GPS	
N 50°36.45008', E 14°34.60648'	
Parcela číslo	
735/4	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	polovina 18. století

7 Popis objektu
Pískovcová socha sv. Jana Nepomuckého je situována ve svahu na urovnaném terénu a vede k ní 8 schodišťových stupňů. Statue je tvořena vysokým masivním hranolovým podstavcem s patkou a jemně profilovanou římsou. Na tomto podstavci spočívá menší hranolový soklík s konkávně probranými stěnami, který nese vlastní sochu světce. Dle historické fotodokumentace chybí v současnosti světci obvyklá kovová svatozář s pěticí hvězd.

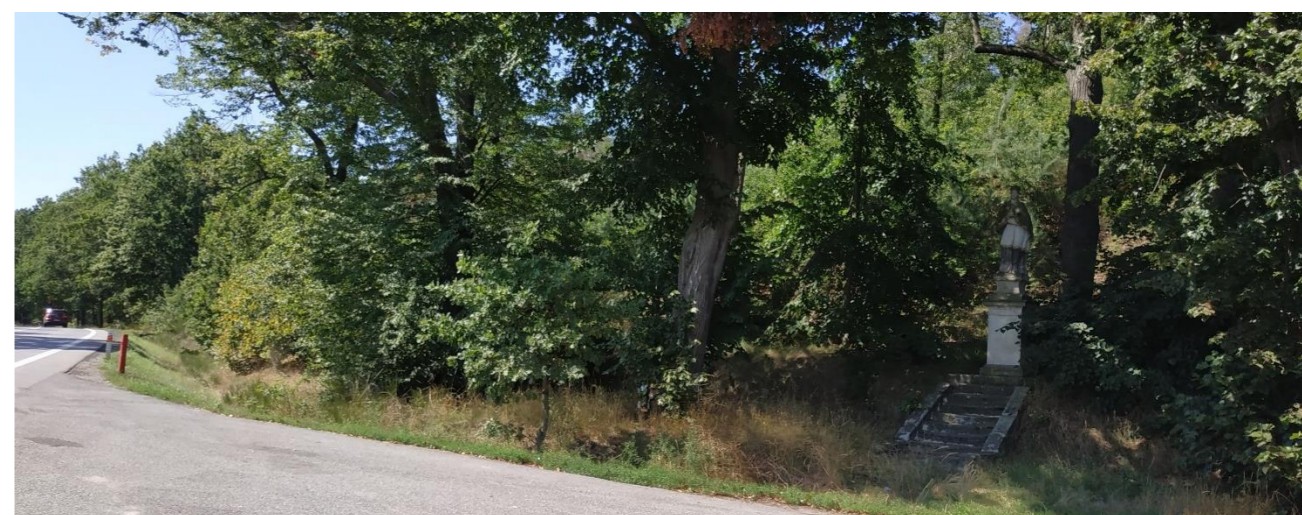
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění
Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází ve svahu cca 500 m jihovýchodně od obce Jestřebí za křižovatkou po pravé straně silnice I/9 vedoucí z Jestřebí do Dubí.

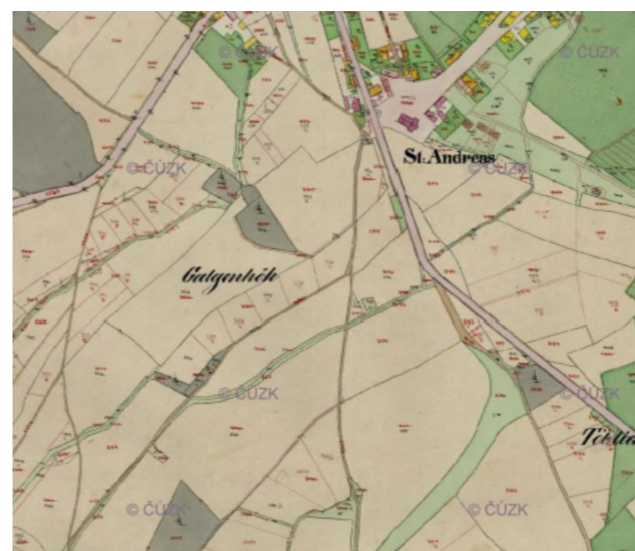
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	2. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

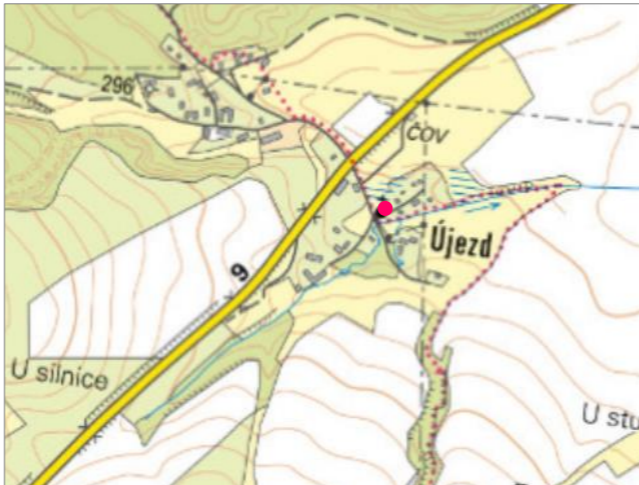
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička se zvoníčkou na návsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	28
---	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Jestřebí	Jestřebí u České Lípy

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Jestřebí	
Souřadnice GPS	
N 50°36.10625', E 14°34.03550'	
Parcela číslo	
520/18	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM SE ZVONIČKOU	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1730

7 Popis objektu
Kaple Panny Marie je barokní a pochází z r. 1730. Kaple je zděná, omítnutá a má centrální okrouhlý půdorys, barokní volutový štít, kuželovou stříšku krytou dřevěnými šindelemi s cibulovitou zvoníčkou, na jejímž vrcholu je umístěn kovový křížek.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází v jihovýchodní části obce na veřejném prostranství obklopena převážně roubenými stavbami.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	3. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

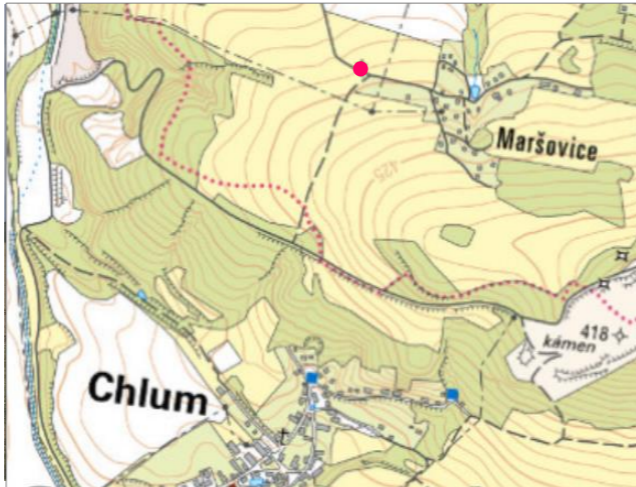

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek na křižovatce polních cest	EVIDENČNÍ ČÍSLO	29
--	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Chlum	Maršovice u Dubé

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Chlum	
Souřadnice GPS	
N 50°35.23750', E 14°33.88233'	
Parcela číslo	
755/4	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOLKU	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	1816

7 Popis objektu
Sokl a podstavec čtvercového půdorysu nesou hlavici osazenou kovovým křížem s korpusem Ježíše Krista. Na přední straně podstavce se nachází nápis No 1816. Na soklu jsou pak otvory po zasazené desce, která již bohužel není součástí objektu.

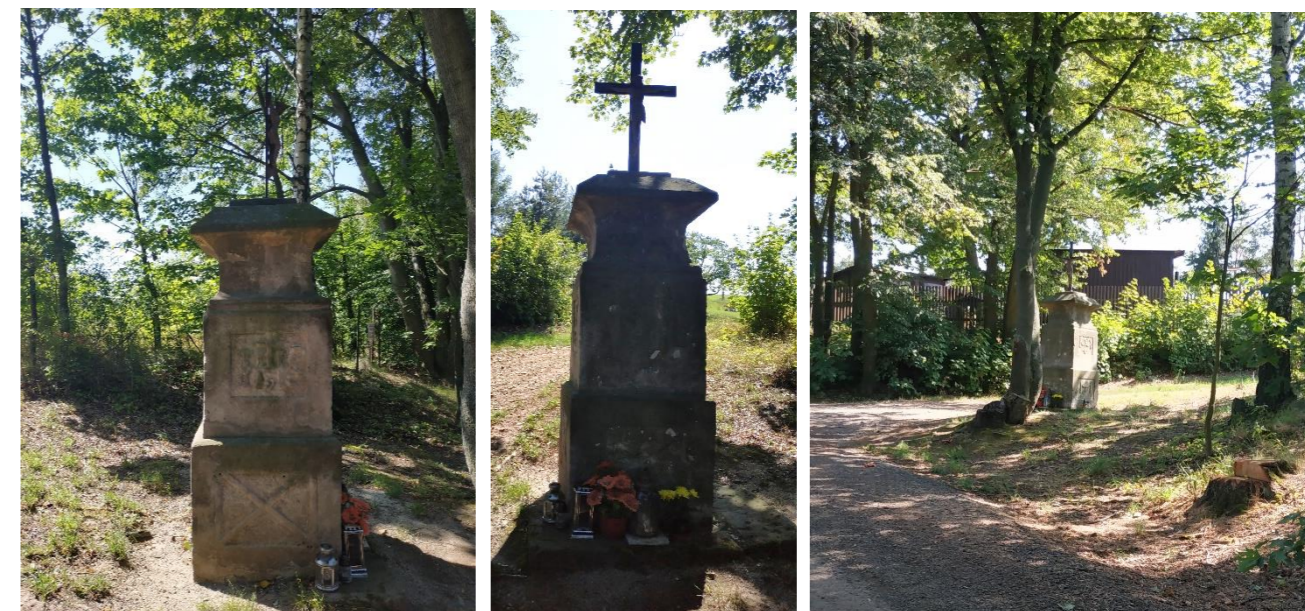
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	extravilán

10 Popis umístění
Křížek leží na západním okraji obce Maršovice po pravé straně příjezdové cesty do vsi.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	3. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

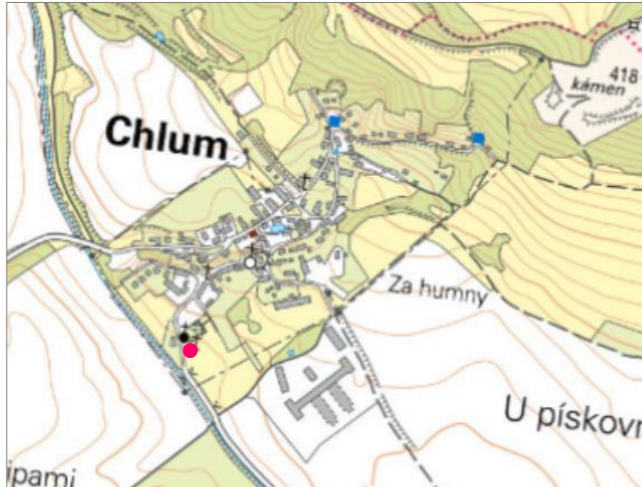
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST boží muka u hřbitova	EVIDENČNÍ ČÍSLO	30
-------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Chlum	Chlum u Dubé

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Chlum	
Souřadnice GPS	
N 50°34.53445', E 14°33.62258'	
Parcela číslo	
11	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAMENNÁ PILÍŘOVÁ BOŽÍ MUKA	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	konec 17. století

7 Popis objektu

Pískovcová boží muka pochází patrně z doby před rokem 1700. Objekt se skládá ze třístupňového podstavce. Nízký podstavec nese sloup s okosením, na jehož hlavici dosedá kaplice se čtyřmi nikami a s křížem na vrcholu. Původně boží muka stála přibližně až do r.1993 na zahradě patřící k domu č.p. 94 než se z důvodu špatného stavu zřítila a musela být v r. 1999 na náklady obce zrekonstruována, tehdy byla přemístěna a umístěna cca o 100 m dál od původního stanoviště k hřbitovní zdi.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	rozhraní extravilán intravilán

10 Popis umístění

Boží muka se nachází u hřbitovní zdi v obci Chlum. Stojí po levé straně silnice III/2702 vedoucí z Chlumu do Vrchovan naproti domu č.p. 94.

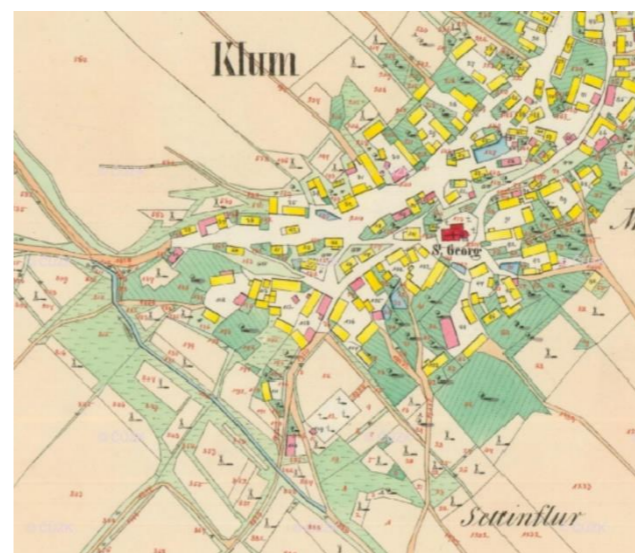
11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	3. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

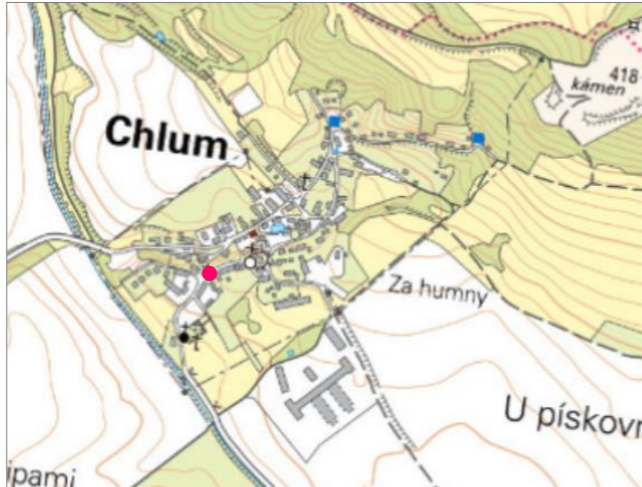
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u domu č.p. 20	EVIDENČNÍ ČÍSLO	31
--------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Chlum	Chlum u Dubé

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Chlum	
Souřadnice GPS	
N 50°34.62122', E 14°33.64947'	
Parcela číslo	
2010/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOLKU	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	1835

7 Popis objektu
Kamenný sokl s kovovým křížkem a korpusem Krista, který byl kdysi pozlacený. V dolní přední části soklu je nečitelný nápis, nad ním prázdná nika pro sošku. Na horní hraně hlavice stylizovaný obtočený vystouplý reliéf hada. Kříž nechal před svým domem č.p. 3 zřídit v r. 1835 sedlák Josef Burgermeister, po němž je i kříž pojmenován, jako ochranu před hrozícím nebezpečím požáru.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází v obci Chlum v zatáčce před domem s č.p. 3.

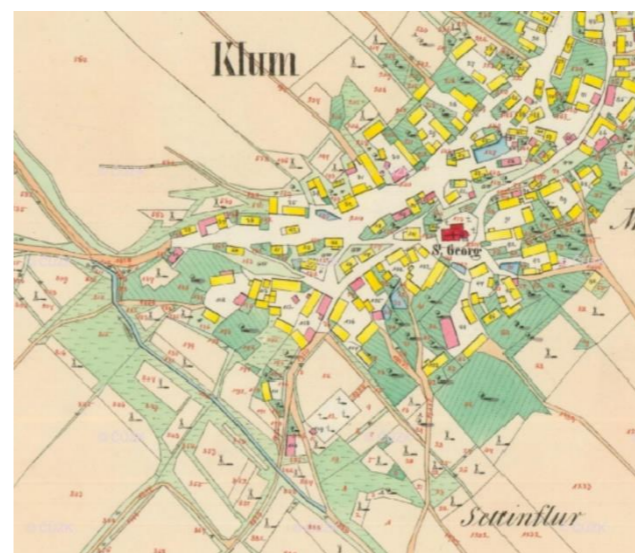
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	3. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

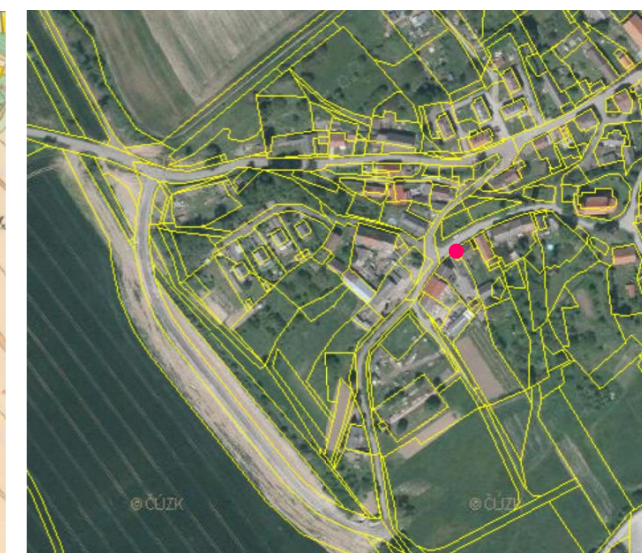
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

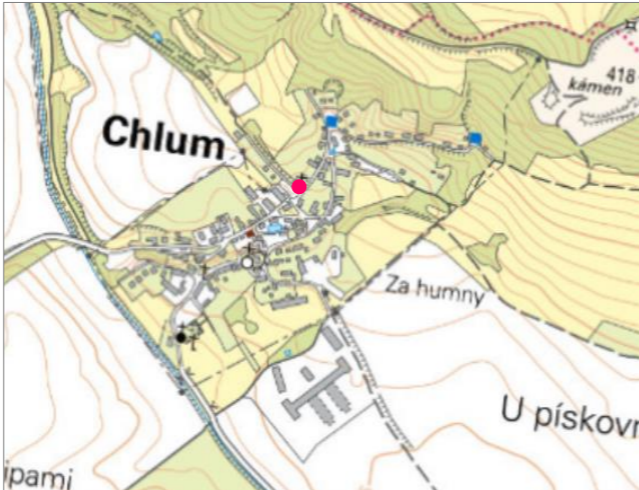
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek v zatáčce	EVIDENČNÍ ČÍSLO	32
---------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Chlum	Chlum u Dubé

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Chlum	
Souřadnice GPS	
N 50°34.74855', E 14°33.81683'	
Parcela číslo	
2010/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOLKU	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na klasicistním kamenném soklu je osazen kovový kříž, vpředu a na bocích soklu jsou mělké niky po osazených tabulkách s nápisem či malbou.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází v obci Chlum v zatáčce před domem s č.p. 20.

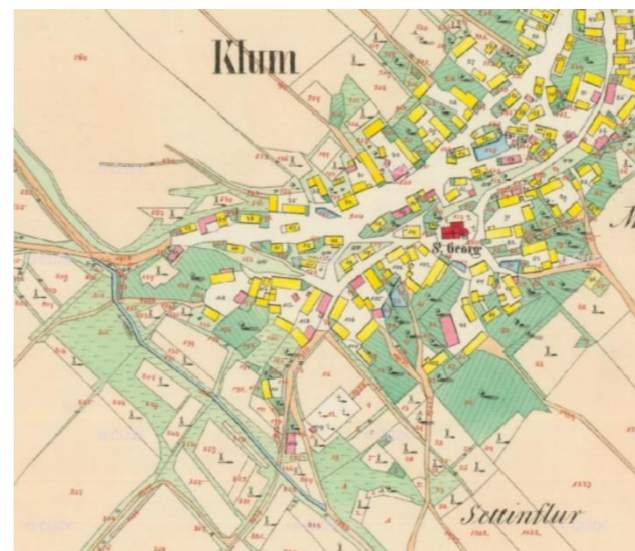
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	3. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST skalní výklenek v lese	EVIDENČNÍ ČÍSLO	33
---------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Chlum	Chlum u Dubé

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Chlum	
Souřadnice GPS	
N 50°34.92308', E 14°33.45215'	
Parcela číslo	
2402	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SKALNÍ VÝKLENEK S OBRAZEM	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Výklenek ve je cca 2 m nad terénem lesní cesty ve skále a vede k němu pět schodů. Plocha skály je sesekaná do roviny, kolem výklenku je rám, jsou zde také čtyři otvory po osazené mříži. Stopy ve výklenku po modré výmalbě. Ve výklenku byl původně umístěn obraz čtrnácti pomocníků. O Mariánském obrázku se vypráví pověst: <i>Jedna paní, která šla jedné bouřlivé zimní noci z Chlumu po lesní cestě tzv. „dutou ulicí“, když najednou uslyšela hlasité zvuky a psi štěkot a pak uviděla nočního lovce i se svou družinou, než ale stačila uhnout ležela pod kopyty koní. Když se probudila z omráčení zjistila, že nemá žádná velká zranění, a tak nechala z vděčnosti za podivuhodnou záchranu zřídít v těchto místech obrázek sv. Marie, ke které se v nešťastnou chvíli obrátila.</i>

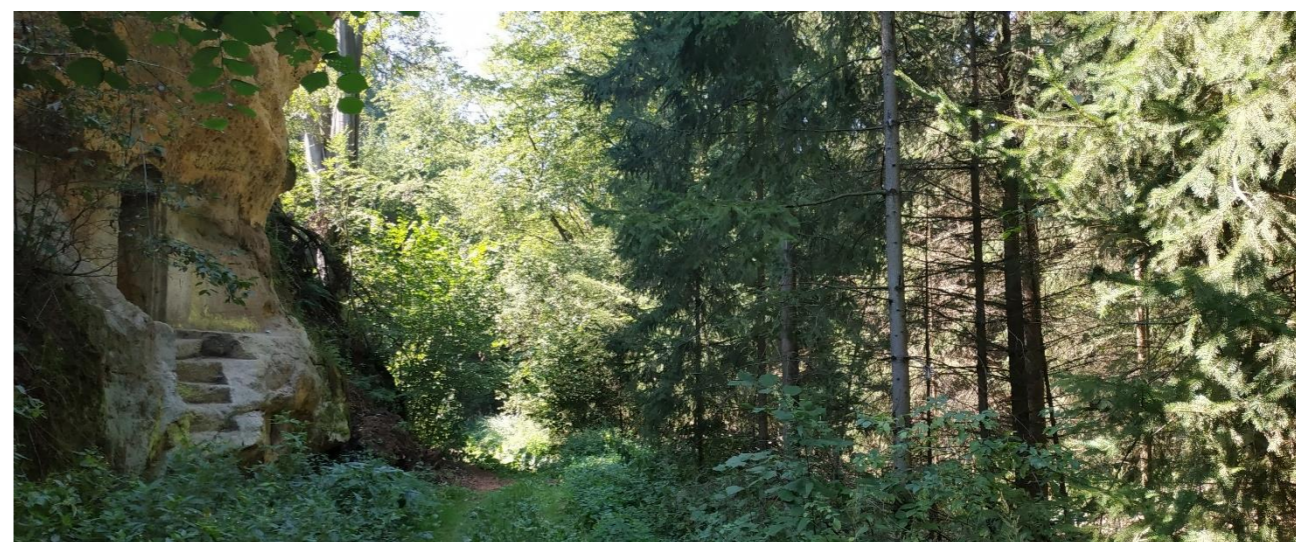
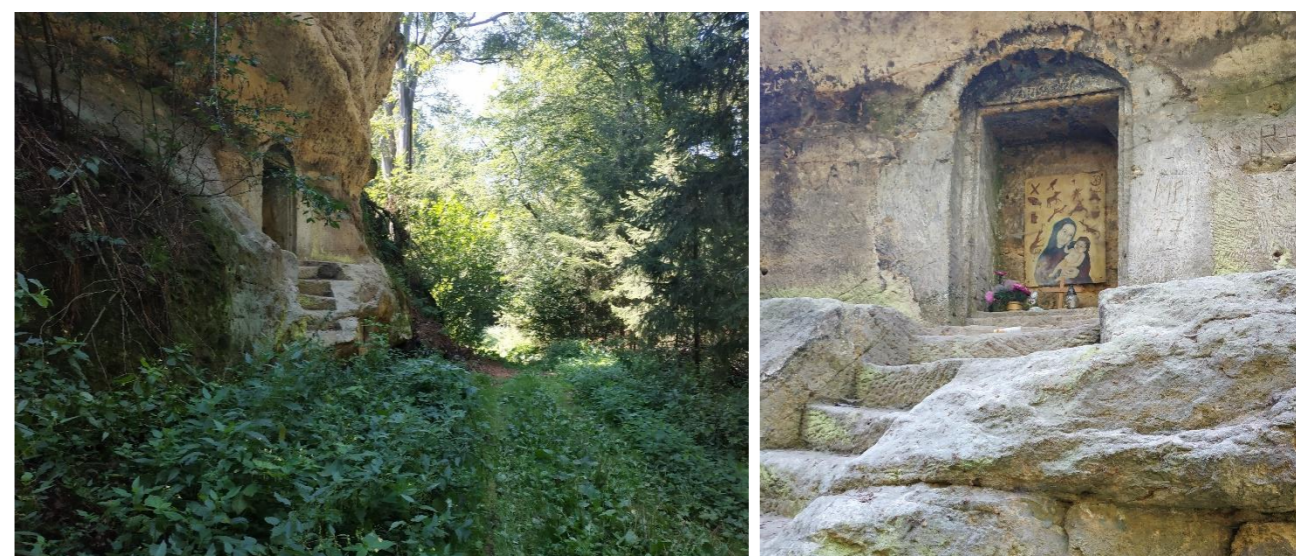
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění
Výklenek ve skále se nachází severozápadně od obce Chlum v lese podél lesní cesty vedoucí k Podolci (místnímu kamenolomu).

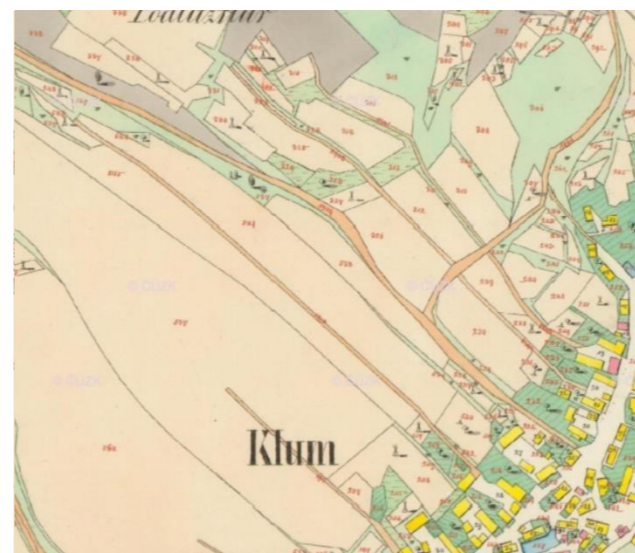
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	3. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

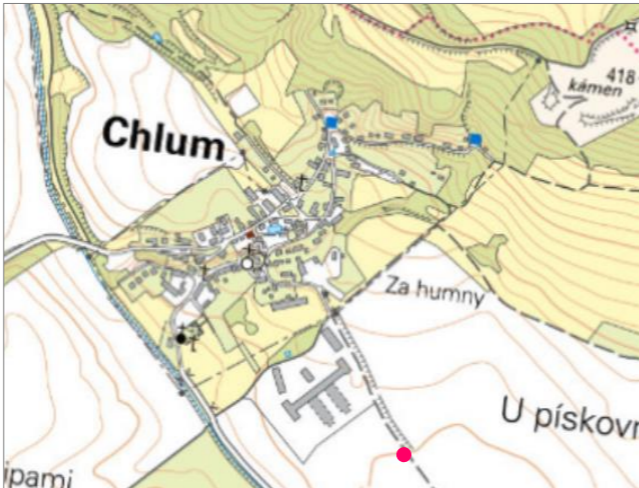
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek v poli	EVIDENČNÍ ČÍSLO	34
------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Chlum	Chlum u Dubé

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
obec Chlum	
Souřadnice GPS	
N 50°34.41507', E 14°34.12613'	
Parcela číslo	
2410	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOLKU	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	1822

7 Popis objektu
Podstavec má z přední strany dva mělké výklenky obdélníkového tvaru nad sebou, v horním jsou písmena IHS a v dolním Ao 1822. Na podstavci je sokl s výklenkem na levé straně a v zadní části s otvorem pro opěrku kříže. Jednoduchá hlavice je osazena kovovým křížem.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	extravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází po pravé straně polní cesty mezi poli u obce Chlum vedoucí z Chlumu do Staré Skalky cca 200 m od bývalého JZD.

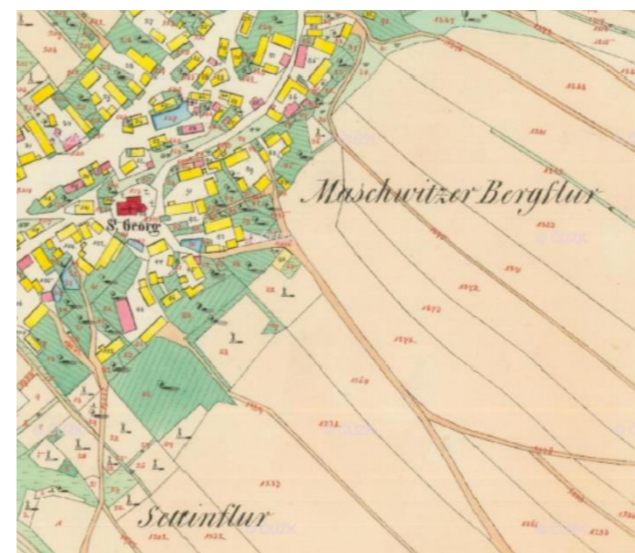
11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	3. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha u silnice	EVIDENČNÍ ČÍSLO	35
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°33.37655', E 14°32.54647'	
Parcela číslo	
3096/50	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1743

7 Popis objektu
Pískovcovou barokní sochu pocházející pravděpodobně z roku 1743. Na dvoustupňovém schodišťovém fundamentu spočívá hranolový vysoký podstavec s patkou a římsou. Stěny podstavce jsou členěny vpadlými zrcadly obdélníkového tvaru s horní půlkruhově vzduťou stěnou. Na podstavci je umístěna socha sv. Jana Nepomuckého v obvyklém ikonografickém pojetí.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
narušený	extravilán

10 Popis umístění
Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází na pravé straně silnice I/9 mezi Dubou a Jestřebím cca 1 km od Nového Berštejna.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha nad zámkem	EVIDENČNÍ ČÍSLO	36
---------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°32.96858', E 14°32.61405'	
Parcela číslo	
2942/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	území památkově nechráněno

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	druhá polovina 18. století

7 Popis objektu

Barokní pískovcová socha Panny Marie pochází z druhé pol. 18. století. Na kamenném fundamentu tyčí hranolový kvalitně řemeslně provedený podstavec s bohatou profilací patky, střední části i římsy se vzdušným ve střední části čelní stěny. Střední část podstavce je na bočních stranách dekorována volutami. Čelní stěna podstavce je zdobena plastickým orámováním s konkávně projatými rohy a vzdušnou horní lištou kopírující vzdušný římsy. Nad římsou podstavce se na vlastním hranolovém soklu nalézá socha Madony Immaculaty (a současně Assumpty).

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	rozhraní extravilán intravilán

10 Popis umístění

Socha Madony Immaculaty se nalézá na křižovatce dvou komunikací I/9 H a II/ 270 H naproti berštejnskému zámku.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST sousoší pod zámkem	EVIDENČNÍ ČÍSLO	37
-----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Dubá	
Souřadnice GPS	
N 50°32.70923', E 14°32.65075'	
Parcela číslo	
2991/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOUSOŠÍ NA PILÍŘI	součást městské památkové zóny Dubá

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	první polovina 18. století

7 Popis objektu

Pískovcový pilíř se sousoším Nejsvětější Trojice je čelem natočen k jihozápadu. Na fundamentu stojí masivní hranolový podstavec s bohatou profilací, obklopený kamennými schodnicemi. Nad podstavcem ukončeném obíhající římsou se zdvihá vlastní čtverhranný pilíř posetý mnoha obláčky spolu s andělskými hlavičkami, jehož vrchol osazuje skupina Nejsvětější Trojice v podobě tzv. Gnadenstuhlu (Trůnu milosti). Bůh Otec s tiarou na hlavě a symbolem Božího oka za sebou sedí v oblacích nad sférou. Drží ve svých rozpažených rukách břevno kříže, na kterém visí ukřižovaný Kristus. Pod oběma figurami lze spatřit holubici Ducha Svatého.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění

Sousoší se nachází jižně pod zámeckou zahradou u ohradní zdi po pravé straně silnice I/9 H vedoucí z Dubé.

11 Význam v krajině	
významný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek v zatáčce	EVIDENČNÍ ČÍSLO	38
---------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Dubá	
Souřadnice GPS	
N 50°32.58325', E 14°32.65457'	
Parcela číslo	
332	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	součást městské památkové zóny Dubá

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Kovový křížek s pozlaceným korpusem Ježíše Krista a nápisem I.N.R.I. osazený na čtvercovém podstavci umístěném na jednoduchém čtvercovém kamenném soklu bez nápisu na ustupující čtyřstupňové hlavici.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází ve městě Dubá v její severní části v zatáčce mezi dvěma vzrostlými stromy po pravé straně silnice I/9 H v blízkosti místního hřbitova.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u polní cesty	EVIDENČNÍ ČÍSLO	39
-------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
neznámý	
Souřadnice GPS	
N 50°32.62763', E 14°32.23325'	
Parcela číslo	
809/2	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	součást městské památkové zóny Dubá

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu

Ke křížku vedou čtyři kamenné schody. Na jednostupňovém fundamentu je umístěn sokl v přední části s otvory po zasazené desce, na podstavci na dvoustupňové římsce je umístěn sokl v přední části s nikou, na něm je umístěna hlavice na třístupňové rozšiřující se římsce a v ní je osazen kovový kříž.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	intravilán

10 Popis umístění

Křížek se nachází na severozápadním okraji města Dubá po pravé straně polní cesty u chatové zástavby.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

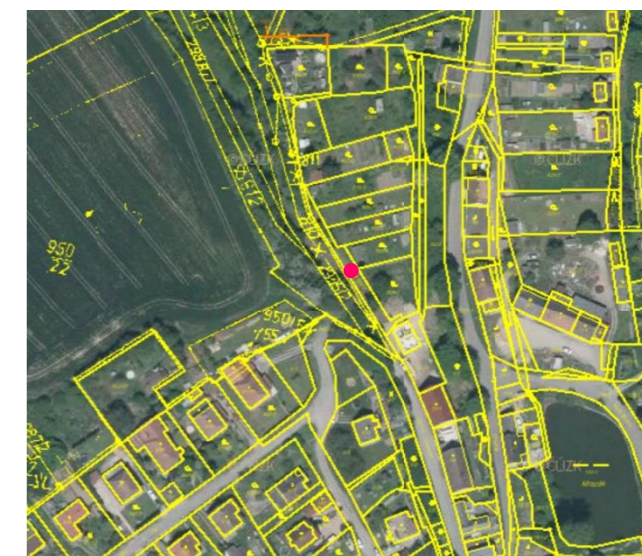
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u domu č.p. 94	EVIDENČNÍ ČÍSLO	40
--------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Vokál Milan a Vratislav, Komberecová Hana	
Souřadnice GPS	
N 50°32.50062', E 14°32.32755'	
Parcela číslo	
45	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	součást městské památkové zóny Dubá

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Kamenný dvoustupňový podstavec obdélníkového půdorysu přechází v sokl v přední části s mělkým výklenkem a zakončený zdobnou hlavicí osazenou křížkem s pozlaceným korpusem Ježíše Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází ve městě Dubá v ulici Dlouhá vsazený v dřevěném plotu domu č.p. 94.

11 Význam v krajině
nevýznamný prvek

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

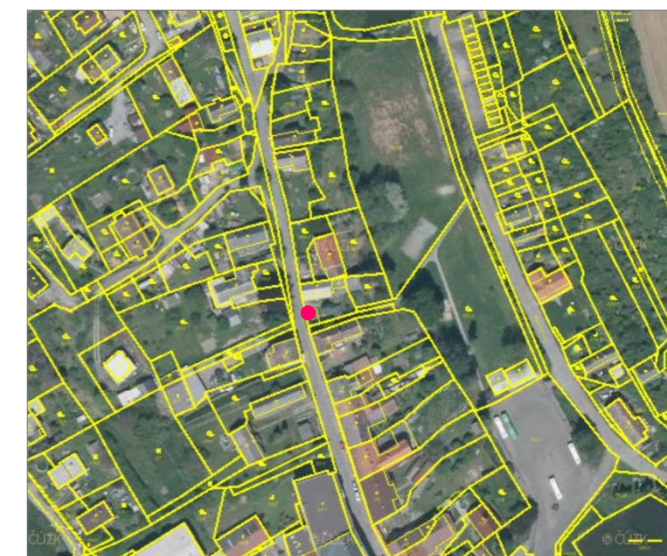
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha u kostela	EVIDENČNÍ ČÍSLO	41
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Dubá	
Souřadnice GPS	
N 50°32.38438', E 14°32.32220'	
Parcela číslo	
65/5	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	součást městské památkové zóny Dubá

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1740

7 Popis objektu

Hranolový profilovaný podstavec spočívá na betonovém fundamentu. Spodní část podstavce je dekorována nárožními volutami, jejichž dekorativní tvary přecházejí i do středové spodní části. Čelní stěna podstavce utvářena plastickým páskovým orámováním nese nápis pojednávající o vzniku a opravě statue. Levá boční stěna podstavce obsahuje reliéf sv. Václava. Na pravé stěně podstavce je reliéf sv. Františka Serafinského. Na podstavci zakončeném bohatě profilovanou římsou zdůrazněnou ve středech stěn vzdutím se nachází socha sv. Jana Nepomuckého. Na soše světce jsou dosud patrné zbytky zlacení.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění

Socha sv. Jana Nepomuckého se nalézá na nepůvodním umístění v parčíku nedaleko kostela sv. Václava v Dubé mezi vzrostlými stromy.

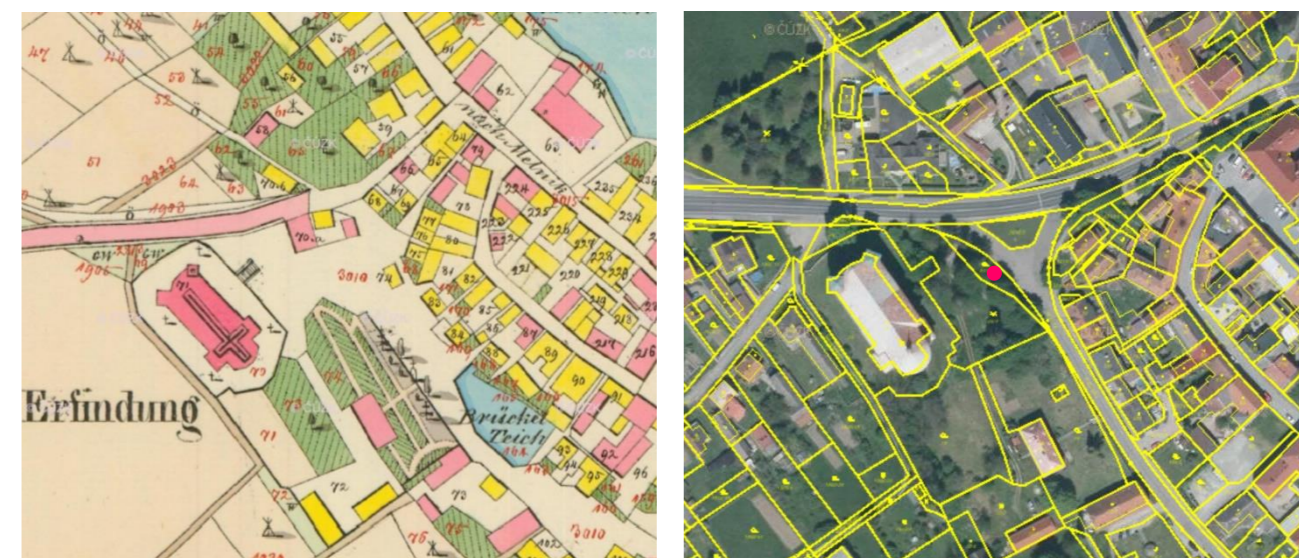
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

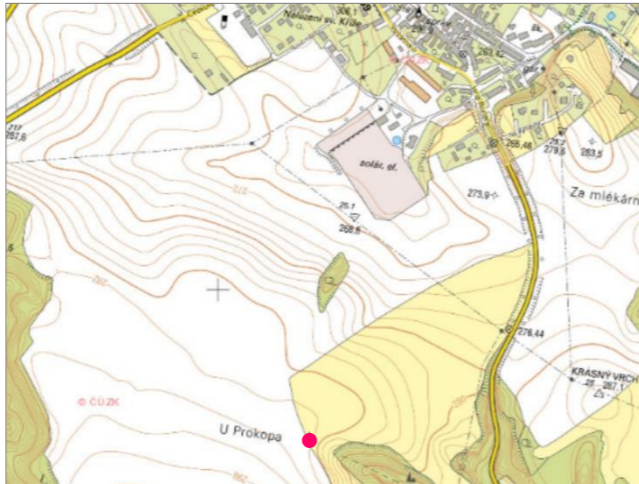

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha v polích	EVIDENČNÍ ČÍSLO	42
-------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°31.82425', E 14°32.36437'	
Parcela číslo	
1912/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	1988

7 Popis objektu
Kopie sochy sv. Prokopa byla zhotovena v roce 1988 V. Snížkem. Jedná se o přesnou kopii původní sochy, která se dnes nalézá před Památníkem K. H. Máchy v Doksech. Socha je umístěna na místě rodinné tragédie, kde údajně syn zavraždil svého otce radního města Antonín Schiffner, protože mu bránil ve sňatku s dcerou kováře. Vrah byl nakonec dopaden a popraven. Na podstavci sochy reliéfy sv. Václava, Vojtěcha a Jana Nepomuckého.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění
Kopie sochy sv. Prokopa se nachází cca 1 km jižně od města Dubé po levé straně nedaleko silnice II/259 nad lesem.

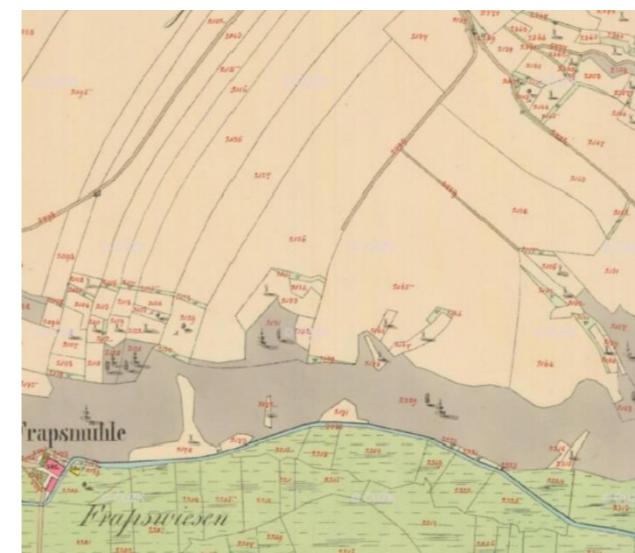
11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	4. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST socha u pramene	EVIDENČNÍ ČÍSLO	43
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Dubá	
Souřadnice GPS	
N 50°32.42700', E 14°32.75758'	
Parcela číslo	
343/3	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOCHA NA PODSTAVCI	součást městské památkové zóny Dubá

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	neznámé

7 Popis objektu
Z původního podstavce se dochovala pouze horní část s profilovanou římsou. V současnosti se statue nalézá poněkud dále od máchadla a je natočena směrem dolů ke klesajícímu terénu. Socha spočívá na jednoduchém pískovcovém novodobém podstavci. Pískovcová socha světce sv. Floriána v přilbě s chocholem oděného v tradičním oděvu římského vojáka s pláštěm přes ramena, v krátké sukničce, s vysokými botami, držící v pravé ruce džber a v levé ruce praporec.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Pískovcová socha sv. Floriána se od roku 1945 nachází v místě zvaném "Na Máchadle" ve městě Dubá v ulici Nedamovská. Původní umístění není známé.

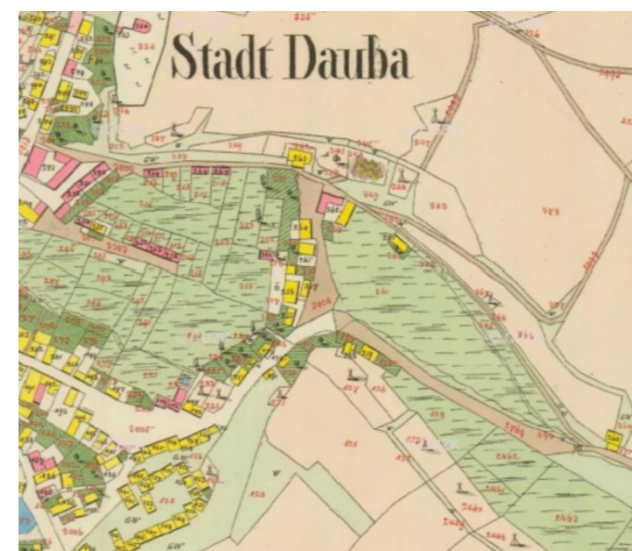
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST sousoší na náměstí	EVIDENČNÍ ČÍSLO	44
-----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Dubá	Dubá

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Dubá	
Souřadnice GPS	
N 50°32.35642', E 14°32.48497'	
Parcela číslo	
3016/2	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
SOUSOŠÍ NA PODSTAVCI	součást městské památkové zóny Dubá

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1726

7 Popis objektu

Na čtveřici půdorysně prolamovaných schodišťových stupňů spočívá vlastní podstavec. Bohatě profilovaný podstavec je ve středové části členěn z hmoty kamene vystupujícími dekorativními zrcadly. Ve středech stěn polygonu jsou umístěny novodobé mramorové desky s nápisy. Nad střední částí podstavce probíhá masivní profilovaná římsa. Z podstavce se posléze vypíná obláčkový sloup osazený řadou soch světců a andělských postav či hlaviček. Sloup vrcholí skupinou Nejsvětější Trojice s postavou Panny Marie pod ní. Spodní etáž sloupu je osazena sochami trojice světců stojících na obláčcích: zleva sv. Jana Nepomuckého, vpravo sv. Antonína Paduánského a vzadu zřejmě sv. Ivana.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění

Sousoší se nachází uprostřed Masarykova náměstí ve městě Dubá obklopené šestící lip.

11 Význam v krajině	
významný prvek	zásadní

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička v lese	EVIDENČNÍ ČÍSLO	45
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Vrchovany	Vrchovany

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Jirat-Wasiutynski Andrew Michael a Marie Éve	
Souřadnice GPS	
N 50°32.74740', E 14°33.51585'	
Parcela číslo	
99	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	1744

7 Popis objektu
Kaple sv. Barbory nechala nedaleko zámku Nový Berštejn vystavět roku 1744 Kateřina Sweerts-Sporck. Kaple má kruhový půdorys a kuželovou střechu.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
narušený	extravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází v lese na lesní cestě vedoucí z Dubé do Vrchovan cca 1 km jihozápadně od silnice II/270 a cca 2 km od Černého rybníka nacházejícího se v Nedamově.

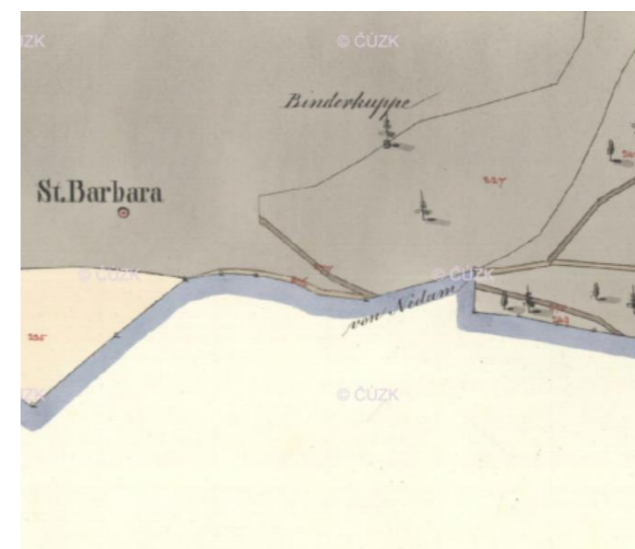
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička u odbočky	EVIDENČNÍ ČÍSLO	46
-----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Vrchovany	Vrchovany

2 Přesná poloha a vlastnictví		
Vlastník / správce		
Macháčová Vendula		
Souřadnice GPS		
N 50°33.23233', E 14°34.34622'		
Parcela číslo		
29		

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM SE ZVONIČKOU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1801

7 Popis objektu

Zděná omítnutá kaplička pochází ze 17. století a upravena byla roku 1801. Jedná se o obdélnou jednodílnou stavbu s půlkruhovou apsidou, mansardovou střechou krytou taškami. K levé stěně přiléhá boční přízemní sakristie čtvercového půdorysu. Loď má plochý strop se štukovým zrcadlem. Apsida má valenou klenbu. V ose průčelí okno s klenákem. Vnější stěny s pilastry ukončenými průběžnou římsou. Nad průčelím obdélníkový nástavec s volutovými křídly a završený trojúhelníkovým štítem. Nad apsidou na krově střechy dřevěná vížka s cibulkou a ve spodní části pobita plechem.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
narušený	intravilán

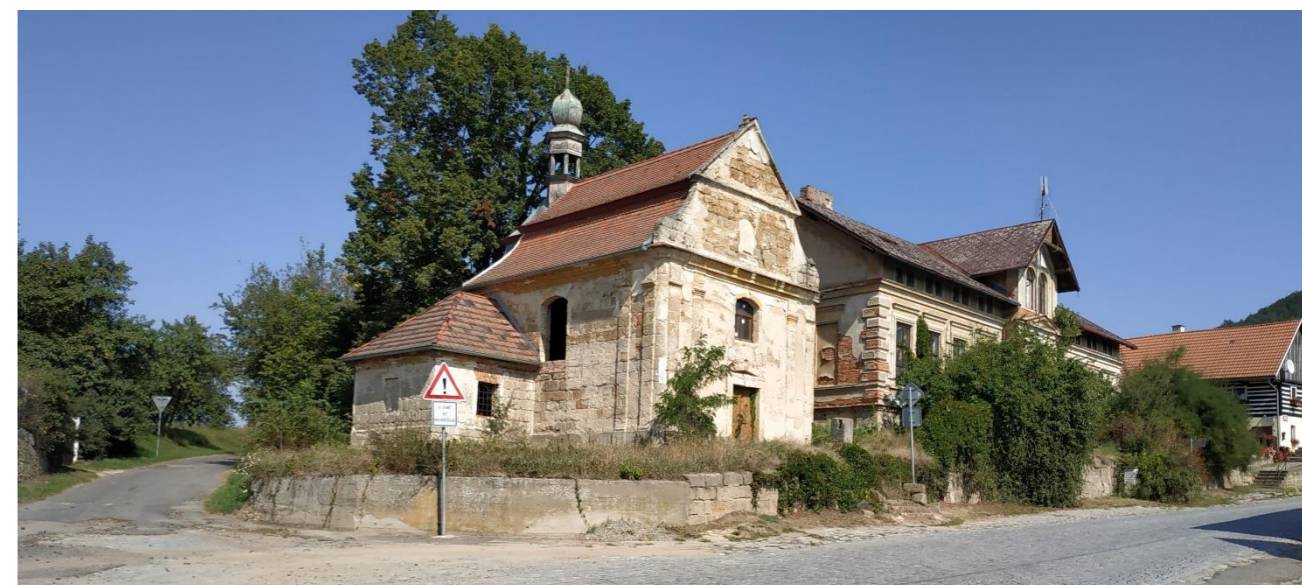
10 Popis umístění

Kaple Nanebevzetí Panny Marie se nachází po levé straně silnice II/270 vedoucí mezi Dubou a Doksy v centru obce u odbočky silnice III/2702 vedoucí do obce Chlum.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

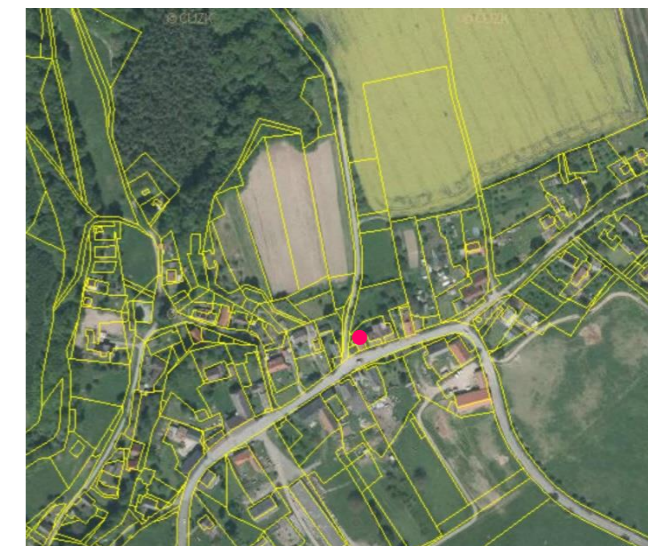
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek pod kaštany	EVIDENČNÍ ČÍSLO	47
-----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Vrchovany	Vrchovany

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°33.02210', E 14°34.44148'	
Parcela číslo	
370/5	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Podstavec obdélníkového půdorysu má v horní části zužující se římsy. Sokl má vpředu i na bocích mělké obdélníkové výklenky s rámy, kdy ve výklenku na přední straně jsou viditelné otvory po osazené desce. Na nové hlavici je i nově osazen kovaný kříž.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	extravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází na levé straně polní cesty vedoucí z Vrchovan do Dubé mezi dvěma vzrostlými kaštany cca 250 m jižně od Vrchovan.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

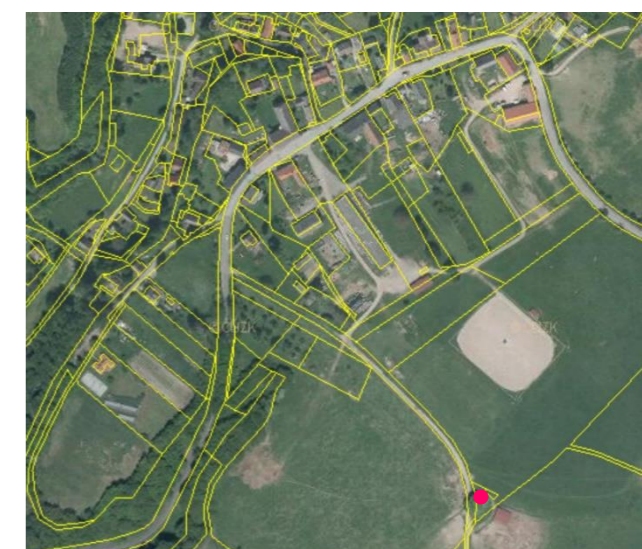
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u cesty	EVIDENČNÍ ČÍSLO	48
-------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Zbyny

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.23577', E 14°36.15767'	
Parcela číslo	
570	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	neznámé

7 Popis objektu

Na kamenném fundamentu stojí podstavec čtvercového půdorysu s římsou v horní části. Sokl má na přední straně dva výklenky. V dolním výklenku je kamenná deska s nápisem: „Pochválen buď Ježíš Kristus, Gelobet Sein Jezus Christus, Opraveno, Renoviert 1897-2007“. V horním výklenku byl malovaný obrázek Panny Marie. Hlavice má do stran vysazené římsy a zúženou horní část, do níž je osazen kříž s korpusem Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění

Křížek se nachází na levé straně silnice II/270 vedoucí mezi obcí Zbyny a Vrchovany u odbočky polní cesty vedoucí do Korců.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

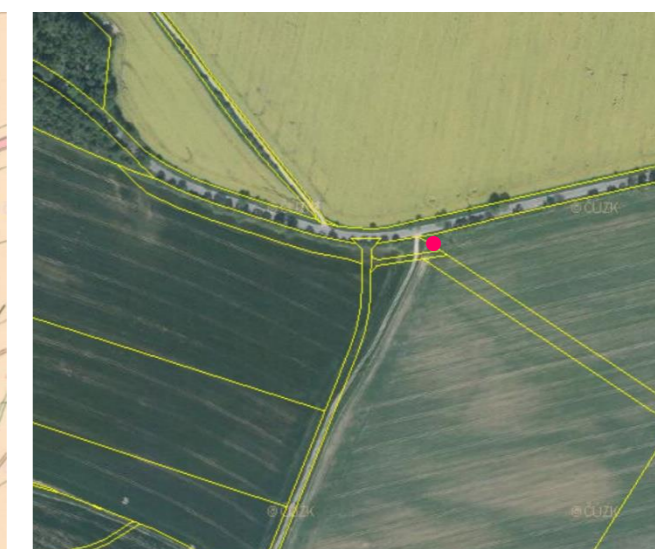
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

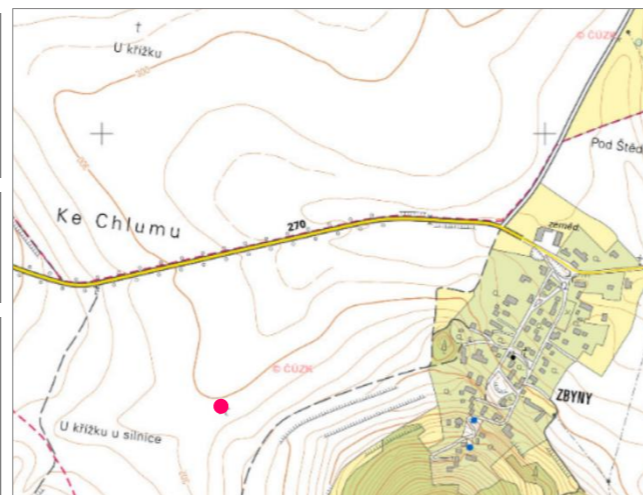
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST boží muka v poli	EVIDENČNÍ ČÍSLO	49
---------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Zbyny

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°33.23577', E 14°36.15767'	
Parcela číslo	
568	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAMENNÁ PILIŘOVÁ BOŽÍ MUKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu

Boží muka se skládají z kamenného hranolovitého dříku a kaplice. Dřík je v dolní části rozšířen do tvaru podstavce a na jeho přední straně jsou dva mělké půlkruhovitě zaklenuté výklenky. V horním výklenku je kovová deska s nápisem: „Heilige Maria Bitte für uns dem lieben Gott“ a na desce v dolním výklenku je nápis: „Svatá matka Boží přimluv se za nás, Opraveno, Renoviert 2007“. Na dříku je nasazena kaplice s výklenkem na přední straně, v němž je kovová deska s malbou Korunování Panny Marie. Na kaplici je osazen malý kovový křížek.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	extravilán

10 Popis umístění

Křížek se nachází v polích na levé straně silnice II/270 vedoucí mezi obcí Zbyny a Vrchovany cca 150 m vpravo od polní cesty vedoucí kolem Zbynského vrchu k Tachovu.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

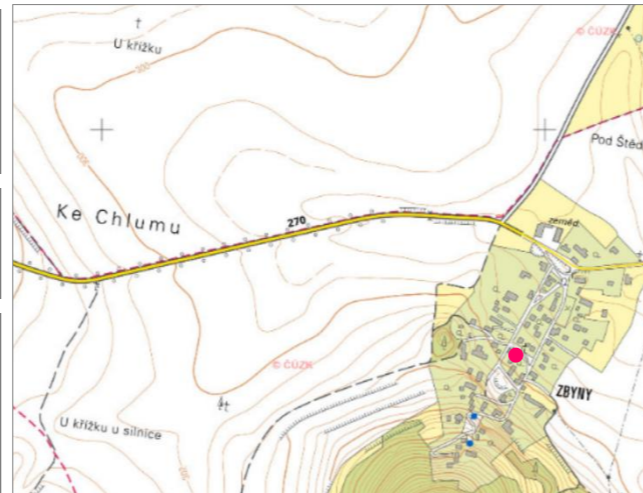
Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u domu č.p. 2	EVIDENČNÍ ČÍSLO	50
-------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Zbyny

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.22897', E 14°36.96828'	
Parcela číslo	
19/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na kamenném podstavci obdélníkového půdorysu stojí sokl, na jehož čelní straně se nachází vpadlé zrcadlo s mělkým půlkruhovitě zaklenutým výklenkem v přední části. Na soklu je osazen kříž s korpusem Ježíše Krista.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
narušený	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází ve vsi Zbyny v její jižní části před domem č.p. 2.

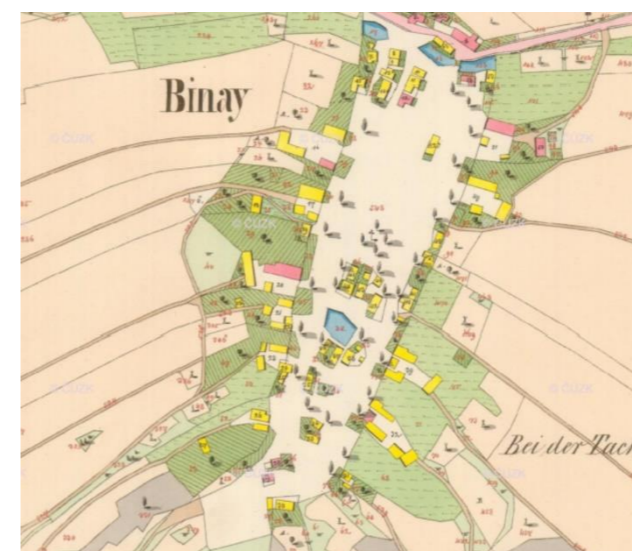
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

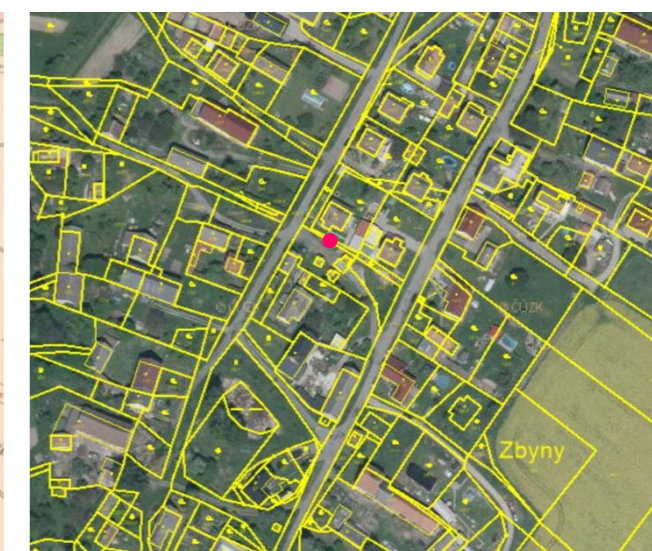
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST zvonička ve vsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	51
--------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Zbyny

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.22275', E 14°36.96723'	
Parcela číslo	
21	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
ZDĚNÁ ZVONIČKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Zděná zvonička čtvercového půdorysu s věžičkou na zvon krytá plechovou stříškou.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
vyhovující	intravilán

10 Popis umístění
Zvonička se nachází ve vsi Zbyny v její jižní části ve stejné ulici jako křížek, který stojí před domem č.p. 2.

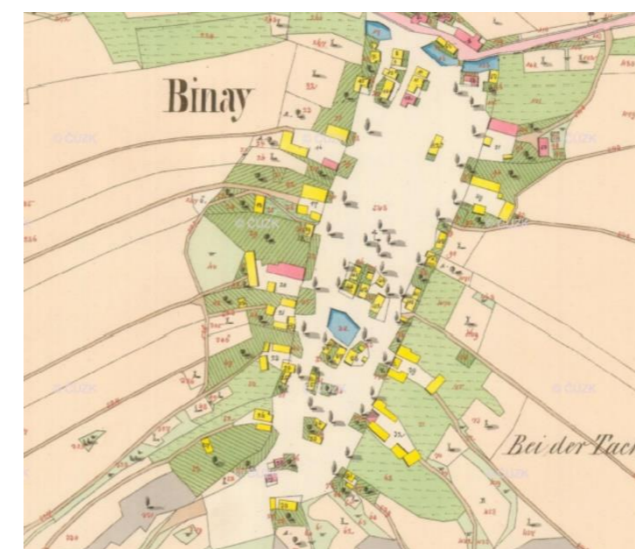
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek u vsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	52
-----------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Zbyny

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Liberecký kraj	
Souřadnice GPS	
N 50°33.35087', E 14°37.16148'	
Parcela číslo	
622	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na kamenném fundamentu se nachází podstavec obdélníkového půdorysu vpředu zdobený nápisem. Sokl začíná jednostupňovou římsou, zakončen je stříškou a na čelní straně je mělký půlkruhově zaklenutý výklenek. Na soklu byl původně umístěn kříž, ten se ale bohužel nedochoval.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
narušený	rozhraní extravilán intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází na začátku vsi Zbyny po pravé straně silnice II/270 vedoucí z Doks.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	7. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST zvonička u cesty ve vsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	53
--	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Skalka u Doks	Skalka u Doks

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Obec Skalka u Doks	
Souřadnice GPS	
N 50°34.26162', E 14°35.98105'	
Parcela číslo	
531	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM SE ZVONIČKOU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jedná se o jednoduchou zděnou stavbu obdélníkového půdorysu se sedlovou střechou krytou taškami. Z obou kratších stran jsou jednoduchá dřevěná vrata. Na střeše dřevěná věžička se zvonem a oplechovanou stříškou.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Zvonička se nachází v lese ve vsi Nová Skalka podél cesty vedoucí vsí obklopená roubenými staveními.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	8. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST křížek před zvoníčkou	EVIDENČNÍ ČÍSLO	54
--------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Skalka u Doks	Skalka u Doks

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Obec Skalka u Doks	
Souřadnice GPS	
N 50°34.26365', E 14°35.98652'	
Parcela číslo	
630/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽEK NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Na kamenném fundamentu je umístěn vysoký podstavec čtvercového půdorysu. Sokl jednoduchý čtvercového půdorysu z přední strany vyobrazený červený kalich. Na hlavici je osazen kříž s korpusem Ježíše Krista. Kolem křížku je kovový plůtek.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Křížek se nachází před zvoníčkou v lese ve vsi Nová Skalka podél cesty vedoucí vsí.

11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	8. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička u polní cesty	EVIDENČNÍ ČÍSLO	55
---------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Skalka u Doks	Skalka u Doks

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Obec Skalka u Doks	
Souřadnice GPS	
N 50°34.25180', E 14°36.19315'	
Parcela číslo	
873	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
kulturní památka	1832

7 Popis objektu

Kaplička sv. Aloisia pochází z roku 1832. Jedná se o jednoduchou pískovcovou omítnutou výklenkovou kapličku. V zadní části půlkruhová základna. Uprostřed velká nika původně pro obraz, nyní je zde umístěn dřevěný kříž. Podstřešní profilovaná římsa a pod zalomenou střechou malá nika s malovaným obrázkem. Střecha složena z pískovcových desek.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění

Kaplička se nachází jihovýchodně od vsi Nová Skalka po pravé straně polní cesty vedoucí ze Staré Skalky do Nové Skalky.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	8. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička před vsí	EVIDENČNÍ ČÍSLO	56
----------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Skalka u Doks	Skalka u Doks

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
město Doksy	
Souřadnice GPS	
N 50°33.90575', E 14°37.47487'	
Parcela číslo	
3956	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jedná se o drobnou, zděnou, omítanou stavbu se sedlovou stříškou krytou plechovou stříškou, která má v průčelí půlkruhově uzavřenou nicu a jednoduchou římsu, nad níž je umístěn trojúhelníkový štít. V zadní části půlkruhová základna. Na vrcholu stříšky je osazen kamenný křížek.

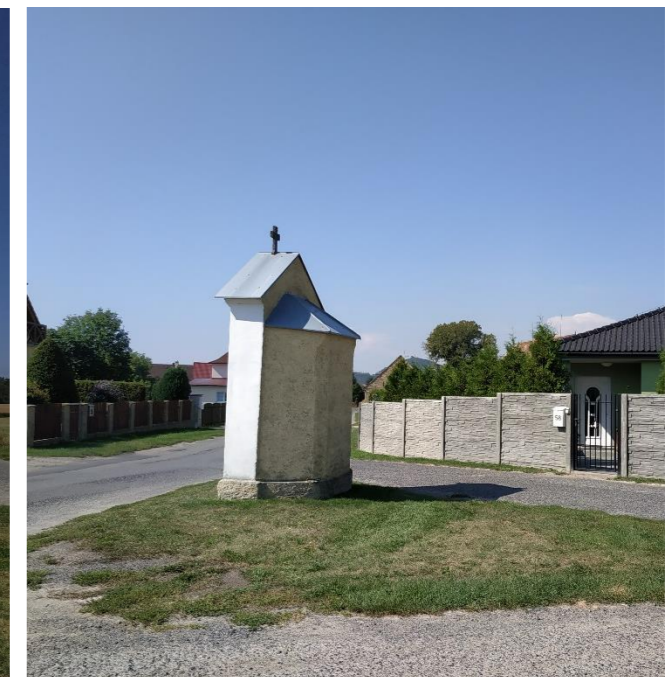
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	rozhraní extravilán intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se nachází před obcí Stará Skalka po pravé straně silnice III/2704 vedoucí z Doks.

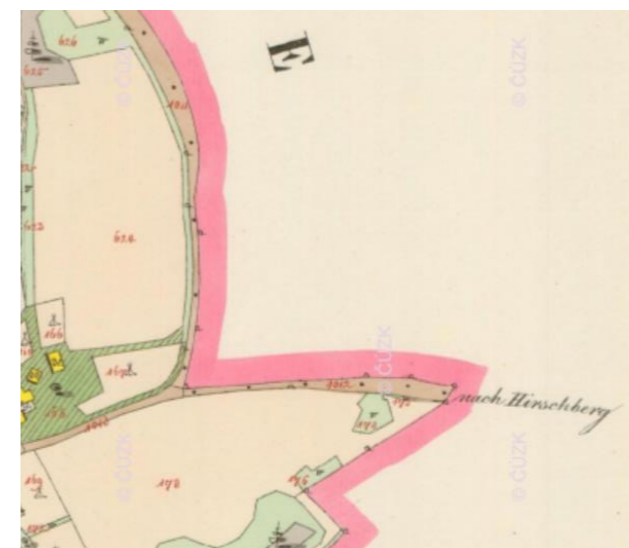
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	8. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kaplička se zvoníčkou na návsi	EVIDENČNÍ ČÍSLO	57
---	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Skalka u Doks	Skalka u Doks

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Obec Skalka u Doks	
Souřadnice GPS	
N 50°33.81920', E 14°37.15425'	
Parcela číslo	
4	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KAPLIČKA S VNITŘNÍM PROSTOREM SE ZVONIČKOU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Zděná omítnutá stavba obdélníkového půdorysu s podezdívkou z pískovcových bloků. Sedlová střecha krytá taškami. Po stranách malá půlkruhová okénka. Vpředu jednoduché dvoukřídlé dřevěné dveře, ve šítu mělký výklenek. Na střeše věžička se zvonem s oplechovanou stříškou.

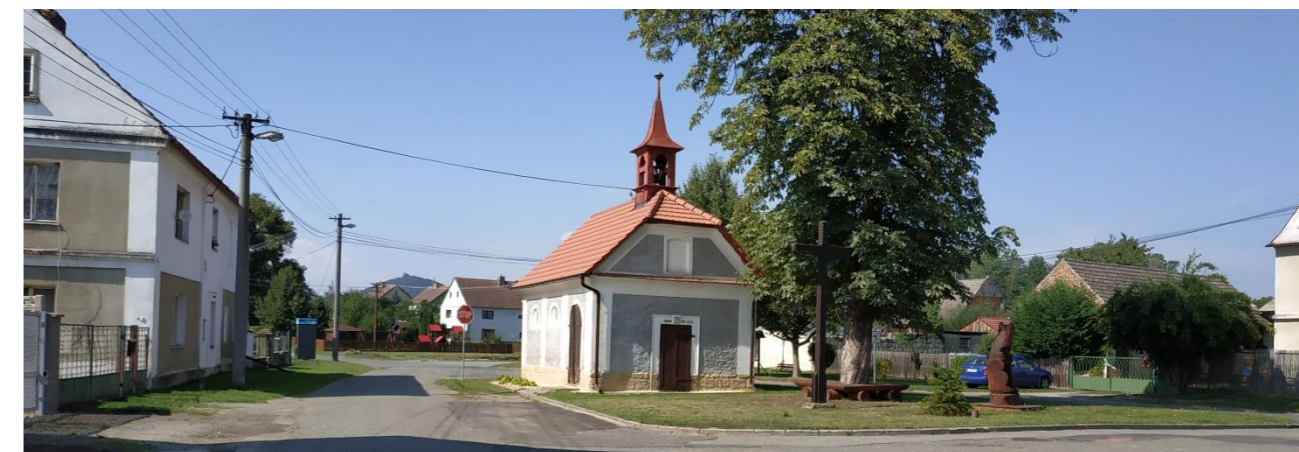
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobry	intravilán

10 Popis umístění
Kaplička se zvoníčkou se nachází uprostřed návsi Obce Stará Skalka vedle vzrostlého kaštanu.

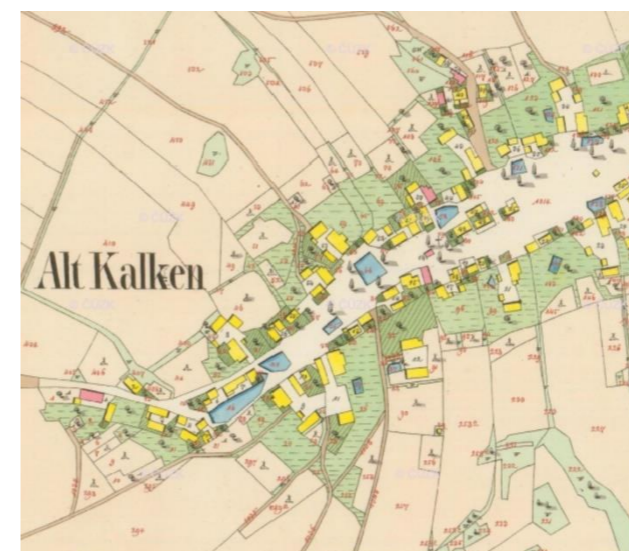
11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	8. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

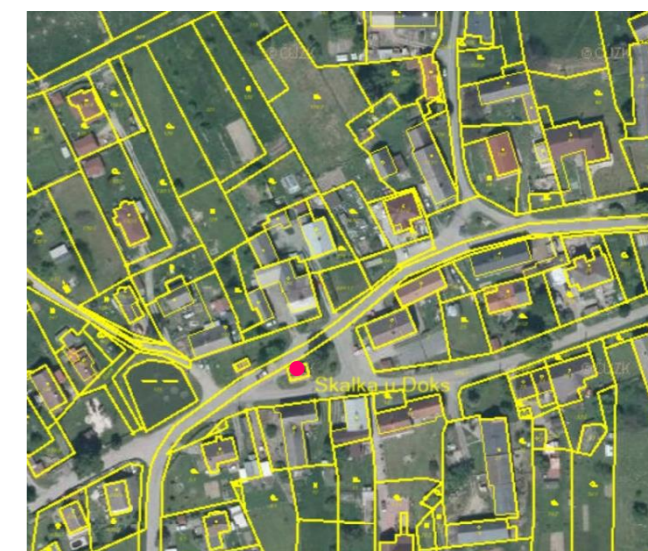
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kříž před kapličkou	EVIDENČNÍ ČÍSLO	58
------------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Skalka u Doks	Skalka u Doks

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Obec Skalka u Doks	
Souřadnice GPS	
N 50°33.82085', E 14°37.16068'	
Parcela číslo	
635/1	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
DŘEVĚNÝ KŘÍŽ	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu
Jednoduchý dřevěný kříž vztyčený před místní kapličkou.

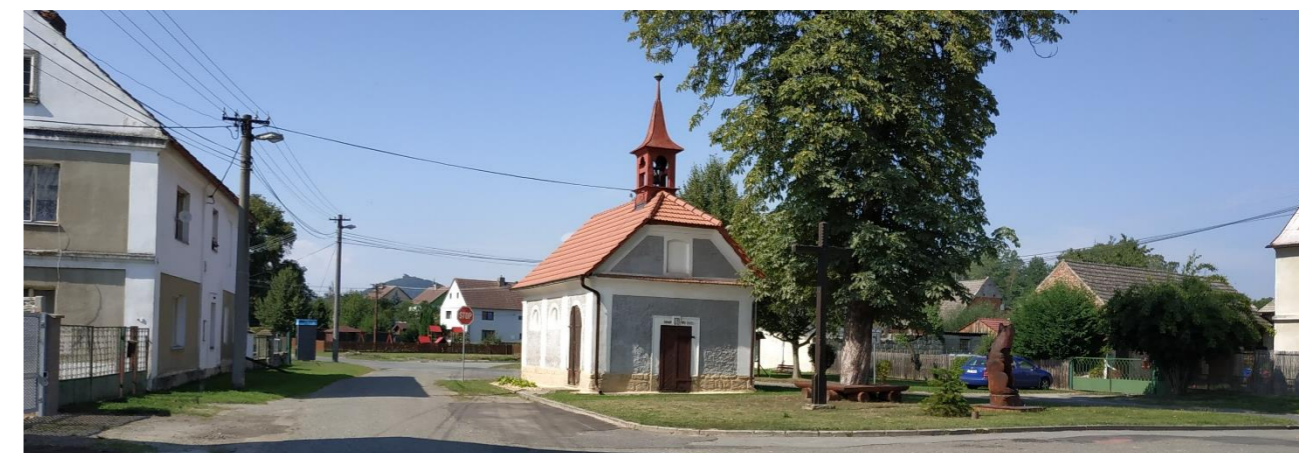
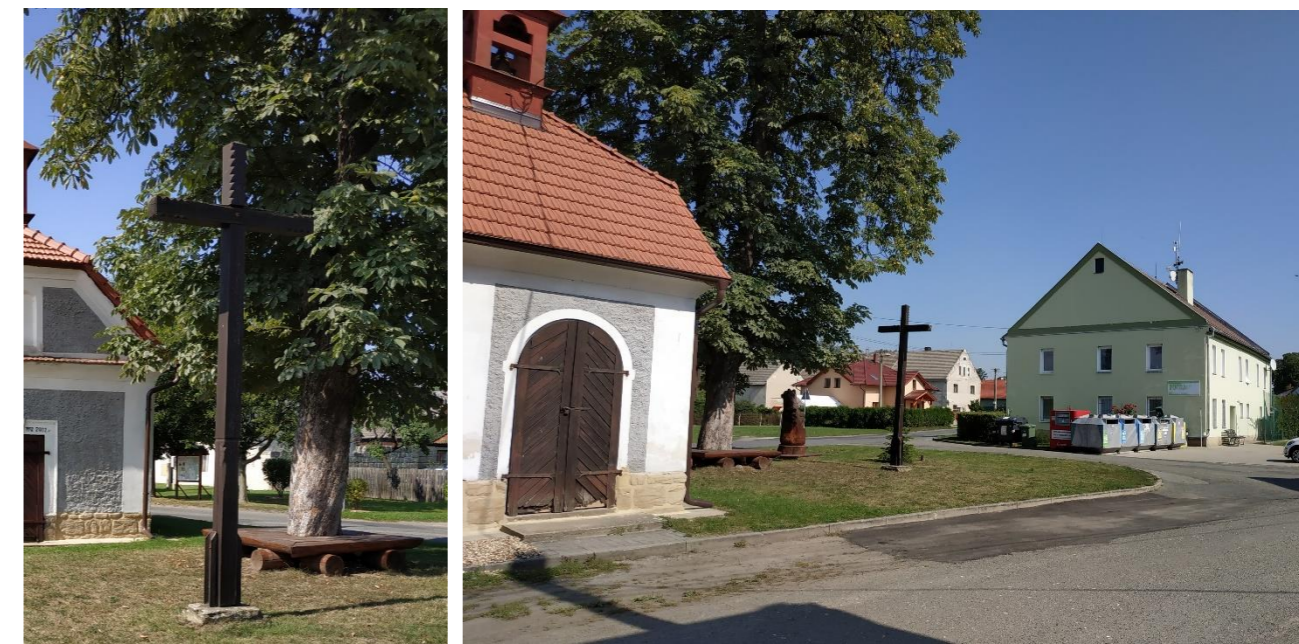
8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	intravilán

10 Popis umístění
Dřevěný kříž se nachází na návsi před kapličkou u vzrostlého kaštanu v obci Stará Skalka.

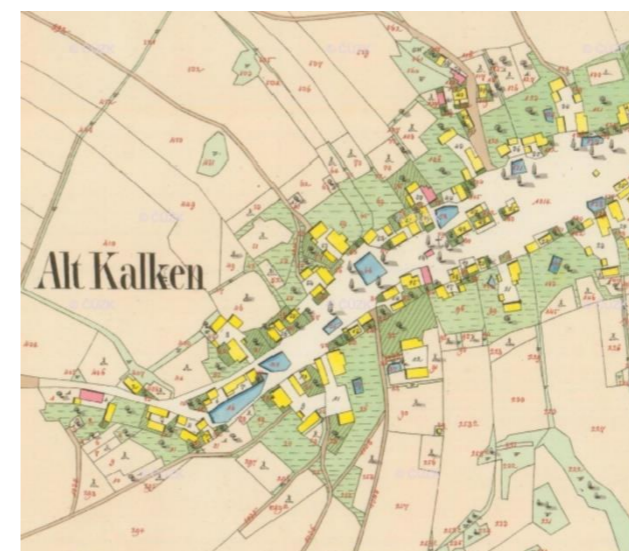
11 Význam v krajině	
nevýznamný prvek	doplňující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	8. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

EVIDENČNÍ LIST kříž u silnice	EVIDENČNÍ ČÍSLO	59
-------------------------------	-----------------	----

1 Administrativní začlenění			
Kraj	Okres	Obec	Katastrální území
Liberecký	Česká Lípa	Doksy	Doksy u Máchova jezera

2 Přesná poloha a vlastnictví	
Vlastník / správce	
Česká republika	
Souřadnice GPS	
N 50°33.42867', E 14°38.67730'	
Parcela číslo	
4010	

3 Typ objektu	5 Součást památkově chráněného území
KŘÍŽ NA KAMENNÉM SOKLU	památkově nechráněné území

4 Památková ochrana objektu	6 Datování vzniku objektu
památkově nechráněno	neznámé

7 Popis objektu

Objekt se skládá z kamenného podstavce, který má na přední straně nečitelný nápis a ze zadní strany vyrytý nápis RENOVIERT. Kamenný sokl se směrem vzhůru zužuje a vpředu má půlkruhově završenou niku pro sošku, která bohužel již není součástí objektu. Nově byla v 2003 na sokl umístěna nová hlavice s křížem, které zde chyběly.

8 Stavebnětechnický stav	9 Lokalizace objektu
dobrý	extravilán

10 Popis umístění

Křížek se nachází po pravé straně silnice III/2705 z Doks do Tachova na malé vyvýšenině.

11 Význam v krajině	
významný prvek	spoluurčující

Zpracovala	Štěpánka Fišerová	Datum	8. 11. 2019
-------------------	-------------------	--------------	-------------

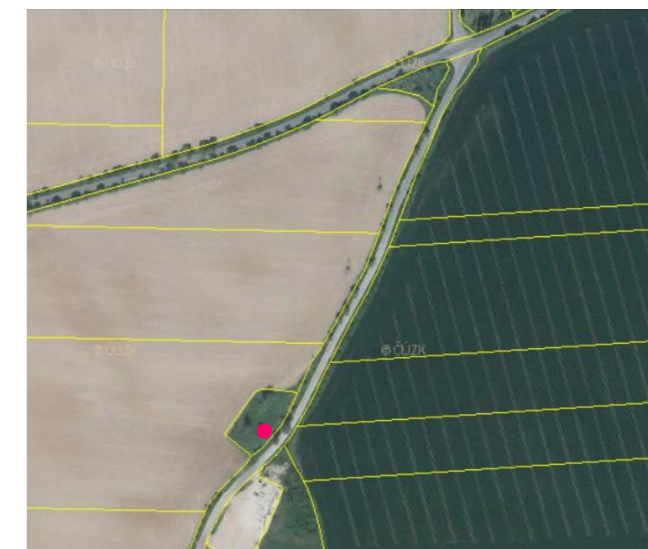
12 Fotodokumentace

13 Poloha objektu na mapách

Mapa stabilního katastru

Katastrální mapa podložená ortofotem

6 DISKUSE A ZÁVĚR

Cílem této práce byla evidence drobných sakrálních památek na vymezeném území Máchova kraje. Evidence byla založena na identifikaci, zdokumentování a klasifikaci drobných sakrálních objektů.

Na základě sběru dat z terénních průzkumů, z odborné literatury, z archivních map a podkladů byly k jednotlivým drobným sakrálním památkám vytvořeny evidenční listy a zároveň byly jednotlivé objekty zařazeny do jedné ze tří kategorií na základě vyhodnocení dat k jednotlivým objektům.

Jedním z hlavních výstupů je tak kromě samotných evidenčních listů Mapa kategorizace drobných sakrálních památek, ve které jsou jednotlivé objekty vyznačeny různě barevnými body, podle toho, do jaké kategorie byly na základě hodnocení zařazeny. Objekty na mapě zařazené do první kategorie jsou znázorněny oranžovým bodem a jedná se o objekty nejhodnotnější. Objekty spadající do druhé kategorie jsou vyznačeny v mapě světle oranžovým bodem a jedná se o objekty již méně hodnotné z pohledu krajinářského, památkového a z pohledu stavebnětechnického stavu. Třetí kategorie zahrnuje objekty nevýznamné nebo zaniklé, které jsou v mapě znázorněny červeným bodem. Z této mapy lze tedy vyčíst, že nejvíce drobných sakrálních památek spadá do Kategorie 2 a nejméně do Kategorie 3.

Tabulka 1 – Počet objektů v jednotlivých kategoriích

	Kategorie 1	Kategorie 2	Kategorie 3
Počet objektů	19	32	7

Neméně důležitým výstupem je Mapa památkové ochrany drobných sakrálních památek a Mapa stavebnětechnického stavu drobných sakrálních památek. Mapa památkové ochrany drobných sakrálních památek znázorňuje dva druhy objektů, a to objekty památkově nechráněné vyznačené v mapě šedivými body a objekty památkově chráněné vyznačené růžovými body. Z této mapy lze vyčíst, že na daném území převažují zejména objekty památkově nechráněné, ale také to, že se na území Máchova kraje nachází jedna městská památková zóna Doksy a že na území zasahuje jedna krajinná památková zóna Zahrádecko. Naopak Mapa stavebnětechnického stavu drobných sakrálních památek zobrazuje pouze stavebnětechnický stav jednotlivých památek, kdy objekty v dobrém stavebnětechnickém stavu jsou vyznačeny v mapě zeleným bodem, objekty ve vyhovujícím stavu jsou vyznačeny oranžovým bodem, objekty narušené červeným bodem a objekty zaniklé šedivým bodem. Z této mapy je tedy čitelné, že převažují objekty v dobrém, případně vyhovujícím stavebnětechnickém stavu.

Tabulka 2 – Počet objektů památkově chráněných a nechráněných na území Máchova kraje

	Památkově nechráněné objekty	Památkově chráněné objekty
Počet objektů	39	20

Tabulka 3 – Stavebnětechnický stav objektů na území Máchova kraje

	dobry	vyhovující	narušený	zaniklý
Počet objektů	38	14	7	1

Dalším mapovým výstupem je Mapa polohy drobných sakrálních památek, ve které je poloha jednotlivých objektů zobrazena na ortofotomapě prostřednictvím evidenčních čísel, pod kterými jsou všechny památky na daném území evidovány. Součástí mapy je také legenda, která zahrnuje soupis všech památek, kdy ke každému evidenčnímu číslu je uvedena přesná poloha objektu a typ objektu.

Tabulka 4 – Zastoupení jednotlivých typů drobných sakrálních památek na území Máchova kraje

Typ objektu	Počet objektů
Dřevěný kříž	1
Kříž na kamenném soklu	23
Kamenná pilířová boží muka	2
Výklenková kaplička	7
Kaplička s vnitřním prostorem	4
Zděná zvonička	2
Kaplička s vnitřním prostorem se zvoničkou	4
Socha na podstavci	9
Sousoší na podstavci	2
Socha na pilíři	1
Sousoší na pilíři	1
Skalní výklenek s obrazem / soškou / křížkem	2
Křížová cesta	1
CELKEM objektů	59

Tato práce zabývající se evidencí drobných sakrálních památek tak může posloužit jako podklad pro NPÚ nebo pro místní spolky, které se zabývají ochranou, údržbou a záchranou těchto památek.

7 ZDROJE

7.1 LITERÁRNÍ ZDROJE

- AULOVÁ, Martina a kolektiv. *Památky Libereckého kraje*. Liberec: Krajský úřad Libereckého kraje ve spolupráci s Agenturou 555, 2002. ISBN 80-902887-5-8.
- BELISOVÁ, Natalie. Drobné památky v krajině. In: *Chraňte památky, půjčte jim na zimu svetr: sborník příspěvků semináře věnovaného obnově drobných památek v krajině: Děčín 2008*. Krásná Lípa: Správa Národního parku České Švýcarsko, 2008, s. 5-26. ISBN 978-80-254-3362-1.
- BÍNA, Jan a DEMEK, Jaromír. *Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012. Průvodce. ISBN 978-80-200-2026-0.
- BĚLOHRADSKÝ, René, BELISOVÁ, Natalie a BOŘIL, Petr. *Kamenné kříže Čech, Moravy a Slezska*. Liberec: Knihy 555, 2013. ISBN 978-80-86660-37-0.
- BUKAČOVÁ, Irena. Krajina a drobné památky. In: *Kaplička na návsi, křížek v polích: almanach konference Místní komunita a drobné památky: [Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě]: Česká Lípa 13.-14.5.2006*. Česká Lípa: Drobné památky severních Čech, 2006, s. 68-76. ISBN 80-239-7306-1.
- ČÁKA, Jan. *Poutník Mácha*. Vyd. 2., přeprac. a dopl. Příbram: Knihkupectví Mária Olšanská, 2006. ISBN 80-902362-9-4.
- ČERNÁ, Alena, SEDLÁKOVÁ, Dagmar a NĚMEČKOVÁ, Hana. *Metodické materiály pro výuku památkové péče*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-35-X.
- ČERVINKOVÁ, Petra. Základní ikonografie a lidové umění. In: *Chraňte památky, půjčte jim na zimu svetr: sborník příspěvků semináře věnovaného obnově drobných památek v krajině: Děčín 2008*. Krásná Lípa: Správa Národního parku České Švýcarsko, 2008, s. 64-75. ISBN 978-80-254-3362-1.
- Českolipsko a Máchův kraj*, turistický průvodce. Děčín: Česká turistika, 2005. ISBN 80-903410-9-8.
- DEMEK, Jaromír, MACKOVČIN, Peter a kolektiv. *Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny*. Vyd. 2. Brno: AOPK ČR, 2006. ISBN 80-86064-99-9.
- DITTRICH, Michael. *Glaubenszeichen im Umgebndeland*. Německo: Graphische Werkstätten Zittau GmbH, 2018. ISBN 978-3-346165-27-9.
- HÁJEK, Tomáš a BUKAČOVÁ, Irena. *Příběh drobných památek*. Lomnice nad Popelkou: Studio JB, 2001. ISBN 80-900903-9-7.
- HÁJEK, Pavel. *Zděná boží muka v jižních Čechách*. Vyd. 1. České Budějovice: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2009. ISBN 978-80-85033-16-8.
- HRUBÝ, Petr, ALTOVÁ, Eva a KADLEC, Antonín. *Metodika dokumentace drobných památek: certifikovaná metodika*. Vydání první. Ústí nad Labem: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem, 2015. ISBN 978-80-85036-57-2.
- HUML, Milan a kolektiv. *Mapování a kartografie*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2001. ISBN 80-01-02383-4.
- HUML, Milan a MICHAL, Jaroslav. *Mapování 10*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2005. ISBN 80-01-03166-7.

- CHODĚJOVSKÁ, Eva, SEMOTANOVÁ, Eva a ŠIMŮNEK, Robert. *Historické krajiny Čech: Třeboňsko - Broumovsko - Praha*. Praha: Historický ústav, 2015. ISBN 978-80-7286-255-9.
- CHODURA, Radko, KLIMEŠOVÁ, Věra a KŘIŠŤAN, Alois. *Slovník pojmů sakrálního výtvarného umění*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-530-6.
- IVANOV, Miroslav. *Důvěrná zpráva o Karlu Hynku Máchovi*. V Praze: XYZ, 2010. ISBN 978-80-7388-442-0.
- JOHN, František a PÁTEK, Aleš. *Drobné sakrální památky Zábřeha a okolí*. Zábřeh: Město Zábřeh, 2005. ISBN 80-239-6148-9.
- Kokořínsko – Máchův kraj, Chráněná krajinná oblast*, brožurka. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny, 2016.
- Kuča, Karel. *České, moravské a slezské zvonice*. 1. vyd. Praha: Libri, 1995. ISBN 80-901579-7-1.
- KUČA, Karel. *České, moravské a slezské zvonice*. 2., opr. a rozš. vyd. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-7277-018-7.
- KUČA, Karel. Ochrana kulturní krajiny z hlediska památkové péče. In: *Ochrana kulturní krajiny – hledání cílů, možností a pravidel*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2013, s. 79-84, ISBN 978-80-01-05391-1.
- KUČA, Karel a kol. *Krajinné památkové zóny České republiky*. 1. vydání. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-7480-045-0.
- KUČA, Karel a KUČOVÁ, Věra. *Principy památkového urbanismu*. Praha: Jalna, 2000. ISBN 80-86234-15-0.
- KUČA, Karel a KUČOVÁ, Věra. *Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami*. 1. vydání. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-7480-025-2.
- KUČA, Karel a KUČOVÁ, Věra. *Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty*. 1. vydání. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-7480-026-9.
- KUČOVÁ, Věra a kolektiv. *Metodika tvorby standardizovaného záznamu krajinné památkové zóny*. 1. vydání. Praha: Národní památkový ústav, 2014. ISBN 978-80-7480-022-1.
- KUPKA, Jiří. Hodnoty a ochrana kulturní krajiny. In: *AUR 14 - Architektura a udržitelný rozvoj*. Vydání 1. Praha: ČVUT, 2015, s. 189-194. ISBN 978-80-01-05738-4.
- KUPKA, Jiří. Kulturní hodnoty krajiny. In: *Výstavba v souladu s krajinou*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, 2014, s. 35-49. ISBN 978-80-214-4884-1
- KVĚT, Radan. *Duše krajiny: staré stezky v proměnách věků*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1012-2.
- Lidové stavby Libereckého kraje*, brožurka. Liberec: FOIBOS BOOKS s.r.o., 2014.
- LURKER, Manfred. *Wörterbuch der Symbolik*. Německo: Alfred Kröner Verlag, 2005. ISBN 80-242-1588-8.
- MATÁKOVÁ, Barbora. *Drobné sakrální objekty v krajině Hornej Nitry*, dizertační práce. Lednice: 2011.

MORAVEC, Jan. Pozemkové spolky a ochrana drobných památek. In: *Kaplička na návsi, křížek v polích: almanach konference Místní komunita a drobné památky: [Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě]: Česká Lípa 13.-14.5.2006*. Česká Lípa: Drobné památky severních Čech, 2006, s. 59-62. ISBN 80-239-7306-1.

PANÁČEK, Josef a WÁGNER, Jaromír. *Karel Hynek Mácha v kraji svého Máje*. 2., přeprac. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1990. ISBN 80-7047-028-3.

PEŠTA, Jan. *Encyklopedie českých vesnic: vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní památkově hodnotná vesnická sídla v Čechách*. Díl V., Liberecký kraj - severní Čechy. Vyd. 1. Praha: Libri, 2011. 399 s. ISBN 80-7277-147-7.

PEŠTA, Jan. *Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel*. 1. vyd. Praha: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, 2014. ISBN 978-80-86516-78-3.

PRÖLLER, Miroslav a kolektiv. *Almanach 2002-2004*. Česká Lípa: občanské sdružení Drobné památky severních Čech, 2005.

PRÖLLER, Miroslav a kolektiv. *Almanach 2005*. Česká Lípa: občanské sdružení Drobné památky severních Čech, 2006.

PRÖLLER, Miroslav a kolektiv. *Almanach 2006*. Česká Lípa: občanské sdružení Drobné památky severních Čech, 2007.

PRÖLLER, Miroslav a kolektiv. *Almanach 2007*. Česká Lípa: občanské sdružení Drobné památky severních Čech, 2008.

PRÖLLER, Miroslav a kolektiv. *Almanach 2008*. Česká Lípa: občanské sdružení Drobné památky severních Čech, 2009.

PRÖLLER, Miroslav a kolektiv. *Almanach 2009-2013*. Česká Lípa: občanské sdružení Drobné památky severních Čech, 2014.

Ptačí oblast, Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady, brožurka. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny, 2016.

ROZEHNALOVÁ, Eva a kolektiv. *Církevní stavby*. 1. vyd. Brno: Ústav územního rozvoje, 1995. ISBN 80-85124-48-3.

RULÍŠEK, Hynek. *Postavy, atributy, symboly: slovník křesťanské ikonografie*. 2., upr. vyd. České Budějovice: Karmášek, 2006. ISBN 80-239-7434-3.

Sakrální stavby, památky a drobné objekty na území MAS Hlinecko. Hlinecko: MAS Hlinecko, 2015. ISBN 978-80-260-9686-3.

SLABÝ, Jaroslav. Dokumentace památek. In: *Kaplička na návsi, křížek v polích: almanach konference Místní komunita a drobné památky: [Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě]: Česká Lípa 13.-14.5.2006*. Česká Lípa: Drobné památky severních Čech, 2006, s. 12-20. ISBN 80-239-7306-1.

Svět zašlý: Máchův kraj na starých mapách. Praha: Národní knihovna ČR, 2010. ISBN 978-80-7050-586-1.

SÝKORA, Jaroslav. *Venkovský prostor. 1. díl, Historický vývoj vesnice a krajiny*. Vyd. 1. Praha: ČVUT, 1998. ISBN 80-01-01826-1.

SÝKOROVÁ, Jarmila a kolektiv. *Maloplošná chráněná území Libereckého kraje*. Liberec: Liberecký kraj odbor životního prostředí a zemědělství, 2015.

ŠIMEČKOVÁ, Pavla. *Od kapličky ke křížku: průvodce po posvátných místech na Kovářovsku*. Vyd. 1. Praha: Plot, 2009. ISBN 978-80-86523-94-1.

ŠPŮREK, Milan. *Poutník mnoha nocí: Karel Hynek Mácha*. Praha: Eminent, 2010. ISBN 978-80-7281-398-8.

VALENČÍK, Michal. *Ohrožené památky: (kostely, kaple a kapličky v České republice)*. Vyd. 1. Praha: Baset, 2006. ISBN 80-7340-082-0.

VOREL, Ivan a KUPKA, Jiří. *Krajinný ráz, identifikace a hodnocení*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2011. ISBN 978-80-01-04766-8.

7.2 INTERNETOVÉ ZDROJE

AOPK ČR, ©2006: Natura 2000, Evropsky významné lokality v České republice (online) [cit. 2019.09.05], dostupné z <www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>.

AOPK ČR, ©2019: Maloplošná chráněná území (online) [cit. 2019.09.05], dostupné z <<http://www.ochranaprirody.cz/lokality/>>.

AOPK ČR, ©2019: Máchův kraj – nová část CHKO Kokořínsko (online) [2019.09.05], dostupné z <<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/prinos-preventivniho-hodnoceni-krajinneho-razu-chko/>>.

AOPK ČR, ©2019: Regionální pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj (online) [cit. 2019.09.05], dostupné z <<http://kokorinsko.ochranaprirody.cz/>>.

ČÚZK, ©2010: Ortofoto České republiky – úvod (online) [cit. 2019.09.16], dostupné z <[https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(zyq3lmneqnvjr32wewe2fx51\)\)/default.aspx?mode=TextMeta&text=ortofoto_info&side=ortofoto&menu=23](https://geoportal.cuzk.cz/(S(zyq3lmneqnvjr32wewe2fx51))/default.aspx?mode=TextMeta&text=ortofoto_info&side=ortofoto&menu=23)>.

ČÚZK, ©2019: Archivní mapy (online) [cit. 2019.10.21 - 2019.11.08], dostupné z <<https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html>>.

ČÚZK, ©2019: Katastrální mapa (online) [cit. 2019.09.11], dostupné z <<https://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/Digitalizace-a-vedeni-katastralnich-map/Katastralni-mapa.aspx>>.

ČÚZK, ©2019: Katastrální úřad pro Liberecký kraj (online) [cit. 2019.10.21 - 2019.11.08], dostupné z <https://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?AKCE=META:SESTAVA:MDR001_XSLT:WEBCUZZK_PRACOVISTE:501>.

ČÚZK, ©2019: Nahlížení do katastru nemovitostí (online) [cit. 2019.10.21 - 2019.11.08], dostupné z <<http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/VyberKatastrMapa.aspx>>.

HRDLIČKA spol. s.r.o., ©2013: Co je to ortofotomapa (online) [cit. 2019.09.16], dostupné z <<http://www.ortofotomapa.cz/>>.

NPÚ, ©2015: Národní památkový ústav (online) [cit. 2019.09.09], dostupné z <<https://www.npu.cz/>>.

NPÚ, ©2015: Památkový katalog (online) [cit. 2019.10.21 - 2019.11.08], dostupné z <<http://pamatkovykatalog.cz/>>.

DROBNÉ PAMÁTKY SEVERNÍCH ČECH, ©2019: Spolek Drobné památky severních Čech (online) [cit. 2019.09.09], dostupné z <www.drobne-pamatky.cz/>.

7.3 LEGISLATIVNÍ MATERIÁLY

Zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Vyhláška č. 476/1992 Sb., o prohlášení historických jader vybraných měst za památkové zóny, v platném znění.

Nařízení vlády č. 127/1995 Sb., o prohlášení částí vybraných měst a obcí za památkové rezervace.

Vyhláška č. 208/1996 Sb., o prohlášení vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, v platném znění vyhlášky.

Vyhláška č. 413/2004 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím v obcích za památkové zóny.

Vyhláška č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón.

7.4 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Kalvárie v podobě tří dřevěných křížů; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 2 – Drobné sakrální památky v krajině; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 3 – Litinový kříž umístěný na kamenném soklu; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 4 – Typy křížů; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 5 – Boží muka sloupová, boží muka pilířová a trojboká boží muka; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 6 – Výklenková kaplička podél polní cesty; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 7 – Socha světce umístěná ve volné krajině; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 8 – Mapa stabilního katastru; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 9 – Katastrální mapa podložená ortofotem; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 10 – Dominanta Máchova kraje hrad Bezděz; [zdroj: autor, 2018]

Obr. 11 – Postup vymezení řešeného území Máchův kraj; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 12 – Mapa Libereckého kraje; [zdroj: autor, 2019]

Obr. 13 – Lidová architektura; [zdroj: autor, 2018]

7.5 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Počet objektů v jednotlivých kategoriích

Tabulka 2 – Počet objektů památkově chráněných a nechráněných na území Máchova kraje

Tabulka 3 – Stavebnětechnický stav objektů na území Máchova kraje

Tabulka 4 – Zastoupení jednotlivých typů drobných sakrálních památek na území Máchova kraje

7.6 SEZNAM ZKRATEK

SCHKO	správa chráněné krajinné oblasti
CHKO	chráněná krajinná oblast
NPR	národní přírodní rezervace
NPP	národní přírodní památka
PR	přírodní rezervace
PP	přírodní památka
PO	ptačí oblast
EVL	evropsky významná lokalita
ÚOP	územní odborné pracoviště
ÚPS	územní památková správa
NPÚ	národní památkový ústav
MPZ	městská památková zóna
KPZ	krajinná památková zóna